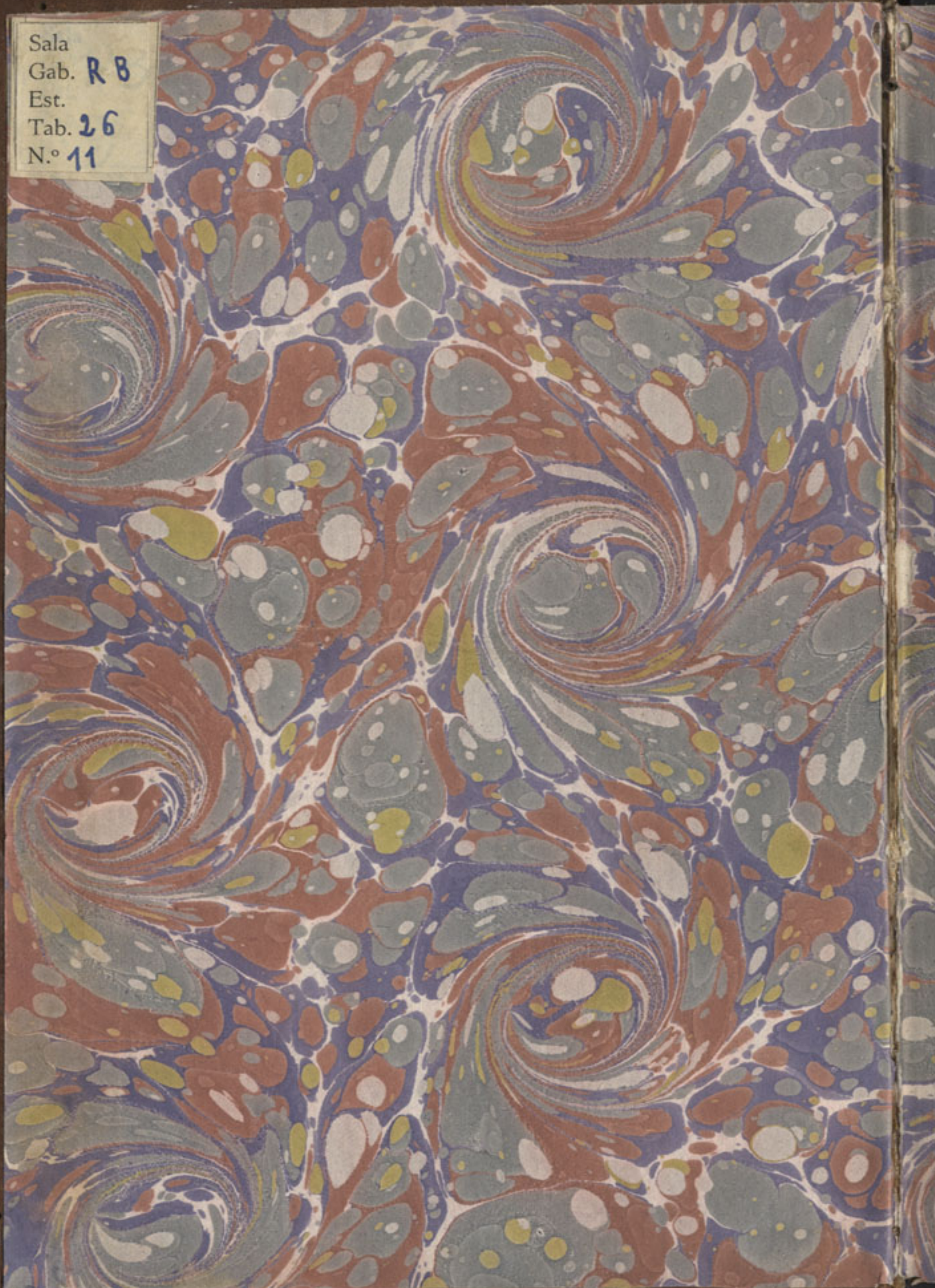

Sala
Gab. **R B**
Est.
Tab. **26**
N.º **11**

RB
26

ad me me

Grammatica Nicolai Perotti cum arte metrica eiusdem nuper emenda
dite impressa / cum summa orthographiae et dyphthongoꝝ obseruatione:
ab alijs prius neglecta.

Item Guarinus Veronensis de arte dyphthongoꝝ nuper castigatus.

Item regule de crescentiis genitiuorum.

Laudes
mea

abs reme

Laudes
mea
me me

Handwritten signature or name in a cursive script, possibly 'Hans Isaac'.

Handwritten text, possibly 'Explicat'.

Handwritten text, possibly 'Hans'.

Almeida uosso grande
amigo

gracias ti
viago

Folio

ram enimvero cū crebris impulsione librarū nostri efflagitarēt
 ut aliqñ elimationis archetypi copiam ipsis facerē: q̄ nec dyphthō
 goꝝ: nec orthographie ratio vlla in alijs habita fuisset. Tandem
 cōis utilitas studio duct^o/ipsis morē gessi. Et eo quidem libenti
 us/q̄ in hac re tuam mihi operā humanissime de se minime defu
 turam/nō eram nescius. Es enī ea p̄ditus hūanitate/ea magni
 ficentia: ut q̄ summīs grauissimoz studioꝝ culminibus lōge emi
 neas/nō vereare interim ad māuetiores musas (quaz lacte edu
 catus es) earūq̄ altricem grāmaticen te rursū dimittere. Tu
 itaq̄ auspicio hūc libꝛū sumpsim^o recognoscendū. In quo libra
 rioꝝ incuria tam grādis iactura facta erat: ut in locis supra mil
 le mutilatus z pene mancus esse videret. Qua in re iuuentuti eru
 diende p̄spicientes: sic pristino libellū decori reddere nisi sumus/
 ut is (quaten^o p̄ ingenioli nostri mediocritate assequi potuim^o)
 q̄ emendatissime impūmeret. Ceterū dedimus operaz ut eiusdeꝝ
 Nicolai Ars metrica (tuo arguto ac p̄pe diuino ad omnes litte
 ras ingenio opitulāte) ad vnguem polita apponeret. In qua cuz
 omnia fere; carminū genera dare cōplexus est: tum singula z Ho
 ratiū romanoz lyricoz p̄ncipis/et Boetii (quibus vsi sunt) bre
 uiter demōstrauit. Adiūximus p̄terea illis tanq̄ appendicē Gua
 rini Veronensis perfacūdi viri/eam lucubrāculam: quam de
 dyphthongoꝝ obseruatōe edidit. Eo p̄cipue/ne quicq̄ in hoc li
 bro: qđ ad totius grāmatices rationē spectet: desideraret. Pro
 inde hoc te deprecor/ne meum hoc officiū arrogantie condemnes
 qui hūc laborem suscepī. Verum si quid aut minus decenter cō
 tractasse aut perperam p̄terisse videbor: hoc impleas/veritas/
 emendes. Deniq̄ quicqđ effectum infectūq̄ est: id omne ad tuum
 arbitriū: qui hec studia semper amasti/libentissime conferemus.
 Neq̄ me hercle in hoc ipso temeritatis insimulari verebor (quū
 ob tuam erga me miram beniuolentiā plurimū sim tibi obnoxio)
 q̄ tuū ad has quoq̄ minutias ingenii ausim inuitare. Quādoqui
 dez a Lycerone n̄ro accepim^o: animi ingenui esse/cui multū de
 beas: eidē plurimū velle debere. Vale Paulūq̄ tuū ama.

*Immo que in te scripsit que hanc
 hanc hanc hanc hanc hanc hanc hanc
 hanc hanc hanc hanc hanc hanc hanc hanc
 hanc hanc hanc hanc hanc hanc hanc hanc*

Nicolai Perotti pōtificis Syptōtini: ad Pyrrhū Perot
tū nepotē ex fratre suauissimū: rudimēta grāmatices.

Da litteras.

A.b.c.d.e.f.g.h.i.k.l.m.n.o.p.q.r.s.t.u.v.x.y.z.

Da salutationē beate vīginis.

a De maria gratia plena dominus tecū: benedicta tu in mu-
lieribus: et benedictus fructus ventris tui Iesus. Sancta maria
mater dei: ora pro nobis peccatoribus. Amen.

Da orationē dominicam.

p Ater noster qui es in celis: sanctificet nomē tuū. Adueniat
regnū tuū. Fiat volūtas tua: sicut in celo et in terra. Pa-
nem nostrū quotidianū da nobis hodie. Et dimitte nobis debita
nostra: sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos i-
ducas in tētationē. Sed libera nos a malo. Amen.

Da symbolum.

c Credo in deū patrē oīpotentē: creatorem celi et terre. Et in
Iesū christū filiū eius unīcū dñm nostrū. Qui cōceptus est
de spūs sancto. Natus ex Maria virgine. Passus sub pontio pi-
lato. crucifixus/mortuus et sepultus. Descendit ad inferos. Ter-
tia die resurrexit a mortuis. Ascēdit ad celos: sedet ad dexteram
dei patris oīpotētis. Inde vēturus est iudicare viuos et mortuos
Credo in spīritū sc̄m. Sanctā ecclesiā catholicā. sanctorū cōmu-
nionē. Remissionē peccatorū. Carnis resurrectionē. Vitā eternā

Quare optima a principio discēda sūt? (Amen.

qz tenacius herēt q̄ nudis animis p̄cipiuntur: vt sapor quo noua
imbuūtur maxime durat. Quare p̄tinacius herent q̄ deteriora
sunt? Quia bona facile mutātur in peius: nūq̄ in bonū vitia ver-

*tenacius est cosa magis
remota
p̄tinacius est p̄tinacia
animal
sensum vocat apoco
remissio omnia est factio
de la hiaz
qd̄m̄ m̄p̄o m̄ob̄stia
Aud̄m̄ il̄ fauor
m̄p̄m̄ q̄d̄o n̄at̄al*

Cur paulatim instruendi sunt pueri? (tūtur

Quia sicut vāscula angusti oris sup̄flūam liquoris copiā: sic ani-
mi puerorū q̄ nimia sūt respuūt: sensim aut̄ instillatiōibus p̄plent

Quomodo vtendū est remissionibus? Ita vt nec odiū studio-
rum faciāt remissiones negare: nec oclī cōsuetudinē nimie.

Quod est primū ingenii signū in pueris? Memoria. Quod est
secundum? Imitatio. *remota*

Quotuplex est virtus memorie? Duplex. Que? Facile p̄cipere
et fideliter continere.

Cur in arte grāmatica prius instruēdi sūt pueri? qz hec ē int̄-

Handwritten notes in a cursive script, likely a student's commentary or a later hand's additions, covering the bottom half of the page.

tium et fundamētū oīm disciplinarū. nec pōt ad vlli⁹ rei sūmā: nisi
 precedētib⁹ initiis pueniri. ¶ Quid ē grāmāticē? Est ars recte lo
 quēdi: recteq; scribēdi: scriptorū z poetarū lectiōibus obseruata.
 Unde dicit^r grāmāticē? / hoc est a litteris
 Latine enī litteraria dicit^r: q; ex lris syllabe fiāt. ex syllabis dicti
 ones: ex dictiōibus orō: ex qbus disciplina grāmāticēs cōstituit.
 ¶ Quot sūt pres grāmāticēs? Quattuor. Due? Littera. syllaba
 dictiō. z orō. Littera vt p. Syllaba vt pyr. Dictiō vt pyrribus.
 Oratio vt pyrribus incūbit virtuti. ¶ Quid est lra? Est minima
 pars vocis cōpositē. ¶ Quid est vox? Est aer ictus auribus acci
 dens. Unde dicit^r vox? a boō boas, quod est voco. ¶ Quotuplex
 est vox? quadruplex. Articūlata: q; ab aliquo sensu mētis pifici cū
 Inarticūlata: que a nullo sensu mētis pifici cūtur. Litterata: que
 scribi potest. Illitterata: q; scribi nō pōt. Articūlatarū autē qdam
 pnt scribi: vt pyrribus. qdā nō pnt scribi: vt sibili z gemit⁹ hoīm.
 Inarticūlatarū etiā qdā scribi pnt z lrate sūt: vt coax z cra. que
 dā sūt illitterate z scribi nō pnt: vt strepitus / mugitus / et similia.
 Unde dicta est littera? Littera dicta est quasi legittera: q; legēti
 bus iter pbeat. Vel a lituris: q; veteres in ceratis tabulis scribe
 bant. ¶ Littere quot accidunt? Tria. nomen. figura. z potestas.
 ¶ Quid interest inter lras z elemēta? Elemēta dicūtur ipse pro
 nūciationes. Littere vō sūt signa elemētorū. Abusue tūz lre pro
 elemētis: z elemēta p lris ponūtur. ¶ Quot sūt littere siue figu
 re elementorum? Viginti due. A. b. c. d. e. f. g. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t.
 v. x. y. z. ¶ Quot sunt vocales? sex. quib; latine. a. e. i. o. u. z vna gre
 ca ypsilon. ¶ Consonātes quot? sexdecim. b. c. d. f. g. k. l. m. n. p. q.
 r. s. t. x. z. ¶ Ex cōsonātibus quot sunt mute? nouem. b. c. d. f. g. k.
 p. q. t. Quare dicūtur mute? q; incipiūt a seipsis: z desinunt in vo
 cales. ¶ Quot sunt semiuocales? septem. l. m. n. r. s. x. z. Quare di
 cunt^r semiuocales? q; oēs fere a vocalibus incipiētes in se desinē
 tes simlē fere vocalib⁹ sonū hnt. ¶ Quot sūt liquide? quattuor
 l. m. n. r. ¶ Quare dicūtur liquide? q; post mutas posite in eadez
 syllaba faciūt precedentē syllabā esse cōmunem.
 ¶ Quot sūt duple? Due. x. z. Quare dicūtur duple? q; pro duab⁹
 litteris ponūtur. x enī ponit^r p c. et s. z vero pro duplici ff. vt gre
 cisso. p grecizo. ¶ Etiam et v. si in principio dictionis ponantur
 sequente vocali consonantes fiunt: vt Juno. venus. Si vero i me
 dio dictionis ponātur. nō cōposite inter duas vocales duplicium

vim habent: vt masa et audiui.

¶ Quare nō ponitur inter litteras? quia nō est littera sed aspiratiōnis nota.

¶ Quot sunt vocales prepositiue? Tres. a. e. o.

¶ Quot sunt subiunctiue? Due. e. u.

¶ Quare dicuntur subiunctiue? Quia subiuncte prepositiuis diphthongos faciunt.

¶ Quot sunt diphthongi? quinq; .ae. oe. au. eu. et ei.

¶ Quot sunt diphthongi que scribuntur et nō proferuntur? Tres. ae. oe. et ei.

¶ Quot sūt diphthongi que scribuntur et proferuntur? due. au. eu.

¶ Diphthongi sūt longi an breues? Semp sūt longi: nisi interdum sequēte vocali: vt apud Virgiliū. Stipitibus duris agitur sudibus ve praeustis.

¶ De syllaba.

¶ Quid est syllaba? Est cōprehēsiō litterarū que sub vno accētu et vno spīritu pferit. ¶ Unde dicitur syllaba: a syllabin grece/ quod est cōprehendere: licet abusiue singularum vocalium sonos syllabas nominemus.

¶ Syllabe quot accidunt? quattuor. Tenor. spūs. tps. et numerus.

¶ Quot sunt tenores syllabarum? Tres. acutus. grauis. et circumflexus. ¶ Quot sunt spīritus syllabarum? Duo. asper et lenis.

¶ Quot sunt tempora syllabarum? Tria. Breue. longum. et medium: quibus omnis syllaba vel breuis vel longa vel communis efficitur.

¶ Numerus quomodo accidit syllabe? Quia aut vnius littere est syllaba: vt a. aut duarū: vt ab. aut triū: vt arx. aut quattuor: vt mars. aut quinq;: vt stans. aut sex: vt stirps. Maioris autē numeri q̄ sex litterarū nulla apud latinos syllaba inuenitur.

¶ De dictione.

¶ Actio quid est? Est minima pars orationis cōstructe.

¶ Que differētia est inter syllabā et dictionē? Syllaba est pars dictionis: et nihil per se significat. Dictio aut per se significat. ¶ Dicitio vnde dicitur? A dicendo q̄ dicat aliquid: hoc est significat. ¶ Quot syllabarum est maxima dicitio apud latinos. Tredecim: vt Dioclitienopolitanissimorum.

¶ De oratione.

¶ Quid est oratio? Est ordinatio dictionū: congruam sententiam perfectāq; demonstrans.

¶ Partes orōis quot sūt? Octo. Nōmē. verbū. p̄ticipiū. p̄nomē
 p̄positio. aduerbiū. interiectio. z cōiunctio. ¶ Quot sūt partes
 orōnis declinabiles? quattuor. nomē. verbū. p̄ticipiū et p̄nomen.
 ¶ Quot sūt partes orōis indeclinabiles? quattuor. P̄positio
 aduerbium. interiectio. z cōiunctio.

¶ De nomine.

q Quid est nomē? Est pars orōis cū casu: corpus aut rem pro
 prie cōmuniter ve significans.

¶ Unde dicitur nomen? Nōmē dicit̄ quasi notamē: q̄ hoc notes
 mus v̄. n̄ius cuius q̄ substantie qualitatē / vel a greco q̄d est.

¶ Quot accidūt noi? q̄nq̄. spēs. gen^o. numer^o. figura. casus.

¶ Quotuplex est nomē? duplex. Substātiuum z adiectiuum:

¶ Quod est nomē substātiuum? Est illud cui p̄ponit̄ vnū articula
 re t̄m: vt hic liber. vel duo ad summū: vt hic z hec homo.

¶ Quotuplex est nomē substātiuum? duplex. p̄priū z appellatiuum

¶ Quod est nomē propriū? q̄d vni soli conuenit: vt Pyrrhus et

Penelope. ¶ Quod est nomē appellatiuum? q̄d est cōe multorum

vt hic leo. ¶ Quod est nomē adiectiuum? q̄d variat̄ per tres diuer
 sas voces: vt probus proba probū. vel per tres articulos. vt hic z
 hec z hoc felix.

¶ Quot sunt spēs noīm tā p̄prioꝝ q̄ appellatiuoꝝ? Due. primī
 tiua: vt iulus z mons. Deriuatiua: vt iulius z montanus.

¶ Quot sūt spēs p̄prioꝝ noīm? quattuor. P̄nomē q̄d p̄ponit̄
 differētie causa: vt Sineus. Nōmē q̄d est cuiusq̄ propriū: vt pau
 lus. Cognomē q̄d est cognationis cōe: vt Scipio. Agnomen q̄d
 ab aliquo euentu imponit̄: vt Africanus.

¶ Quot sūt spēs tā primitiuoꝝ q̄ deriuatiuoꝝ noīm cōes? vigi
 tiq̄. Corpale. Incorpale. Smonymū. Synonymū. proprium.
 appellatiuum. substātiuum. adiectiuum ad aliq̄d dictuz. quasi ad ali
 quid dictū. gentile. patriū. interrogatiuum. infinitū. relatiuum. collec
 tiuum. diuiduū. ficticiū. generale. speciale. ordinale. numerale. abso
 lutum. temporale. locale.

¶ Quod est nomē corpale? q̄d corpus significat: vt homo.

¶ Quod incorporale? quod nō significat corpus: vt virtus.

¶ Smonyma que sūt? que voce nō significatiōe cōueniūt: vt ne
 pos filius filii. vel luxuriosus.

¶ Que sūt synonyma? que nō voce sed significatiōe cōueniunt
 vt ensis. gladius. mucro. spatha.

- ¶** Quod est ad aliqd dictū: qđ sine itellectu eius ad qđ dicit pro
 ferri nō pōt: vt filius pater. **¶** Quasi ad aliqd dictū qđ est: quod
 quis habeat aliqd p̄trariū z quasi sp̄ adherens: tñ neq; ip̄o noie
 significat etiā illud/nec secū interimit: vt nox. dies.
- ¶** Gentile quod est: quod gentē significat: vt grecus. latinus.
- ¶** Patriū quod est: quod a patria sumitur: vt romanus.
- ¶** Quod est interrogatiū: quod cū interrogatione pfertur: vt
 quis: qualis: quātus: quot:
- ¶** Infinitū quod est: qđ est interrogatiuo cōtrariū: vt quis/qua
 lis/quātus: cū graui accētu proferūtur.
- ¶** Relatiū qđ est: qđ refert añs: vt q. q̄. qđ. et talis. tantus.
- ¶** Collectiū quod est: quod in singulari numero multitudines
 significat: vt populus.
- ¶** Diuidiū quod est: quod a duobus vel a pluribus ad singulos
 relationē habet, vel ad plures in numeros pares distributos: vt
 vterq; alter. quisq; singuli.
- ¶** Ficticiū quod est: quod a proprietate sonoz factus est: vt tur-
 tur. grus. tarantara.
- ¶** Qđ est gñale: qđ in diuersas spēs pōt diuidi: vt aia. arbor.
- ¶** Quod est speciale: qđ a genere diuidit: vt homo. laurus.
- ¶** Quod est ordinale: qđ ordinē significat: vt primus. secundus.
- ¶** Quod est numerale: qđ numerū significat: vt vnus. duo.
- ¶** Quod est absolutū: quod per se intelligitur. vt ens. deus
- ¶** Quod est tēporale: qđ tēpus significat. vt mensis. annus.
- ¶** Quod est locale: qđ locū significat. vt pp̄inqu⁹. longinquus
- ¶** Quot sūt deriuatiuoz noim spēs pp̄rie: flouē. patronimicū.
 possessiū. cōparatiū. suplatiū. diminutiū. denotatiū. verba-
 le. participiale. aduerbiale. **¶** Quod est nomē patronimicū: qđ
 a noib; pp̄ris patrū deriuat secundū formā grecā. z significat
 cum gñō primitiui filiū vel nepotem: vt acides filius vel nepos
 eaci. **¶** Quod est nomē possessiū: quod cū gñō primitiui signi-
 ficat aliquid eorū que possidētur: vt euandrius ensis/ id est ensis
 euandri. **¶** Compatiū quod est: qđ significat magis cū positiuo
 vt fortior/ id est magis fortis.
- ¶** Que noia cōparātur: Appellatiua dūtaxat qualitātē aut q̄nti-
 tatē significātia. qualitātē: vt bon⁹ malus. q̄ntitatē: vt magnus p-
 uus. **¶** Cōparatiū cui casui seruit: Ablatiuo vtriusq; numeri sē-
 ne p̄positione. Dicimus enī doctior illo: vel doctior illis.

¶ **S**uplatiuū qđ est: qđ per se prolatū intellectū habet cū valde aduerbio positiui: vel ad plures sui generis cōparatum supponit oibus: vt enneas piissimus / id est valde pius. optim⁹ teucroz / id est bonus sup oēs teucros. ¶ **S**uplatiuū cui casui seruit? Genitiuo tm̄ plurali. Dicimus enī doctissimus poetarum.

¶ **D**iminutiū quod est: qđ ad diminutionē sui deriuatiui absolute demōstrat: vt regulus / id est paruus rex.

¶ **Q**uot causis pferuntur diminiutia? Trib⁹. necessarie significatiōis. vrbānitatis / z adulatōis gr̄a: vt tātilus. īgeniolū. corculū

¶ **D**enoiatiua que sūt: q̄ a noīe deriuatur: vt a saxo saxosus.

¶ **V**erbalia que sūt: q̄ a verbo deriuat: vt a domo domitor.

¶ **P**articipialia q̄ sūt: q̄ a pticipiis deriuatur: vt amādu. reuerendus / hoc est dignus amari z reuereri. ¶ **A**dverbialia que sūt: que ab aduerbiis deriuat: vt hodiern⁹. crastin⁹ / ab hodie et cras.

¶ **D**e Generibus noīm.

¶ **Q**uot sūt gr̄a noīm? Septē. masculinū / foeminū / neutru / cōe om̄e / pmiscuū / z incertū. Masculinū cui pponit vnū articulare. pnomē hic: vt hic pyrrhus. Foeminū cui pponit vnū articulare. pnomē hec: vt hec penelope. Neutru cui pponit vnū articulare. pnomē hoc: vt hoc aīal. Cōe cui duo pnoīa articularia pnoīa pponit hic z hec: vt hic z hec hō. Om̄e cui tria articularia pnoīa pponit: vt hic z hec z hoc felix. Pmiscuū (qđ z epicoe nū dicit) qđ sub vna voce. z vno articulo denotat aīalia vtriusq; sexus: vt hic passer. hec aīla. Incertū qđ nulla rōe cogente: sola auctoritas veterū sub diuerso gr̄e ptulit: vt hic vel hec silex. finis talpa / cortex / gr⁹ / dama / dies / margo / bubo / pāthera / clunis / serpens / lynx / alu⁹ / adeps / vel adipēs.

¶ **P**irrus cui⁹ gr̄is? Masculini. quare? qz oīa noīa ppria viro rum cuiuscūq; sint terminatiōis masculini sunt generis.

¶ **P**enelope cui⁹ gr̄is? Foemini. qz omnia noīa mulierū cuiuscūq; sint terminatiōis foemini gr̄is sūt: vt penelope. gliceriū.

¶ **P**irus cuius generis? Foeminini. qz oīa noīa arborū foeminini sunt generis. Fructuū vero z lignoz frequētissime neutri. Excipiūtur hic oleaster. et hec ficus pro fructu. Nam hoc siler. hic rubus / z hic dumus. nō numerātur inter arbores.

¶ **Q**uarta regula.

¶ **A**pulis cuius generis? Masculini. qz omnia nomia mensium

sunt masculini generis.

¶ Decē cuius generis? Dis. qz oīa nomīa numeralia a quattuor vsq; ad centum sunt oīs generis z indeclinabilia. Cetera vero et declinātur et discreta sunt. p̄ter mille / quod triū generū z indeclinabile est.

¶ Sexta regula:

¶ Metaurus cuius generis? Masculini. qz oīa noīa fluuiozum sunt generis masculini.

¶ Septima regula.

¶ Coniua cui⁹ gñis? Cōmunis. qz oīa noīa cuiuscūq; sint terminationis: si ex ipsa significatione rerum ad mares vel ad foeminas solū p̄tinet masculini vel foeminini sūt generis. Sin vtriusq; sexus esse possunt (nisi diuersas habeāt voces) cōmunia sūt. Si in significatione neutris etiā cōiungi possunt omnis generis sunt: vt hic vir. hec mulier. hic z hec parricida. hic et hec et hoc sospes.

¶ Octaua regula.

¶ Bonus cuius gñis? Masculini. qz ē prima vox adiectiui. Bona: foemini. qz est secunda vox adiectiui. Bonū: neutri: qz est tertia vox adiectiui.

¶ Nonā regula.

¶ Musa cui⁹ gñis? Foeminini. qz oīa noīa latina q̄ in noīatiuo singulari desinūt in a. foemina sūt: vt aqua cera. Pluralis v̄o que desinūt in a neutra sūt: vt arma.

¶ Decima regula.

¶ Greca noīa cui⁹ gñis? Greca q̄ in as vel in is longā desinunt / et s̄l̄r in a apud eos desinētia neutra: z q̄cunq; terminationē suā seruāt gen⁹ suū apud nos seruāt: vt hic boreas. crater. titan. sofia poeta. schema / z reliqua.

¶ Undecima regula.

¶ Cubile cuius generis? Neutri. quia omnia nomina que in nominatiuo singulari in e correptam vel in i desinunt neutra sunt: vt monile gummi. Excipiuntur a genitiuis composita omnis generis: vt eiusmodi. Nam nihil. frugi. mancipi. obliqui sunt casus cum oibus casibus z generibus figurate adiuncti.

¶ Duodecima regula.

¶ Sermo cuius generis? Masculini. qz oīa nomina que in nominatiuo singulari in o desinūt (nisi sint verbalia antecedente i. z nisi in do vel in go exeant: o in i mutantia in genitiuo: que foeminini sunt generis: p̄ter hic ordo. cardo et cupido pro deo: vt hec actio. oratio. dulcedo. origo) masculina sūt. p̄ter caro carnis qd̄ est foemininū. Margo tā masculini q̄ foeminini generis inuenit̄. Virgo cōmunis etiā generis inuenitur.

¶ Tertiadecima regula.

C Cornu cuius gñis? Neutri. qz oīa noīa in u. vel in c. vel in d. vñ in l. vel in m. vel in t. in ntio singulari desinētia: neutra sūt: vt genu. lac. aliquod. ceruical. templū. caput. Excipiūt hic sal. qđ tamē apud veteres neutrū iueniūt. hic pugil. hic sol. hic z hec p̄sul. exul. vigil. hic z hec z hoc nequā.

C Quartadecia regula.

C Numen cuius gñis? Neutri. qz oīa noīa in n. desinētia si produciunt ultimā. aut si a canēdo cōponūtur masculina sūt. Sin corripūnt (nisi a canēdo cōposita) neutra sūt: vt hic lien. ren. splen. hoc solamen. semē. flamē. hic tubicē. cornicē. fidicē. Excipiūt hic pectē hic flamē p̄ sacerdote. Greca nō in n. gen^o suū seruāt: vt hic titā hec siren. hic delphin. hec eleusin.

C Quita decia regula.

C Laquear cuius gñis? Neutri. qz oīa noīa desinētia in ar. neutra sunt: vt instar. lacunar. Excipiūt hic bostar. hic lar. hic z hec z hoc par. z sua cēposita.

C Sextadecia regula.

C Lancer cuius gñis? Masculini. qz omīa nomina in er. desinētia masculina sūt: p̄ter noīa tertie declinatōis b. vel u. loco cōsonātis añ er hñtia / vel terre foetus significātia: vt hic puer. ager. auster. hoc tuber. suber. cadauer. hoc siler. papauer. cicer. Excipiūt hic imber. z ab eo cōposita. septēber. mulciber. hoc iter. spinter. cācer p̄ morbo. Degener. paup. vber coīs vel potius oīs sūt generis.

C Decima septima regula.

C Vir cuius gñis? Masculini. qz in ir desinētia nomina masculina sunt: vt hic Leuir. treuir. abadir. Excipiūt hoc gadir. z hoc ir.

C Decima octaua regula.

C Honor cuius gñis? Masculini. qz oīa noīa in or desinentia masculina sūt: vt labor. lector. p̄ter cōpatia que coīs sūt gñis. Excipiuntur hic senior. hec arbor. hoc marmor. equor. ador. cor. hic et hec memor / imemor / z a decore / corpore / vel colore cōposita que coīa sūt: vt dedecor. bicorpor. discolor. Huctor etiā est coīs generis: nisi cū eū significat q̄ auget: tūc enī auctrix facit foemininū.

C Decimanona regula.

C Robur cuius gñis? Neutri. qz in vr desinētia noīa neutra sūt vt iecur. guttur. p̄ter noīa deorum vel gentilia / vel appellatiua autum. x. vel t. ante vr habētia que masculina sūt: vt anxur. astur. turtur. furfur. Verbalia vero que hominibus imponuntur si sint tertie declinatōis cōmunia sūt: vt augur. fur. trifur / q̄bus addit ligur Sin secūde / masculina: vt satur.

C Vigesima regula.

Ciuitas cuius generis? Feminini. qz in as desinētia noīa femi-
nina sunt. vt pietas: p̄ter patria z gentilia q̄ cōia sūt: vt arpinas.
capenas. arcas. Excipiūtur hic mas maris / vas vadis / as assis.
hoc vas vasis: fas nefas: et nugas om̄is generis z indeclinabile.

Curges cuius generis? **(Vicesimaprima regula.**

Masculini. qz in es correptā desinētia q̄ nullā significatōis natu-
ralē cōionē habēt cū femininis masculina sunt: vt trames / limes

Excipiūtur duo in ges: vt hec seges z teges / z cōpes compedis.

Itē inq̄es qd̄ ois generis iuenit̄ **(Vicesimasecūda regula**

Clades cui⁹ generis? Feminini. qz in es p̄ductā desinētia femi-
nina sunt: vt labes. Excipiūt hic verres p̄ porco: z dies / qd̄ in sin-
gulari incerti generis est: in plurali masculini sp̄ / sicut ab eo p̄po-
sitū merdies / z hic pes pedis **(Vicesimatertia regula**

Classis cui⁹ generis? Feminini. qz in is desinentia nomīa femi-
nina sunt. Excipiunt̄ h̄ntia n vel duas cōsonātes in eadē syllaba:
vel duplicē p̄sonātē añ is: z q̄ penultimā syllabā vna ex liquidis

termināt / vel vna sillaba crescūt in gtō: q̄ masculina sunt. Excipi-
tur hic caulis / hec bipēnis hec pestis: febris: neptis: vastis: vallis

turris: peluis: pellis: cuspis: cassis: lis. Molaris cū adiectiuū est
cōis est generis: cū ad dentē vel lapidē referē mas est. Rudis cuz
virgā significat qua gladiatores donabant̄ femininū est. Finis z

clunis incerti sunt generis **(Vicesimaquarta regula**

Cflos cui⁹ generis? Masculini. qz ī os desinētia masculina sūt:
p̄ter glos: cos: dos feina. z custos. sacerdos. bos. cōpos. impos.
cōia. z os oris / z os ossis neutra **(Vicesimaq̄nta regula**

Cventus cui⁹ generis? Masculini. qz in us correptā desinētia /
secūde z quarte declinatōis masculina sunt: vt ānus / sex⁹. Excipi-
piunt̄ hec crystallus / cost⁹ / phaselns / artus. Itē hec acus. hum⁹.

alius. p̄terea hec dom⁹ colus. Item anus / nurus / socrus / et ma-
nus / tribus / porticus. Idus tantū plurale: hoc pelagus. hoc ac⁹

aceris: purgamentū frumētī. Vulgus tam masculinū q̄ neutrū
inuenitur. hoc etiā virus et pus indeclinabilia. Specus n̄o et

penus tam masculini q̄ feminini et neutri generis esse inueniun-
tur. **(Vicesimasexta regula**

Cunus cuius generis? Neutri. quia in us correptam desinen-
tia tertie declinatōis neutra sunt. Excipitur hic lepus: hec ven⁹
hic et hec ligus. hic et hec z hoc vetus. hec pecus pecudis. Nam
hoc pecus pecoris facit. **(Vicesimasextima regula**

Folio

CRus cuius gñis? Neutri. quia in us productā desinētia mono-
syllaba neutra sūt: supra syllabā vero foeminina. vt crus. tus. iu-
uentus. senectus. incus. Excipit hic mus. hic et hec sus. grus

CTrigesima octaua regula.

CIn aus desinentia foeminina sunt: vt laus et fraus.

CTrigesima nona regula.

CIn aes diphthongū vnū mas: praes praedis. et vnū neutrum
inuenitur: vt aes aeris.

CTrigesima regula

CIn t. desinentia neutra sunt: vt caput occiput.

CTrigesima prima regula.

CPax cuius gñis? foeminini. quia in x desinētia nomina foemi-
nina sunt: vt fornax. nex. nix. nisi e ante x habeat supra syllabam/
nec sint foetus terre: tūc enī masculina sūt. vt veruex. vertex. ex-
lex. pulex. culex. apex. cimex. Excipiunt hec pellex. obex. supellex.
vibex. Preterea hic rex. grex. calix. varix. fornix. frutex. narix. an-
guis gen^o. hic vel hec cortex. silex. Sciendū q^o verbalia in trix
(quae sint foeminina) in obliquis tamen casibus in plurali neu-
tris etiā iungūtur: vt victricia tollite signa / et victricī signo

CTrigesima secunda regula.

CArs cuius gñis? foemini. qz in duas desinētia cōsonātes mono-
syllaba foemina. supra syllabam vero masculina sūt. vt gens. fors.
scrobs. sors. ops. frons. mors. mens. puls. trabs. lens. vrbs. stirps
hic māceps. anceps. dodrās. triēs. quadriās. adeps. forceps. Exci-
piuntur hic mōs. fōs. mars. pōs. dēs / et hec cohors. hyems.

CQuid in his agēdū in quibus veteres gñia cōfuderūt? Frequen-
tiori auctoz vsui adherendū est.

CDe numero

q^o Quid ē numerus? Est dictionis forma q̄ discretionē quā/
titatis facere potest. Quot sūt numeri noīm? duo. singu-
laris. vt homo. pluralis. vt hoies.

CDe figura.

q^o Quot sūt figure noīm? Tres. Simplex. Cōposita. Decom-
posita. Simplex. vt anim^o. Cōposita. vt magnanim^o. De-
composita. vt magnanimitas. Quot modis noia cōponūtur?
quattuor. Ex duobus itegris. vt suburban^o. Ex duobus corrup-
tis. vt efficax municeps. Ex integro et corrupto. vt ineptus in-
sulsus. Ex corrupto et itegro. vt nugigerulus. Aliquē ex cōpluri-
bus. vt inexpugnabilis impertitus.

CDe casu.

q^o Quid est casus? Est motus casualiū dictionuz. qui maxie
fit in fine. Quot sunt casus noīm? Sex. nōis. gñis. da-

tiuus. accusatiuus. uctus. et ablatiuus. Unde dicitur casus? A cado qd quasi a recto cadere uideatur. Unde rectus iproprie dicitur casus. ¶ Quot sūt littere terminales noim qbus latinu utitur? quattuordecim. uocales quinq. a. e. i. o. u. semiuocales sex. l. m. n. r. s. x. mute tres. c. d. t. ¶ Quot sūt declinatōes noim? quinq. Prima cuius gūs singularis in ae dyphthongū / vel (si greca sint noia) in es longā desinit. ut musa se. z rhetorice ces. Secūda cuius gūs singularis in i. pductā desinit. ut herus ri. Tertia cuius gūs singularis in is correptā desinit. ut pater tris. Quarta cuius gūs singularis in us vel in u. pductā desinit. ut uisus sus. et cornu cornu. Quinta cuius gūs singularis in ei diuisas syllabas desinit. ut dies diei.

¶ De prima declinatōe

p Prima declinatio p quot gna declinat? Per tria. Masculinū. foemininū. et cōmune.

¶ Prima regula

¶ Nōiatiuus prime declinationis quot terminationes habet? quattuor. a. e. as. es. et unā hebreā am. ut poeta. rhetorice. eneas. anchises. abraam.

¶ Secūda regula.

¶ Genitiuus z datiuus singularis. et nōiatiuus et uctus pluralis in ae dyphthongū desinūt semper. Exceptis gūs singularibus eorum que terminant in e. longū. qui genitiui terminant in es. ut rhetorice ces.

¶ Tertia regula.

¶ Accusatiuus singularis in am vel in an vel in en terminatur. ut poetam. enean. anchisen.

¶ Quarta regula.

¶ Uocatiuus singularis in a facit vel in e quādo uenit ab es. vel ab e. vel in am quādo uenit ab am. ut o enea. anchise. rhetorice. abraam.

¶ Quinta regula.

¶ Ablatiuus singularis in a desinit. vel in e. qñ fit ab es. vel ab e ut a poeta. anchise. rhetorice.

¶ Sexta regula.

¶ Genitiuus pluralis in arū desinit. et plerūq p cōcisionē in um. ut troiugenarū et troiugenū.

¶ Septima regula.

¶ Datiuus et ablatiuus plurales in is desinūt. Foemina tamē pauca transfigurata ex masculinis nō habētibus neutra. que per sexum discernūtur. faciūt datiuum et ablatiuum in bus. ut natabus. filiabus. libertabus. asinabus. His addūtur animabus. ambabus et duabus.

¶ Octaua regula

¶ Accusatiuus pluralis semper terminatur in as.

¶ De modo examinandi.

p Oeta que pars est? Nomen. ¶ Quid est nomen? Est

pars orationis cū casu: corpus/aut rem/ pprie cōmuniter ve si-
 gnificās. ¶ Poeta ē ps declinabilis an indeclinabilis? Declina-
 bilis. ¶ Quot sunt partes oratōis declinabiles? Quattuor? No-
 men: verbū: participiū: z pnomē. ¶ Quot sunt pres orōnis inde-
 clinabiles? Quattuor. Prepositio: aduerbiū: interiectio: z cōiun-
 ctio. ¶ Quare dicit nomen? quasi notamen: q hoc notemus vni-
 us cuiusqz substantie qualitatem vel a greco quod est
 Nominū quot accidunt? Quinqz. Species. genus. numerus. figu-
 ra. z casus. ¶ Cuius speciei? Deriuatiue. Unde deriuatur? A po-
 esis ¶ Quot sunt species nominum? Due. Primitiua: vt iulus z
 mons. Deriuatiua: vt iuli⁹ et montan⁹. ¶ Quale nomē est? Sub-
 stantiuū. Quare? qz pponit ei vnū articulare tantū: vt hic poeta.
 ¶ Quotuplex est nomen? Duplex. Substantiuū z adiectiuū. Sub-
 stantiuū z adiectiuū. Substantiuū est cui preponit vnū articu-
 lare tantū: vt hic liber. vel duo ad summū: vt hic z hec homo. Et
 adiectiuū est qd̄ variat per tres diuersas voces: vt probus proba
 probum. vel per tres articulos. vt hic z hec z hoc felix. ¶ Quale
 nomen substantiuū est poeta? Appellatiuū. Quotuplex est nomē
 substantiuū? Duplex. propriū z appellatiuū. ¶ Quod est propri-
 um? Quod vni soli cōuenit: vt pyrrhus z penelope. Et appellati-
 uum? qd̄ est cōmune multoz: vt homo leo. ¶ Cui⁹ speciei taz pri-
 mitiuoz q̄z deriuatiuoz est poeta? Corporalis. quia corp⁹ signi-
 ficat. ¶ Quot sunt species tā primitiuoz q̄z deriuatiuoz noim?
 Viginti q̄z. Corporale. incorpale. omonimū. synonymū. ppri-
 um. appellatiuū. substantiuū. adiectiuū. ad aliq̄d dictum. quasi
 ad aliq̄d dictum. gentile. partitiū. interrogatiuū. infinitū. relati-
 uum. collectiuū. diuiduū. ficticiū. generale. speciale. ordinale. nu-
 merale. absolutū tēporale. locale. Cuius speciei deriuatiuoz pro-
 prie? Denotiatiue. quia a noie deriuat qd̄ est poesis. ¶ Quot sunt
 deriuatiuoz noim spēs pprie? Nouē. Patronymicū. possessiuū.
 cōparatiuū suplatiuū. diminutiū. denotiatiuū. verbale. pticipia-
 le. aduerbiale. ¶ Cui⁹ generis poeta? Masculini. quia pponit ei
 vnū articulare. pnomē hic. Quot sunt genera noim? Septē. Ma-
 sculinū cui preponit hic: vt hic pyrrhus. Femininū cui pponitur
 hec: vt hec penelope. Neutrum cui pponitur hoc: vt hoc animal.
 Commune cui preponitur hic et hec: vt hic et hec homo. Om-
 ne cui tria articularia pronomina preponuntur: vt hic et hec et
 hoc felix. ¶ Promiscuum quod sub vna voce et vno articulo

denotat aialia vtriusq; sexus: vt hic passer. hec aq̄la. Incertū qđ nulla rōne cogēte sola auctoritas veterū sub diuerso gñe ptulit: vt hic vel hec silex. fūis. talpa. z reliqua. ¶ Poeta p̄ quā regulā est gñis masculinū: p̄ decimā de gñib⁹ qua notat q̄ oia noīa greca q̄ in as vel in is longā desinūt. z s̄l̄r in a apud eos desinentia neutra. z q̄cūq; terminationē suā seruāt: gen⁹ suum apud nos seruāt: vt hic boreas. crater. titā. sofia. poeta. / z reliqua. ¶ Pr̄ia declinatio p̄ quot gñā declinat⁹: p̄ trīa. masculinū. foemininū z cōe. ¶ Cuius numeri poeta: singularis. qz singulariter p̄fert. ¶ Quid est numerus: est dictionis forma: q̄ discretionē q̄tītatis facere pōt. ¶ Quot sūt numeri noīm: duo. Singularis: vt homo pl̄is: vt hoīes. ¶ Cuius figure poeta: simplicis. quare: qz simpliciter p̄fert. ¶ Quot sūt figure noīm: tres. Simplex: vt aim⁹. cōposita: vt magnanim⁹. decōposita: vt magnanimitas. ¶ Quot modis noīa p̄ponūt: quattuor. Ex duob⁹ integris: vt suburban⁹ Ex duobus corruptis: vt efficax municeps. Ex integro z corrupto: vt ineptus insulsus. Ex corrupto z integro: vt nugigerulus. Aliqñ ex cōplurib⁹: vt inexpugnabilis imp̄territus.

¶ Lapsis quō p̄ponit⁹: ex pl̄ib⁹ corruptis: cape si vis. ¶ Poeta cui⁹ casus: noīatiui vcti z ablatiui singl̄is. quare: qz in talib⁹ casibus declinādo reperit. Poete cui⁹ casus: Sti z datiuī singularis nti z vcti pl̄is. In hoc loco poeta currit: poeta cui⁹ casus: noīatiui. qz est suppositū hui⁹ verbi currit qđ req̄rit ante se noīatiuū. ¶ Quid ē casus: est mot⁹ casualiū dictionū: q̄ maxime fit in fine. Unde d̄r casus: a cadēdo q̄ quasi a recto cadere videat. vñ rect⁹ improprie d̄r casus. ¶ Quot sūt casus noīm: Sex. Istūs. gtūs. dtūs. actūs. vctūs. z ablatiu⁹. ¶ Qua littera terminat poeta: a vocali. ¶ Quot sūt t̄minales l̄re noīm q̄b⁹ latini vtūt: quattuor: decim. Vocales quinq; a. e. i. o. v. Semiuocales sex. l. m. n. r. s. x. Mute tres. c. d. t. ¶ Quot sūt declinatōes noīm: q̄nq;. Pr̄ima cuius gtūs singularis in ae diphthōgon / vel i es longam desinūt vt poeta poete: rhetorice rhetorices. Secūda cui⁹ gtūs / z reliqua vt supra. Poeta cui⁹ declinatōis: Pr̄ime. qz ei⁹ gtūs singularis in ae diphthōgon desinūt. ¶ Istūs singularis pr̄ime declinatōis quot terminationes habet: quattuor. a. e. as. es. z viam hebream am: vt poeta. rhetorice. enneas. anchises. abraam. ¶ Poeta quō facit in gtiō: facit in gtiō et datiuo singulari / z nominatiuo z vocatiuo plurali poete. p̄r quam regulam: p̄r secundam pr̄ime

declinationis: qua dicitur quod genitivus et datus singularis et nominativus et vocativus pluralis in ae diphthongon desinunt semper. Exceptis genitivis singularibus eorum que terminantur in e longum qui genitivi terminantur in es. ¶ Poeta quomodo facit in actio singulari? poetam. Per quam regulam? per tertiam prime declinationis qua notatur quod accusativus singularis in am vel in an vel in en terminatur. ut poetam. eneam. et anchisen. ¶ Quomodo facit in vocativo singulari? Facit in vocativo et ablativo singulari poeta. Per quam regulam? per quartam et quintam prime declinationis quibus notatur: quod vocativus et ablativus singularis in a terminatur vel in e: quoniam veniunt ab es vel ab e: ut o enea. anchise. rhetorice. ab enea. anchise. rhetorice. ¶ Quomodo facit in genitivo plurali? poetarum. Per quam regulam? per sextam prime declinationis: qua notatur. quod genitivus pluralis in arum desinit. et plerumque per concisionem in um: ut troiugenum et troiugenum. ¶ Quomodo facit in dato? facit in dato et ablativo plurali poetis. Per quam regulam? per septimam prime declinationis: qua notatur quod datus et ablativus pluralis in is desinunt. sicut oena tamen pauca et reliqua. ¶ Poeta quomodo facit in actio plurali? poetas. Per quam regulam? per octavam prime declinationis: qua notatur. quod accusativus pluralis semper terminatur in as.

¶ Poeta quomodo declinatur?

¶ Nominativus hic poeta. Genitivus huius poete. Dativus huic poete. Accusativus hunc poetam. Vocativus o poeta. Ablativus ab hoc poeta. Et pluraliter Nominativus hi poete. Genitivus horum poetarum. Dativus his poetis. Accusativus hos poetas. Vocativus o poete. Ablativus ab his poetis:

¶ Nominativus hec musa. Genitivus huius muse. Dativus huic muse. Accusativus hanc musam. Vocativus o musa. Ablativus ab hac musa. Et pluraliter Nominativus he muse. Genitivus harum musarum. Dativus his musis. Accusativus has musas. Vocativus o muse. Ablativus ab his musis.

¶ Nominativus hic et hec aduena. Genitivus huius aduene. Dativus huic aduene. Accusativus huc et hac aduena. Vocativus o aduena. Ablativus ab hoc et ab hac aduena. Et pluraliter Nominativus hi et he aduene. Genitivus horum et harum aduenuum. Dativus his aduenis. Accusativus hos et has aduenas. Vocativus o aduene. Ablativus ab his aduenis.

¶ De secunda declinatione.

¶ Prima regula.

nominativus scilicet declinationis quot terminationes habet? Sex.

Er. ir. ur. um. us. eus. In er masculinorū tā latinorū q̄ grecorū: vt caper. alexāder. iber. hispan^o. fluuius (q̄ etiā iberus dī) q̄d solum producit er in hac declinatiōe: z ab eo cōpositū Celtiber. nā pro gente q̄ est iuxta armenios/iber iberis dicit. In ir z ur latinorū tantū masculinorū: vt vir z satur. In us: vt platanus. In um neutrorū/z figurate foemininorū: vt regnum glyceriū. In eus greca tantū z masculina: vt theseus. tydeus.

¶ Secūda declinatio per quot ḡna declinat? Tria. masculinum foemininū. z neutrum.

¶ Secunda regula.

¶ Genitiuus singularis in i desinit. z in ir, vel in ur, vel in eus desinentia vna semp̄ syllaba vincūt in genitiuo: in us vero z in um: pares habent syllabas.

¶ Tertia regula.

¶ Datiuus z ablatiuus secūde declinatiōis fiūt a ḡto i. mutata in o: vt huius lucifert. huic z ab hoc lucifero. huius tydei. huic et ab hoc tydeo.

¶ Quarta regula.

¶ Accusatiuus singularis secūde declinatiōis desinit in um: vt Priamū. theseū. Greca nō in eus desinūt etiā in a. Letera vero in on termināt. vt thesea. priamon.

¶ Quinta regula.

¶ Vocatiuus singularis secūde declinatiōis, q̄n in r vel in m. desinit noiatiuus similis est ei. In eus nō desinentib⁹ grecus est vocatiuus qui a noiatiuo fit ablata s: vt o theseu. In us desinentia mutata us in e faciunt vocatiuū Si tamen ante us i sit i propriis/abiecta us faciūt vocatiuū: vt Virgilius o virgili. Dicim⁹ etiā fili pro filie. Dicūt etiā christiani deus/agnus/vulgus/pelagus/populus/fluuius in vocatiuo.

¶ Sexta regula.

¶ Pluralis nominatiuus z vocatiuus tā masculinus q̄ foemininus secūde declinatiōis/similis est genitiuo singulari. Neutri vero generis nominatiuus accusatiuus z vocatiuus plurales finiūt in a. In oibus enī neutris tres casus sūt similes: noiatiu⁹. accusatiuus. z vocatiuus. Et in plurali semper desinunt in a: nisi sint greca: vt tempe cepe.

¶ Septima regula.

¶ Genitiuus pluralis secūde declinatiōis fit in omni genere addita rum ablatiuo singulari: vt magistro magistrorū. Multa tamen per syncopen dicunt: vt denū septenū. senum. tricenum nūmū. sextertū. modisū. liberū. fabriū. elementū. iugerum.

¶ Octaua regula.

¶ **D**atiuus z ablatiuus pluralis secūde declinatiois sūt ab ablatiuo singulari: mutata o in is longā. ¶ **M**ona r̄la.

¶ **A**ccusatiu⁹ pluralis secūde declinatiois tā masculin⁹ q̄ foemina⁹ sūt (addita s) ab ablatio singulari. ¶ **D**ecia r̄la.

¶ **N**oia que scdm modū pnois declināt sūt octo. Unus. totus solus. alius. vllus. vter. alter. z qui vel quis cū suis compositis. q̄ etiā scdm mobiliū noīm regulam veteres declinabāt p̄ter quis. Neuter tamē neutra neutrū. cū vtroq̄ modo sicut simplex suum diceret; apud iuniores scdm mobilia noia declināt. Horum foemina sūt. vna. tota. sola. alia. vlla. altera. vtra. que. Neutra. vniū totū. solū. aliud. vllū. alterū. vtrū. quid vel qd̄. Quorum genitiui vnius. totius. solius. alius. vllius. vtrius. z corripit̄ z producut̄ penultimā. alterius semp corripit̄.

¶ **N**oiatiuo hic magister. Genitiuo hui⁹ magistri. Datiuo huic magistro. Accusatiuo hūc magistrū. Vocatiuo o magister. Ablatiuo ab hoc magistro. ¶ **E**t pl̄r noiatiuo hī magistri. Genitiuo horū magistrorū. Datiuo his magistris. Actio hos magistros. Vocatiuo o magistri. Ablatiuo ab his magistris.

¶ **N**oiatiuo hec pinus. genitiuo huius pini. datiuo huic pino. accusatiuo hanc pinū. vocatiuo o pine. ablatiuo ab hac pino. ¶ **E**t pl̄r nominatiuo hec pini. genitiuo harū pinorū. actio his pinis. actio has pinos. vocatiuo o pini. ablatiuo ab his pinis.

¶ **N**oiatiuo hoc templū. genitiuo hui⁹ templi. datiuo huic templo. actio hoc templū. vocatiuo o templū. ablatiuo ab hoc tēplo. ¶ **E**t pluraliter noiatiuo hec templa. genitiuo horum templorum. datiuo his templis. accusatiuo hec templa. vocatiuo o templa. ablatiuo ab his templis.

¶ **N**oiatiuo vllus vlla vllū. genitiuo vllius. datiuo vlli. accusatiuo vllū vllā vllū. ablatiuo ab vllō vlla vllō. ¶ **E**t pluraliter noiatiuo vllī vllē vlla. genitiuo vllorū vllarū vllorū. datiuo vllis. accusatio vllōs vllas vlla. ablatiuo ab vllis.

¶ **D**e tertia declinatione.

¶ **T**ertia declinatio per quot ḡna declinat̄? Per omnia.

¶ **P**rima regula.

¶ **Q**uot sūt terminatioes noīm tertie declinatiois? Quinquaginta octo. Que? in a: vt poema. in e: vt monile. in o: vt leo. ī ac: vt lac in ec: vt alec. in id hebreā z barbara: vt dauid. in al: vt sal. in el: vt mel. in il: vt pugil. in ol: vt sol. in vl: vt consul. in an: vt titan. in en:

vt splen. in in / vt phorcyn. in on / vt sidon. in ar / vt par. in er / vt pa
 ter. in ir / vt gadir. in or / vt amor. in ur / vt turtur. in as / vt pallas.
 in es / vt comes. in is / vt collis. in os / vt copos. in us / vt lepus. in
 abs / vt trabs. in ebs / vt celebs. in ybs / vt calybs. i obs / vt scrobs
 in vrbs / vt vrbs. i uls / vt puls. i ems / vt hyems. i ans / vt dodras.
 in ens / vt dens. in yns / vt tiryms. i ons / vt fons. i uns. vt aruns. in
 aps / vt daps. i eps / vt maceps. i yps / vt cinyps. i ops / vt ops ma
 ter deoru. in ars / vt mars. in ers / vt iners. i ors / vt fors. in urs vt
 tyburs. in irps / vt stirps. in ax / vt fax. i ex. vt fex. in ix / vt phoenix
 in ox / vt velox. in ux / vt crux. in aes / vt praes. in aus / vt fraus. in
 ut / vt caput. in alx / vt calx. in anx / vt lanx. in arx / vt arx. i unx / vt
 coniunx.

¶ Secunda regula.

¶ Genitiuus singularis tertie declinatiōis in is correpta desinit
 Excipit vis huius vis qd poucit.

¶ Tertia regula.

¶ Dtus singularis tertie declinatiōis fit a gto abiecta s.

¶ Quarta regula.

¶ Accusatiuus singularis tertie declinatiōis fit a gto singulari
 is mutata in em. In is tamē terminata ppria vel greca simile ha
 bentia noiatiuū genitiuo in im termināt accusatiuum: vt tybrim
 ararim. neapolim. pterea latina hcc inueniūtur. turrim. tyburim.
 burim. securi. puppi. siti. resti. vim. pelui. tussim. maguderim. Pupa
 pē etiā et securēz turrēz restem inuenies. In grecis vero tam in
 hac q̄ in aliis declinatiōibus greca terminatio in a inuenitur: vt
 peana titana.

¶ Quinta regula.

¶ Vocatiuus singularis tertie declinatiōis si is est ntio singu
 lari nisi sit vctus grecus ablata a / vel a gto ablata tis: vt thebai.
 calcha. palla: xeonophon.

¶ Sexta regula

¶ In e correpta neutra (nisi sint ppria) simile habet ablatiuum
 singularē dō singulari: vt ab hoc mari. natali. monli. Excipitur
 ab hoc gausape: quod veteres /z hic gausapes /z hec gausapa / et
 hoc gausape /z gausapim dixerant. Similiter in ar neutra et in
 al penultimā in obliquis producētia. z in er z in is adiectiua si fa
 ciūt in e neutra. z que in um tm termināt accusatiuum. z in is vel
 in er nomina mensium in l. pductā faciūt ablatiuū singularē: vt
 tribunali. lupanari. celeri. vtili. tybri. aprili. septembri. Excipitur
 ab hoc farre. Omnia vero que in im vel in em faciunt accusatiuū
 et que omnis generis sunt. z que in uis vel in ctis vel in ptis vel i
 mnis vel in gnis vel in gnis exeunt: z omnia fere que duas ante

is consonantes in eadē habeant syllaba cōparatiua. et si r oia in se
foeina verbalia et circūflexa: que apud veteres in tis desinebant
tam in e q̄ in i faciūt ablatiuū: vt secure. vel securi. vigilē vel vigi
li. vetere vel veteri. pare vel pari. iope vel iopi. ancipite vel ancipi
ti. naue vel nauī. vecte vel vecti. nepte vel nepti. amne vel amni.
igne vel igni. angue vel angui. poste vel posti. minore vel minori.
victrice vel victrici. arpinate vel arpinati. Hospes z sospes cum
sint ois ḡnis: hospite z sospite faciūt. nec sūt cōtra regulā cū ha
beant foeinū in a. Excipiūt vestis testis. pestis. et pauper degener.
vber: que p e solā faciūt ablatiuū. Memore vel memori dicit: qm̄
ntūs memoris z hoc meōre dictum est: vt concordē vel concordī.
Inuenit etiā cōcordis et hoc cōcorde / sicut amentis z hoc amentē
te. ¶ Omnia noīa tertie declinatōis: p̄ter supradicta in e faciūt
ablatiuū: vt patre. classe. Auctoritas tū et in i quādoq; p̄fert: vt
Virgilius. Aduectum Eneam classi.

¶ Septima regula.

¶ Ntūs pl̄is tertie declinatōis in masculinis foeinis et cōibus
fit a ḡto singulari mutata is in es: vt matres foelices. Excipiunt
sardis. trallis. alpis syrtis: que is productā habēt pro greca diph
thongo. Neutra vero si ablatiuus in i solā. vel tā in i q̄ in e desi
nit p̄ter cōparatiua correpta i z addita a. Si vero in e solā simi
liter cōparatiua mutata e in a faciūt noīatiuū pluralem: vt moni
lia. paria. foelicia. tempora. maiora. Excipiuntur vetera. ludicra.
pluria / vel plura. amplustria / vel amplustra.

¶ Octaua regula.

¶ Genitiuus pluralis tertie declinationis cū in i solum vel in e z
in i desinit ablatiuus: in iū faciūt: vt sedili sediliū. foelice vel foeli
ci foeliciū. Comparatiua vero in um faciūt: vt a maiore vel ma
iori maiorū. a minore vel minori minorū. In e vero solam facien
tia ablatiuū: si ntūs in duas terminetur consonantes in iū faciūt:
vt fonte fontū. frōte frontū. Exceptis in m̄ vel in ps: si nō sint
a capite cōposita que in um faciūt vt hyems hyemum. municeps
municipum: A capite cōposita in sum terminant genitiuum: vt
triceps tricipitiū. Que vero genitiuū parem habēt ntō in ium fa
ciūt: vt collis collū. cedes cedū. Excipitur iuuenū. canū. panū
Uetus. vigil. memor. supplex. artifex: quīs in e et in i terminent
ablatiuum: nō tamen in ium sed in um faciūt genitiuum. Plura
lia in es que carent singularibus genitiuū in ium faciūt: vt vires
virium. penates penatium. Similiter in is longum desinentia: vt

lis litiū. s̄anis s̄anitiū. nox etiā noctiū facit. Cetera oīa desinūt in
um: vt poema poematū. Excipit̄ boū a boue p̄ bouum. In es ter
minātia pares h̄ntia syllabas cū ḡtō/et in as frequētī⁹ per synco
pē dicūtur: vt vatū p̄bitatū. Nā supplicū artificū iudicū: differē
tie causa dicta sunt.

¶ Nonā regula.

¶ Datiuus z ablatiuus pluralis tertie declinatiois nascit̄ a geni
tuo singulari interiecta bu: vt foelicib⁹. hoibus. penatib⁹. Excipi
pitur bobus. Frequēter tamē greca neutra in a: in is longā termi
nāt datiuos z ablatiuos plurales: vt poematis. problematis.

¶ Decima regula.

¶ Accusatiuus z vctūs plurales tertie declinatiois similes sūt
noiatiuo plurali: vt latrones. matres. syrtis. alpis. Omnia que ha
bent simile noiatiuo genitiuū. et que in i solā termināt ablatiuū/
et que pluralia sūt in ns vel in rs desinētia plerūq; per is: raro p
es termināt accusatiuū pluralē: vt omnis. alacris. penatis. fontis
partis. In r. vel o desinētia trium generum raro per is. Pluresz
lites: tam per es q̄ per is.

¶ Nominatiuo hic pater. Genitiuo huius patris. Dō huius pa
tri. Accusatiuo hūc patrem. Vocatiuo o pater. Ablatiuo ab hoc
patre. Et pluraliter Nominatiuo hi patres. Genitiuo horum pa
trum. Datiuo his patribus. Accusatiuo hos patres. Vocatiuo
o patres. Ablatiuo ab his patribus.

¶ Noiatiuo hec virtus. Genitiuo huius virtutis. Dō huius vir
tuti. Accusatiuo hanc virtutē. Vocatiuo o virtus. Ablatiuo ab
hac virtute. Et pluraliter Nō he virtutes. Dō harū virtutum.
Datiuo his virtutibus. Accusatiuo has virtutes. Vocatiuo o virtu
tes. Ablatiuo ab his virtutibus.

¶ Nō hoc opus. Genitiuo huius operis. Datiuo huic operi. Ac
cusatiuo hoc opus. Vocatiuo o opus. Ablatiuo ab hoc opere. Et
pluraliter Noiatiuo hec opera. Genitiuo horū operum. Datiuo
his operibus. Accusatiuo hec opera. Vocatiuo o opera. Ablati
uo ab his operibus.

¶ Nō hic z hec homo. Dō hui⁹ hoīe. Dō huic hoī. Actō hunc
z hanc hoīem. Vocatiuo o hō. Ablatiuo ab hoc z ab hac hoīe. Et pl^r
Nō hi z he hoīes. Dō horū z harū hoīm. Dō his hoīb⁹. Actio
hos z has hoīes. Vocatiuo o hoīes. Ablatiuo ab his hoīb⁹.

¶ Noiatiuo hic et hec oīs z hoc omne. Genitiuo huius omnis.
Datiuo huic omni. Actō hūc z hāc omnē et hoc omne. Vocatiuo

o omnis et o omne. Ablatiuo ab hoc et ab hac et ab hoc omni. Et pluraliter natio hi et he omnes et hec oia. Stio horum et harum et horum oim. Dto his oibus. Actio hos et has oes et hec oia. Uctio o oes et o oia. Ablatiuo ab his omnibus.

¶ Actio hic et hec pulcrior et hoc pulcrius. gto huius pulcrioris. Dto huic pulcriori. actio hunc et hac pulcriore et hoc pulcrius. vctio o pulcrior et o pulcrius ablatio ab hoc et ab hac et ab hoc pulcriore vel pulcriori. Et plr natio hi et he pulcriores et hec pulcriora. gto horum et harum et horum pulcriorum. Dto his pulcrioribus. actio hos et has pulcriores et hec pulcriora. vctio o pulcriores et o pulcriora. ablatio ab his pulcrioribus.

¶ Nominatiuo hic et hec et hoc foelix. Stio huius foelicis. Datio huic foelici. Accusatiuo hunc et hac foelicem et hoc foelix. Uctio o foelix. Ablatiuo ab hoc et ab hac et ab hoc foelice vel foelici. Et pluraliter Nominatiuo hi et he foelices et hec foelicia. Genitiuo horum et harum et horum foelicium. Datio his foelicibus. Actio hos et has foelices et hec foelicia. Vocatiuo o foelices et o foelicia. Ablatiuo ab his foelicibus.

¶ De quarta declinatione.

¶ Quarta declinatio per quot genera declinat? Tria. masculinum. foemininum et neutrum.

¶ Prima regula.

¶ Quot terminatioes habet natus quarte declinationis? duas. i us correpta masculinorum et foeminarum: et in u. producta neutrorum: que etiam in declinabilia sunt in singulari numero.

¶ Secunda regula.

¶ Genitiuus singularis quarte declinationis fit a nominatiuo producta us.

¶ Tertia regula

¶ Datiuus quarte declinationis fit a gto abiecta s et addita i penultima correpta: ut currui.

¶ Quarta regula.

¶ Accusatiuus singularis quarte declinationis fit a nominatiuo mutata s in m: ut senatum.

¶ Quinta regula:

¶ Uctus silis est natio: ut o senatus.

¶ Sexta regula

¶ Ablatus fit a natio remota s: ut a senatu.

¶ Septima regula

¶ Actus actus et uctus plurales quarte declinationis silis sunt gto singulari: ut senatus.

¶ Octaua regula

¶ Stus pluralis quarte declinationis fit a natio singulari abiecta s et addita um: ut currui.

¶ Nonna regula

¶ Dtus et ablatiuus plurales quarte declinationis fiunt a natio singulari mutata u in i. et interposita bu: ut manibus senatibus. Excepi

untur differētie causa artubus. arcub⁹. partub⁹. Portubus vero tribubus. lacubus. ficubus. quercub⁹. specubus. nulla cogēte differētie causa.

¶ Decima regula

¶ Neutra quarte declinatiōis correpta u nti singularis z assumpta a faciūt ntm actm z vctm ples. In reliquis casib⁹ sequūtur declinationē masculinorū z foeminarū. vt supra.

¶ Nōiatiuo hic visus. Genitiuo hui⁹ visus. Dtō huic visui. Actō hunc visū. Vctō o visus. Ablatiuo ab hoc visu. Et pluralit^r Ntio hi visus. Stō horū visuū. Datiuo his visibus. Actō hos visus. Vocatiuo o visus. Ablatiuo ab his visib⁹.

¶ Nōiatiuo hec manus. genitiuo huius manus. datiuo huic manui. accusatiuo hāc manum. vocatiuo o manus. ablatiūo ab hac manu. Et pluralit^r ntō he manus. gtō harū manuū. datiuo his manibus. accusatiuo has manus. vocatiuo o manus. ablatiō ab his manibus.

¶ Ntio hoc cornu. gtō huius cornu. datiuo huic cornu. actō hoc cornu. vocatiuo o cornu. ablatiūo ab hoc cornu. Et pluralit^r ntio hec cornua. gtō horū cornuū. dtō his cornib⁹. actō hec cornua. vocatiuo o cornua. ablatiūo ab his cornibus.

¶ De quinta declinatiōe.

¶ Quinta declinatio p quot gna declinat^r? Per vnū maxime foemininū. Excipit vnū / dies: qd in singulari nūero tā masculini q̄ foeminini gnis inuenit. In plurali vero semper masculini est generis.

¶ Prima regula

¶ Quinta declinatio quot terminationes habet? Vnā in es productam.

¶ Secūda regla

¶ Stūs z dtūs q̄nte declinatiōis sūt a ntō singlarī abiecta s. z assumpta i: vt fides fidei. acies aciei.

¶ Tertia regula.

¶ Accusatiuus singlaris q̄nte declinatiōis fit a ntō mutata s. in m: vt hāc rem diem.

¶ Quarta regla

¶ Vctūs singlaris z ntūs z actūs z vctūs ples q̄nte declinatiōis similes sūt ntō singlarī.

¶ Quinta regula

¶ Ablatiuus singlaris quīnte declinatiōis fit a nominatio singlarī abiecta s.

¶ Sexta regula.

¶ Genitiuus pluralis quīnte declinatiōis fit ab ablatiūo singlarī addita rum.

¶ Septia regula.

¶ Datiuus et ablatiuus plurales sūt ab ablatiūo singlarī addita bus: vt diebus.

Folio

C Nominatiuo hec res. genitiuo huius rei. datiuo huic rei. accusatiuo hanc rem. uctio o res. ablatiuo ab hac re. Et pluraliter nro he res genitiuo harum rerum. datiuo his rebus. actio has res. uocatiuo o res. ablatiuo ab his rebus.

C Nro hic vel hec dies. genitiuo huius diei. datiuo huic diei. actio hunc vel hac diem. uctio o dies. ablatiuo ab hoc vel ab hac die. Et plr nro hi dies. genitiuo horum dierum. dtio his diebus. actio hoc dies. uctio o dies. ablatiuo ab his diebus.

C Nominatiuo hec spes. genitiuo huius spei. datiuo huic spei. accusatiuo hanc spem. uocatiuo o spes. ablatiuo ab hac spe. Et pluraliter nominatiuo he spes. accusatio has spes. uctio o spes. Reliquis caret.

C Quo declinatur adiectiua. q variatur p tres voces?

C Nroatiuo bonus bona bonum. genitiuo boni bone boni. datio bono bone bono. actio bonum bona bonum. uctio o bone bona bonum. ablatiuo a bono bona bono. Et pluraliter nro boni bone bona. genitiuo bonorum bonarum bonorum. datiuo bonis. actio bonos bonas bona. uocatiuo o boni bone bona. ablatiuo a bonis.

C Pluralite nro hi duo he due et hec duo. genitiuo duorum duarum duorum. dtio duobus duabus duobus. actio duos duas duo. uocatiuo o duo due duo. ablatiuo a duobus duabus duobus.

C Pluraliter noatiuo ambo ambe ambo. genitiuo amborum ambarum amborum. dtio ambobus ambabus ambobus. actio ambos ambas ambo. uctio o ambo ambe ambo. ablatio ab ambobus ambabus ambobus.

C De verbo.

V Verbū quid est? Est ps orōnis declinabilis cū modis z tēporibus sine casu: agēdi vel patiēdi significatiua. Unde dicitur verbū: a uerberatu aeris. q pferēdo aer uerberat. Licet enim hoc accidat oibus ptibus orōnis tñ pcpue in hac dictiōe ppriū eius accipit: quia hac frequētius utimur in omni oratione.

C Verbo quot accidūt? Octo. genus. tēpus. modus. species. figura. cōiugatio. psona: z numerus.

C Quot sūt genera uerborū? qnq. Actiuū. Passiuum. Neutrum Commune: et deponens.

C Qd est ōbū actiuū? qd in o desinēs facit ex se passiuū in or.

C Qd est ōbū passiuū? qd in or desinēs descēdit ab actiuo.

C Qd est ōbū neutrū? qd in o desinēs nō facit ex se passiuū.

C Quod est uerbum commune? quod in or desinens non descens

dit ab actiuo: et retinet vtrāq; significationē.

¶ Quod est verbū deponēs: quod in or desinēs nō descendit ab actiuo: et retinet vnā significationē.

¶ Quot sūt tpa verborū: qnq; . Presēs. pteritū imperfectū. pteritū perfectū. pteritū plusq; perfectū. z futurū.

¶ Amo cuius tps: pntis. qz pntē habet significationē.

¶ Amabā cuius temporis: pteriti imperfecti. qz significat qd cepit geri et nondū est pfectum.

¶ Amaui cui' tps: pteriti pfecti. qz res pfecta mōstrat.

¶ Amauerā cuius tēporis: pteriti plusq; pfecti. qz res iā pridem perfecta ostenditur.

¶ Amabo cui' tps: futuri. qz res futura mōstrat.

¶ De modis verborū.

q. Quid est modus? Est inclinatio animi declinationē vbi significās. Quot sūt modi vborū? Quisq; . Indicatiuus. Impatiuus. Optatiuus. Subiūctiuus. et Infinitiuus.

¶ Quis est modus indicatiu' quo indicamus qd agit.

¶ Quis est modus impatiu' quo vt fiat aliquid imperamus.

¶ Quis est modus optatiuus: qui eget aduerbio. optādi: vt pfectum significet sensum.

¶ Quis ē mod' subiūctiu' qui nō solū eget aduerbio vel cōiunctione: verū etiā altero vbo vt pfectū significet sensum.

¶ Quis est mod' infinitiuus: qui caret numeris z psonis et eget aliquo alioz modozū vt pfectū significet sensū.

¶ Quid inest iter infinitiuū z ipsonale? qz infinitiu' alio vbo finito oīno eget: ipsonale vō pfectū actū significat p oēs modos.

¶ Indicatiu' quot tpa habet: qnq; . pns. pteritū imperfectū. pteritū perfectū. pteritū plusq; perfectū. et futurū.

¶ Imperatiu' quot tpa habet: duo. pns et futurū.

¶ Optatiuus quot tēpora habet: qnq; . duo coniūcta / videlicet presens et pteritū imperfectū. pteritū perfectū z plusq; pfectum: et futurum per se.

¶ Subiūctiu' quot tpa habet: qnq; p se sicut indicatiu'.

¶ Infinitiuus quot tēpora habet: qnq; . duo coniūcta: et vnum per se sicut optatiuus.

¶ Quā vim habet infinitiu' ? Habet vim noīs rei ipi' vnde nomē vbi dictū est: vt si dicā bonū est legere. . bona est lectio.

¶ Gerūdia infiniti vice fungūtur: quod solet apud grecos artē

culis iungit: et in actiuis z in cōibus verbis vtrāq; habēt signifi-
cationē. in neutris z deponētibus alterā.

¶ De speciebus verborum.

¶ Quot sūt spēs verborū? Due. primitiua z deriuatiua. Primi-
tiua est q̄ primā positionē a natura accepit: vt ferueo. Deri-
uatiua ē que a primitiuis deriuat: vt lecturio. feruesco. z domito.

¶ Quot sūt spēs deriuatiuorū verborū? quinq;. Inchoatiua. medi-
tatiua. frequētatiua. desideratiua. diminutiua.

¶ Quid est verbū inchoatiuū? qd̄ initiū act⁹ vel passiōis primiti-
ui significat. Et format̄ semp a secūda p̄sona primitiui addita co-
preter bio qd̄ facit hīco: z sua cōposita: vt dehisco, fatisco. Oīa
inchoatiua t̄tie sūt p̄iugatiōis z neutra: z carēt p̄teritis z supinis.

¶ Que sūt meditā? q̄ desinūt in r̄io z significāt meditatiōē cū
primitiui. Formāt̄ ab vltimo supino addita r̄io: vt esurio. mictu-
rio. Oīa meditatiua sūt quarte cōiugatiōis z sūt neutra et ca-
rent p̄teritis z supinis.

¶ Frequētatiua sūt. que frequētā actus primitiui significāt: vt
agito / id est frequenter ago.

¶ Quō formantur frequētatiua? Si p̄teritū primitiui desinūt in
gi. formāt̄ a secūda p̄sona p̄ntis abiecta s / z addita ro: vt agito.
cogito. legito: qd̄ z lectito dicit̄. Si non desinūt in gi: formant̄ ab
vltimo supino u mutata ī o. a quoq; in ī breuē si sint a prima con-
iugatiōe: vt merso. curso. imperito. Oīa frequētatiua sūt cōiuga-
tionis prime: z seruāt significationē primitiuorū.

¶ Que sūt desideratiua? Desideratiua sūt q̄ significāt infinitiuū
primitiui cū cupio: vt viso. arcesso. facesco / id est cupio videre / ar-
cere / facere. Oīa desideratiua sūt tertie cōiugatiōis.

¶ Que sūt diminutiua? Que in lo desinūt z diminutionē signifi-
cant. vt a sorbeo sorbillo.

¶ Sūt alię quoq; deriuatiōes verborū. A noibus. vt a patre pa-
tro z patrīssō / a greco grecīssō z grecor / a poeta poetor. A vbis:
vt ab albo albico a vello vellico. Ab aduerbiis: vt a perendie pe-
rendino. a cras p̄crastinoz. A p̄positiōibus: vt ab itra intro. a su-
pra vel super / supero superas.

¶ De figuris verborū.

¶ Quot sūt figure verborū? Tres. Simplex. cōposita. z decom-
posita. Cupio cui⁹ figure? Simplicis. qz simpliciter p̄fert̄.

¶ Concupio cuius figure? Composite. quia componitur ex con. et

cupio. **C**ōcupisco cuius figure? **D**ecōposita. qz nō per se cōponit sed a cōcupio verbo composito deriuatur.

¶ Que sūt verba cōposita quorū simplicia nō inueniūtur? Sūt hec. **D**efendo. pcutio. allicio. cōpleo. aspicio. reperio. suffragor. appello. deleo. z defensor defensoris.

¶ Notādū qz pncipalem litterā quācūqz habuerit positio verbi in suo loco seruiamus per omnem declinationē: p̄ter ago egi eo iui. vel ii.

¶ Cū quot ptibus oratiōis cōponit verbū? Cū quattuor. noīe. verbo. aduerbio / z p̄positōe: sicut p̄ticipia. vt amplifico. calefacio maledico. produco.

¶ De cōiugatione q̄ **¶** Quid est cōiugatio? Est cōsequēs verboꝝ declinatio: que vocalibus secūde p̄sone cōprehenditur.

¶ Quot sūt cōiugationes verboꝝ? Quattuor. **P**rima est que in secūda p̄sone p̄sentis indicatiui habet a p̄ductā ante s vel ante ris: vt amo amas / z amor amaris. **S**ecūda q̄ in secūda p̄sone p̄sentis indicatiui habet e p̄ductā ante s vel ante ris: vt doceo doces: doceor doceris. **T**ertia: q̄ in secūda p̄sone p̄ntis indicatiui habet i correptā ante s. vel e correptā ante ris: vt lego legis: z legor legeris. **Q**uarta: q̄ habet i p̄ductā ante s vel ante ris: vt audio audis: z audioz audiris. **E**t oīa verba quarte cōiugationis iō desinūt: p̄ter queo z eo z ueneo cū cōpositis.

¶ De personis verboꝝ.

p **P**ersone verboꝝ quot sunt? **T**res. **P**rima. **S**ecunda z **T**ertia: vt lego legis legit.

¶ Que est p̄ia p̄sone? Que de se sola / vel cū aliis loquit: vt dico dicimus. **¶** Que est secūda p̄sone? ad quā vel sola vel cū aliis p̄ia loquitur: vt dicitis / dicitis.

¶ Que est tertia p̄sone? De qua extra se z extra illam posita ad quā dirigit sermonē loquitur p̄ia: vt dicit dicitur.

¶ Notādū qz p̄ia p̄sone verboꝝ solis p̄noibus iungi potest. **E**xceptis verbis substātie vel vocādi: vt p̄uscianus sū vel p̄uscianus vocor. **T**ertia vero cūctis noibus iungitur.

¶ Quare impatiu⁹ caret p̄ia p̄sone in singulari? Quia naturaliter nullus sibi imperat.

¶ Infinita omnia et impersonalia gerundia et supina caret numeris et personis.

¶ Pluit tonat fulminat z similia: quare p̄mis z secundis per-

sonis carēt? Quia ad homines nō pertinet: nisi figurate per apostrophen Iuppiter introducāt.

¶ De numeris
 q. Quot sūt numeri verborū? Duo. singularis z pluralis. Singularis: vt lego. Pluralis: vt legimus.

¶ De temporibus. **¶ Prima regula.**

¶ Docebā cuius tēporis? Præteriti imperfecti. Quia quod cepit geri nondum est perfectum.

¶ Unde formatur? A secūda psona presentis indicatiui. Quia prima z secūda cōiugatio/abiecta s. secūde psonæ pntis indicatiui: tertia z quarta/o positione mutata in e longā z addita bam faciūt præteritū imperfectū: vt amabā/docebā/legebā/audiebam/Dicimus tamen ibam veniebam, quibam.

¶ Secunda regula.

¶ Omne præteritū perfectū in i desinit: et mutata i. in e. correptā: et assūpta rā/factū præteritū plusq̄ perfectū. **¶ Tertia regula.**

¶ Futurū indicatiui modi in prima z secūda cōiugatiōe: fit a secūda psona pntis indicatiui abiecta s. z addita bo: vt doceo doces docebo. In tertia z quarta o positione mutata in am: vt audiam. Excipit eo z queo z venio quarte cōiugationis que scdm primā z secūdā cōiugationē formāt futurū.

¶ Quarta regula.

¶ Secūda psona pntis imperatiui modi fit a secūda psona presentis indicatiui abiecta s. In tertia tñ cōiugatione/abiecta s. et i. in e mutata. Tertia psona singularis imperatiui modi fit a positione verbi mutata in prima cōiugatiōe in et: in aliis in at. Prima psona pluralis tñ pntis q̄ futuri imperatiui fit a sua tertia singulari abiecta t. z addita mus. Secūda psona pluralis fit a secūda singulari addita te. sed in tertia etiā e in t reuertit. Tertia fit a sua tertia singulari n. littera ante t interposita. Secūda vel tertia psona singularis futuri imperatiui fit a tertia singulari indicatiui addita o z producta penultima præterq̄ in tertia cōiugatiōe. Secūda pluralis futuri imperatiui fit a sua secūda vel tertia singulari addita te syllaba. Tertia pluralis futuri fit a tertia presentis pluralis indicatiui addita o.

¶ Quinta regula.

¶ Prima persona pntis z præteriti imperfecti optatiui modi: et præteriti imperfecti subiunctiui sunt a secūda persona singulari imperatiui addita rem. Præteritum perfectum et plusq̄

perfectū optatiui: et p̄teritū plusq̄perfectū subiūctiui formātur a prima p̄sona p̄teriti indicatiui addita s. z sem. Futurū optatiui / z p̄ns subiūctiui formātur ab ipsa positione verbi o in prima cōiugatione mutata in em: in ceteris in am. P̄teritū p̄fectū subiūctiui formātur a p̄terito p̄fecto indicatiui mutata i in e correptam et addita rim. Futurū subiūctiui formātur a p̄terito p̄fecto eiusdem modi mutata rim in ro.

¶ Sexta regula.

¶ Infinitiuū fit a prima p̄sona imperatiui addita re. P̄teritū p̄fectū z plusq̄perfectū infinitiui fit a p̄terito p̄fecto indicatiui addita s. z se. Futurū cum supino in um z ire vel addita esse neutrali p̄ticipio futuri: vt amatū ire vel amaturū esse.

¶ Septima regula.

¶ Imp̄sonalia in tur formātur a tertijs p̄sonis singularib⁹ actiuis addita ur: vt amat amat.

¶ Octaua regula

¶ Amabar vnde formātur: A prima p̄sona actiui p̄teriti imp̄fecti indicatiui. Quare? quia oia actiua que in o desinūt addita r: que vero in m mutata in r. faciūt passiua. P̄teritū p̄fectū / z que ab eo sūt per p̄ticipiū p̄teriti temporis z sum es est. Imperatiui secūda p̄sona p̄sentis singularis numeri fit a singulari actiua: addita re. Et est similis actiuo infinitiuo p̄sentis z p̄teriti imp̄fecti temporis. Tertia a tertia addita ur. Prima pluralis a sua actiua mutata s in r. Secūda pluralis imperatiui a secūda p̄sentis indicatiui actiui abiecta s. z addita mini. z est similis secunde plurali p̄sentis indicatiui passiuui. Tertia a tertia actiui addita ur. Prima pluralis imperatiui futuri temporis fit a sua actiua mutata s in r. Secūda futuri passiuui fit a secūda sui p̄sentis mutata i in or. Infinitiuū passiuui ab actiuo mutata e in i. que mutatio in tertia coniugatione fit prius abiecta re.

¶ Nonā regula.

¶ Actiua si in o desinūt addita r. Si vero in t. addita ur. si in m. vel in s in plurali numero: vltima littera mutata in r in singulari interposita ri vel re. z si ante s i breuis esset mutata in e. faciunt cōsimiles passiuorū p̄sonas.

¶ Decima regula

¶ Quot sūt anomala verba / id est inequaliter declinata? Quatuor. Que? Fero. edo. volo. z sum. Sed fero per syncopem secundam z tertiam persona in habet: vt fers fert. in ceteris sequitur regulam terrie coniugationis / ita tñ vt que nascuntur a concisis

secundū formationis regulā concisa proferantur.

¶ De preteritis pfectis prime cōiugationis.

¶ Prima regula.

a Mo quō facit in preterito? Amaui. Per quam regulam?

Quia prime cōiugationis verba a secūda psona presentis indicatiui abiecta s z addita vi faciūt pteritū pfectū. Excipiuntur sexdecim; quoz duodecī abiecta as/z addita ui diuisas syllabas formāt pteritū. domo domui. crepo crepui. frico fricui. seco secui. sono sonui. tono tonui. veto vetui. plico plui. cubo cubui. nexo nexui. mico micui. increpo increpui. Preter hec sto facit steti. do dedi. iuuo iuuui. lauo laui.

¶ Secūda regl'a.

¶ A mico cōpositū dimico dimicui facit.

¶ Tertia r'l'a.

¶ Plico cū noie cōpositū in aui facit; vt duplicaui. cū ppositio ne plerūq; in ui; vt implicui.

¶ Quarta regula.

¶ Heco necas cū ferro peremptū significat; necaui necatum facit. cū alia ui; necui nectū.

¶ Quinta regula

¶ Do das cū monosyllabis cōpositū / trāsit in tertiā cōiugationem /z semp duplicat pteritū; vt reddidi credidi. Circundo a dissyllabo cōpositū prime cōiugationis facit circundedi.

¶ De preteritis pfectis secūde cōiugationis.

¶ Prima regula.

f Erueo quō facit pteritū? Ferui. Per quā regulā? quia in ueo verba secūde cōiugationis eo in i mutata z pducta penultima faciūt pteritū; vt moneo monui. faueo faui. Cōiueo tñ qd z cōiueo dicūt / tā cōiui q; cōiuxi facit. Et ferbeo cū p b dicūt ferbui facit pteritū.

¶ Secūda regl'a.

¶ Ardeo quō facit pteritū? arsi. Per quā regulā? In deo desinētia verba secūde cōiugationis; si longa vocalis vel ar antecedit deo in si cōuersa. Si vero e vel i breues precedūt deo productis eisdem /z eo mutata in i faciūt pteritū; vt suas i. risi. arsi. sedi. vidi. Excipiūt strideo q; quis pducatur i tamē stridi facit. Si vero prima syllaba in deo terminatorū mutā aliquā vel in semiuocalem vel o correptas habuerint / in aliquā liquidam desinentes; quam deo sequat duplicata prima syllaba z eo in i cōuersa / et priorū geminarum syllabarum extrema cōsonante subtracta faciūt pteritum pfectū; vt pependi. momordi. spopondi. quod s euphone causa subtraxit. Si autem au diphthogus ante deo fuerit per participiū declinatur; vt ausus sum. gauisus sū. inuenitur tamen

ausim in subiunctiuo. Alia vero omnia in deo mutata eo in ui diuisas syllabas faciunt preteritum: vt cãdũ. studui. Excipitur prandeo prandi et. prãsus sum.

Tertia regula.

Turgeo quõ facit p̄teritũ? tursi. per quã regulã? In geo ñba l. vel r. antecedente geo in si: naturalit̄ ño lōga vocali geo in xi. alia oia eo in ui diuisas syllabas cõuersa faciunt p̄teritũ: vt idulsi. mulsi. tersi. Quidã d̄re causa mulxi dixerũt. Preterea luxi. auxi. frixi. egui. vigui. rigui.

Quarta regula

Fleo quõ facit p̄teritũ? Fleui. Per quã regulã? In leo ñba q̄ ante l alia cõsonantẽ habet i eadẽ syllaba z ab oleo z leo cõposita o in ui syllabã. alia omnia in leo eo in ui diuisas syllabas cõuersa faciunt p̄teritũ: vt impleui. suppleui. exoleui. deleui. obsoleui. Oleo cum redoleo. adoleo. aboleo. tã in eui q̄ in ui diuisas syllabas faciunt preteritũ. Preterea dolui. calui. excellui.

Quinta regula.

Habeo per quã regulã habui facit? Quia oia alia verba secunde coniugatiõis quacũq; cõsonante antecedente: eo in ui diuisas syllabas cõuersa faciunt preteritũ: vt enitui. rubui. docui. timui. iacui. Liquei a liqueo. liceo quõq; licui facit. Excipiuntur iussi. sorpsi. vel sorbui. mulsi. mansi. neui. hesi. luxi. polluxi. torxi quod solũ in queo secunde cõiugationis inuenitur: sic composita eius: contorqueo. extorqueo. contorxi. extorxi.

De preteritis tertie cõiugatiõis.

Prima regula

Acio quõ facit in p̄terito? Feci. Dic regulam. In cio desinẽtia verba tertie cõiugatiõis a vel i antecedente mutãt eã in e productã. z si a p̄cedit io: in i longã. Si vero i cio in xi conuersa faciunt preteritũ: vt feci. abieci. asperxi. allexi. pellexi. allexi. que z allieui z pellicui veteres. ptulerũt. Excipitur elicui.

Secunda regula.

Fodio et fugio quare in p̄terito faciunt fodi et fugi? qz in dio z iugio desinẽtia tertie cõiugatiõis verba io in i longã conuersa et producta penultima faciunt preteritum.

Tertia regula.

Capio et cupio quomodo faciunt in p̄terito? Capio facit cepi et cupio cupiui vel cupiui. sicut rapio rapui. sapio sapui. cepio qd̄ nõ est in usu cepi. pario peperit. percutio et oia a quatio in si faciunt preteritũ: vt percussi.

Quarta regula.

Suo quõ facit preteritum? Sui. Per quã regulam? In uo di-

uissas syllabas desinētia tertie coniugatiōis o in i cōuersa faciūt
preteritū. vt spui. dilui. metui. Excipiē struxi. fluxi. Nam vngo sin
go. lingo. mingo. stringo. in xi faciūt p̄teritū: vt coquo coxi. liquo
liqui. sed hec quādo u amittit vim lre/ regulā eoz sequūtur que in
go vel in co desinūt.

¶ Quinta regula.

¶ Soluo quō facit p̄teritū? Solui. Per quā regulā? In vo desinē
tia tertie cōiugatiōis u loco cōsonātis posita: si penultima in
l desinit o in i: si in vocalē natura longā uo in xi cōuersa faciōt p̄
teritū: vt volui. vixi.

¶ Sexta regula.

¶ Scribo quō facit p̄teritū? Scripsi. Per quā regulā? In bo de
sinētia verba tertie cōiugatiōis si nō antecedit lōga vocalis o in
i: si antecedit: bo in psi cōuersa faciūt p̄teritū: vt bibi nupsi. Exc
piūtur a cubo cōposita siue pume siue tertie sint cōiugatiōis q̄
in ui diuisas faciūt p̄teritū. ¶ Nupsi scribit̄ per b. an p p: Per p
Quare? Quia nūq̄ b ante s in p̄cipio syllabe iueniri potest.

¶ Septima regula.

¶ Vinco quō facit in p̄terito? Vici. Per quā regulā? In co de
sinētia verba tertie cōiugatiōis/ si n̄ precedit abiecta n. z o i i cō
uersa: s vero p̄cedēte ea abiecta z co in vi syllabam. Si aut̄ voca
lis p̄cesserit natura longa: co in xi cōuersa faciūt p̄teritum: vinco
vici. linquo liqui. quieui. asciui. creui. paui. cōsueui. Item dixi. du
xi. Excipiē cōpescō cōpescui. z depescō depescui. z geminata di
dici. poposci. parco pepersi z parsi. ¶ Ico penultima breui p̄te
ritū iei facit penultima longa. Glisco caret p̄terito.

¶ Octaua regula.

¶ Ledo quō facit p̄teritū? Lesi. Per quā regulā? In do desinē
tia verba tertie cōiugatiōis/ longa vocali naturaliter p̄cedēte: do
in si. In ceteris vero o in i cōuersa: z si ante n/ u vel i habuerint ea
abiecta faciūt p̄teritū: vt lesi. rasi. rosi. vasi. lusi. claudio vel cludo/
clausi vel clusi. scādi. fudi. scidi. Sudo quoq̄ fidi. licet q̄dam fidi pu
tauerint. Excipiē cedo/ cessi. diuido diuisi. strido stridi. Ab eo qd̄ ē
sido/ p̄teritū nō inueniē. cudo cusi. vel cudi. z ea q̄ duplicāt princi
cipalem syllabam/ cedo cecidi. tendo tetēdi. pendo pepēdi. pedo
pepedi. tundo tutudi.

¶ Nonā regula.

¶ Vergo quō facit p̄teritū? Versi. Per quā regulā? In go de
desinētia verba tertie cōiugatiōis/ si go antecedit r. go in si: aliter in
xi cōuersa faciūt p̄teritū: vt mersi. sparsi. fgo vel fgiō fsi. ciuxi. ixi
xi. anxi. Hec obstant regule porrigō porrexi. pergo perrexi. surgo

surrexi: qm̄ a rego cōposita sūt. Et cōposita pr̄m̄itiuorū declina-
tionē sequūtur. Sic etiā porriigo. corrigo. arrigo i exi faciūt. Ex-
cipiūtur fregi. egi. legi / cogo z dego ab ago p̄ syncopē coegi z de-
gi. Intelligo tamē (qđ antiqui interlego p̄ferebāt) negligo z dili-
go a lego cōposita in xi faciūt: intellexi vel interlexi. neglexi. dile-
xi. pango quoq; pegi z pepegi z panxi facit. tango. tetigi. pungo
pupugi vel punxi. expugno vero expunxi.

¶ Decima regula.

¶ In ho aspiratā desinētia verba mutata ho in xi faciūt p̄teritū
vt vebo vexe. traho traxi.

¶ Undecima regula.

¶ Alo quō facit p̄teritū? Alui. Per quā regulā? In lo desinētia
verba tertie cōiugationis o in ui diuisas syllabas: sed si duplicāt
l̄tia mutata incipiunt geminata pr̄ncipali / nec vbiq; eadē voca-
li seruata. aliter o in i cōuersa faciūt p̄teritum: vt alo alui. colo co-
lui. malui. cōsului. pello pepuli. fallo fefelli. tollo tuli. pro quo fre-
quentius vtimur sustuli. A tulo etiā quo veteres vtebantur: tetuli
dicebatur. Preterea psallo psalli. vello velli vel vulsi. Precello z
excello) quorum simplex in vsu non est) preculi z exculi. vel vt alii
excellui ab excello.

¶ Duodecima regula.

¶ In mo desinētia verba tertie cōiugatiōis lōga vocali antece-
dēte o in psi: aliter in ui diuisas syllabas cōuersa faciūt p̄teritū:
vt cōpsi. prōpsi. dēpsi. vomo vomui. gemi gemui. Excipiunt emo
emi. premo pressi.

¶ Decimatertia regula.

¶ Sino rui per quā regulā? In no desinētia verba tertie cōiuga-
tionis nisi o vel g vel a vel n antecedit in vi syllabā faciūt p̄teri-
tum: vt sino siui. sterno strauit. cerno creui: sperno spreui. lino liui.
lini vel leui. Preterea pono posui. gigno genui. cano cecini. tem-
no tēpsi. Sed a canēdo composita in ui diuisas faciunt p̄teritum
vt succino succinui / concinui / occinui: quod etiā occinui dicitur
Salustius. Jussu. Metelli cornicines occinuerunt.

Salustius

¶ Decimaquarta regula.

¶ Carpo carpsi p̄ quā regulā? In po desinētia, verba tertie con-
iugatiōis l vel r vel e p̄ductā ante po habētia o in si: e nō breuem
habētia in penultima o in ui diuisas cōuersa faciunt p̄teritum: vt
sculpsi. carpsi. repsi. sepsi. serpsi. cepui. crepui. rūpo (qđ solum ha-
bet m̄ añ p̄) electa m / z cōuersa o in i facit p̄teritū: vt rupi: corru-
pi. abrupi.

¶ Quintadecima regula.

Solito

Tero triui per qua regulā: In ro desinētia verba tertie cōiugationis p vi syllabā termināt pteritū. tero triui. quero q̄siui. sero seui: facit tamē etiā serui. Unde infero inserui / z p̄ticipiū insitus nō insertus. Sero z vro duplicāt s̄. gessi. z vsi. Terro versi z verri curro cucurri. z in cōpositis vtroq; modo: vt decurri z decucurri

Decimasexta regula.

Lacesso lacessiui p qua regulā: In so desinētia verba tertie cōiugationis nisi sint desideratiua o in i cōuersa z assūpta vi syllaba faciūt pteritū: vt capessi. visi. q̄so tñ questiui facit z questi. p̄nso pinsui facit pteritū.

Decimaseptia regula.

**Asper
Carisius**

Pecto quō facit pteritum? Ut pleriq; dicūt pexui: vt Asper. pectui vel pectiui: vt Carisius p̄tulit pexi. Hecto tā nexui q̄ nexi. flecto flexi facit. plecto plexi. qd̄ nūc plector z amplector. dicim⁹? Peto petiui facit. meto messui. verto verti. sterto stertui. mitto geminat t misi. Sisto qm̄ est actiuū. caret pterito: qm̄ absolutū habet cum sto cōe: vt resisto vel resto restiti. cōsisto vel constiti. psisto vel persto psiti.

Deciaoctaua regla

In ro desinētia quot verba inueniūtur? Duo. Que? texo z nexo: faciūt pterita texui z nexui.

De quarta cōiugatiōe.

Prima regula.

Audio quō facit pteritū? Audiui. Per qua regulā? Quarte cōiugatiōis verba abiecta s̄ sc̄de p̄sone p̄ntis additavi faciūt pteritū pfectū: vt audiui. Excipiūtur in cio desinētia excedentia numerū duarū syllabarū simplicia n̄ āncedēte: cio i xi. Si vero n̄ nō habuerint: tio in si vertūt: vt vincio vinxī. sancio sanxi. fartio farsī. fultio fulsi. q̄uis nō nulli differētie cā fulxi posuerunt Excipiūtur venio veni. haurio hausi. sepsi. sensi. aperui. operui. cooperui. Reperio duplicat p̄. diminuta vna syllaba repperi. Si ē est pteritum a comperio cōperi. Deponētia vero a pario. experior z operior. expertus z operus / participia faciūt. salto salui z salui. cambio campsi.

De supinis.

Prima regla

Mutio munitui quō facit supinū? Munitū. p qua regulā? In vi syllabam faciētia pteritum cuiuscūq; cōiugationis / ut mutata in tum faciūt supinū: vt amatū. sopitū. z aboletum. potatum: z per syncopē potum. cupitū. ignotum. scitū. auditū. Excipiunt differētie causa lautū / vel lotū qd̄ etiā lauatū inuenit. cautum. fautum. solutū. volutū. pastum. amictum. z que corripunt penul

timā in supino satum a seroseui: nā a serui sertū facit situm. litum
 itum. quitū. citū. quādo est a secūda cōiugatione: nā a quarta pro
 ducit. Composita a nosco tā pducta q̄ correpta inueniuntur: ag
 nitū. cognitū: z agnotū cognotū. A caluo calui (a quo puto calū
 niam deriuari) supinū nō inuenitur.

¶ Secunda regula.

¶ Habeo habui quō facit supinū? Habitū. dīc regulā: In uī diuī
 sa faciētia p̄teritū (cuiuscūq; sint cōiugatiōis) c vel l vel r a n̄ce
 dente ui in tum. Si vero sint a uerbis in uo separatis i in tū z pro
 ducta penultima. in ceteris uero (nisi x antecedit) ui in i breuem
 mutata / z addita tū faciūt supinū: vt frictū. nectū. doctū. cultum
 consultū. altū / qd̄ z alitū facit. desertū. aptū. indutū. imbutū. cō
 pescitū. abolitū. tonitū. quāq; Horatius in tonata scripsit. Excipit
 p̄iūtur mixtū. tostū. tētū. censū. elicitū. raptū. pistū. mestū. excelsū
 explicitū. nā explicatū ab explicauī. ruitū vel rutū. A mico michi
 supinū nō est in usu. A cano cōposita simplicis seruāt supinum a.
 quā in p̄nti mutāt in i breuē / in e cōuersa: vt cantū. succētū. accen
 tū. nexū. pexū. a xi terminatione potius sūt Ab alo tā altū q̄ alti
 tū dicit. A uolo nomē participiale uultus. E a n̄cedēte x tria inue
 niuntur. pexui. nexui. texui. que faciūt supina pexū. nexū. texum.

¶ Tertia regula.

¶ Mordeo quō facit supinū? Morsum. Per quā regulā? Om̄ia
 in deo vel in dio vel in do uerba. z in dior deponentia secunde vel
 tertie cōiugationis: nō faciētia p̄teritū in uī diuisas nec a do das
 composita: deo vel dio vel dior vel do in sum mutata faciunt supi
 num. Et notādū q̄ habētia n ante do que n ante do amittūt / ean
 dem amittunt in supino / z geminant s. si penultima p̄teriti corri
 piatur. si uero producitur: vnam s. habēt. vt morsū. risū. ausū. exor
 sum. ingressū. lusū. rasū. tonsū. fissum. scissū. susū. tusū. Excipit ga
 uisū. qd̄ assūpsit i euphonie causa. cedo cessū. fossū. cussū. gemināt
 s. Do das datū facit / z ab eo composita: que in tertiā cōiugationē
 transeunt / vertunt a in i. que uero primā seruāt a quoq; seruāt: vt
 conditū. creditū. uenditū. circūdatū. P̄terea passum qd̄ non so
 lum a pando: sed etiā a pateo z patior dicitur comesū z comestū.
 tentū z tensum. z ostendo ab eo compositum similiter facit. A pe
 do supinum in usu non inueni.

¶ Quarta regula.

¶ Ledo lesi quō facit supinū? Lesum. Per quā regulam? Om̄ia

Folio

ma verba q̄ in si faciūt p̄teritū sc̄de aut tertie cōiugationis/ si in sum. quarte vero si in tū faciūt supinū: vt lesum. arsum. alſū. qualſū. lusū. fultū sartū. Excipiūt indultū v̄l idulsū. mulctū v̄l mulsū a mulgeo. nā a mulceo mulsū facit solū. Itē tortū vel torsū/ haustū v̄stū/ gressū/ missū duplicata s. p̄terea sensū z ausū z capescitum.

¶ Quinta regula.

¶ Lugeo luxi quō facit supinū? Luctū. Per quā regulā? In xi faciētia p̄teritum cuiuscūq̄ sint cōiugationis xi in ctū cōuersa faciunt supinū: vt luctū. victū. frictū. intellectū. tinctū. vinctū. Excipiūtur f̄ctū. pictū. strictū. mictum. q̄ causa euphonie abiciunt n. P̄terea fluxū z fluxurū: quīs vetustissimi z fluctus pro fluxus et flucturus pro fluxur⁹ dixerūt. Unde z fluct⁹ ipse mot⁹ aquarū

¶ Sexta regula.

¶ Facio quō facit supinū? Factū. Da regulā? In ci faciētia p̄teritum tertie cōiugationis ci in ctū cōuersa faciūt supinū: vt factū actū. ictū. fictū. liqui lictū. derelictū. feci fectū deberet facere. sed in omni verbo/ siue in vltima siue in penultima sit a in simplicib⁹ seruat etiā in supino quīs mutet in p̄terito. In cōpositis vero si mutat a in i in p̄nti hec vertit in supino in e: nisi in do vel in go de sinat positio verbī. tūc enī in supino semp seruat a: vt captū. raptū. casum. inceptū. infectū. erectū. occasū. infractū. impactū. exactū. Excipiūt posco poscitū. disco discitū. parco parsū a parsi.

¶ Septima regula.

¶ Jungo iunctū per quā regulā? In go desinētia oīa tertie cōiugationis nisi in si terminēt p̄teritū go in ctum mutata z si a vel i ante n habeāt in penultima abiecta n faciūt supinū: vt iunctū. punctū. fractū. pactū. strictum. mictū. ringo rictū. Excipiunt que seruant n: cinctum. tinctum. distinctum. anctum.

¶ Octaua regula.

¶ Fugio fugitū per quā regulā? In gio verba o in tum mutata faciunt supinū: vt fugitum.

¶ Nonā regula.

¶ Bibo quō facit supinū? Bibitū. Da regulā? In bi terminātia p̄terita: correpta i z assumpta tum faciunt supinum: vt bibitum lambitum.

¶ Decima regula.

¶ Emo emptū per quā regulā? Oīa in mi vel in pi vel in psi terminātia p̄teritū tertie cōiugationis in ptū faciūt supinū: vt adēptum. captū. ruptū. scalptū. cōptum. demptum. emptum. promptū scriptum.

¶ Undecima regula.

C Fallo quō facit supinū? Falſus. Per quā regulā? In lo deſinētia verba tertie cōiugatiōis duplicātia l in ſum faciūt ſupinū: vt falſum pulſū. vulſū. excelsū. pculſū. Nō inuenit a pſallo ſupinum/ nec a tollo: ſed p eo vrimur ſublatū. **C** Duodecima regula.

C Curro curſum per quā regulam? In ro deſinētia duplicātia r ante o in preſenti: ro in ſum conuerſa faciunt ſupinū: vt curro curſum. verro verſum. que vero duplicant ſ ante i. mutant ſi in tum/ vt geſſi geſtum. In rio vnum pario quod facit ſupinum partum/ et participium partus et pariturus.

C Tertiadecima regula.

C A verro ſicut a verro verſum dicit. Lexo textū. z nexo nexum facit ſupinum. A ſto ſtatum/ z cōpoſita aſtitū vel aſtatū. pſtitum vel preſtatum. **C** Deciaquarta regula.

C Labor lapſum p quā regulam? Coia vel deponētia tertie cōiugatiōis in hoz mutata ea in pſum faciunt ſupinū: vt lapſus. In gor vero mutāt gor in ctū: vt functū. In tor mutāt eā in ſum: vt vſum. niſū. inuenit etiā niſū. In quoz mutāt quoz in cu/ z aſſūpta tum faciūt ſupinū: vt locutū. ſecutū. Deponētia in ſcoz habentia in antepenultima a vel i vel e correptas in ctum faciunt ſupinum vt paciſcoz pactum. pfiſcoz pfectū. expgiſcoz expectū. nanciſcoz nactū. Alia vero abſq; r in tum faciūt ſupinū: iratū/ vltū/ oblitum. Excipiit deſeſſum. Preterea cōminſcoz/ z adipiſcoz quib; i breuē habeant in antepenultima: cōmentū faciunt et adeptum. A remiſcoz nō inuenit ſupinū. Ab ortoz ortum z ortū: vnde orturus. a morioz mortū. et in pterito geminat u. mortuus. A potioz potitum. A reoz ratū. miſereoz miſertū. cōfiteoz cōfeſſum. que roz queſtum. metioz meſſū. que a pario vident; deriuari r habent ante tum. cōptum. reptum: exptum. optum.

C De examinatione verbi.

a Mo que pars eſt? Verbū eſt. Quare eſt verbuz? Quia eſt pars orōnis declinabilis cū modis et tēporibus ſine caſu agendi vel patiēdi ſignificatiua. **C** Unde dicit; verbum? A verberatu aeris: quia pferendo aer verberat. **C** Verbo quot accidūt? Octo. Genus. Tempus. Modus. Species. Figura. Coniugatio. Perſona: et Numerus.

C Cuius generis? Actiui. Quia in o deſinens facit ex ſe paſſiuū. **C** Quod eſt eius paſſiuum? Amor. Quia in oz deſinens deſcendit ab actiuo.

- ¶** Quod est eius impersonale? Amatur.
¶ Quod declinat actiuū? Amo amabā. amauī amauerā amabo.
¶ Quod declinat passiuū? Amor amabar/amatus sū vel fui. amatus erā vel fuerā/amabor.
¶ Quomodo declinat impersonale? amatur amabatur.
¶ Quot sūt gēa verborū? quīq;. Actiuū qđ in o desinens facit ex se passiuū. Passiuū qđ in oz desinēs descendit ab actiuo. Intermedium quod in o desinēs nō facit ex se passiuū. Cōe qđ in oz desinēs non descendit ab actiuo / z habet vtrāq; significationem. Deponens quod in oz desinēs non descendit ab actiuo: z retinet vnam significationem.
¶ Cuius tēpōris? pntis. qz pntē habet significationē.
¶ Quot sūt tēpōra vborū? quīq;. Que? Presens qđ pntē habet significationē. Preteritū imperfectū. qđ significat qđ cepit geri: z nō dum pfectū est. Preteritū pfectum. quo res pfecta monstratur. Preteritū plusq̄ pfectū quo res pfecta iā p̄ idē ostēditur.
¶ Futurū quo res futura mōstratur.
¶ Cuius modi ē amo? Indicatiui. qz hoc indicam⁹ qđ agitur.
¶ Quid ē mod⁹? Est declinatio aī vbi declinationē significās.
¶ Quot sūt modi vborū? Quīq;. Indicatiu⁹ quo indicamus qđ agitur. Impatiu⁹. quo vt fiat aliqđ impam⁹. Optatiuus: q̄ eget aduerbio optādi vt pfectum significet sensum. Subiūctiuus. qui nō solū eget aduerbio vel cōiunctione: verū etiā altero vbo vt pfectū significet sensū. Infinitiu⁹ q̄ caret numeris z psonis: z eget aliquo alioz modoz vt pfectū significet sensū.
¶ Quid interest inter infinitū z impersonale? q̄ infinitiuus altero verbo finito oīno eget. Impersonale vero pfectū actum significat per omnes modos.
¶ Indicatiu⁹ quot tēpōra habet? Quīq;. pns. pterituz imperfectū. preteritum pfectum. pteritū plusq̄ pfectum. z futurum.
¶ Impatiuus duo: pns z futurū. Optatiu⁹: quīq;. duo cōiuncta: et vnū per se. Subiūctiu⁹ quot? quīq;. p se sicut indicatiu⁹. Infinitiuus: quīq;. duo cōiuncta z vnū p se sicut optatiuus.
¶ Quot sūt spēs verborū? Due. Primitiua q̄ primā positionem a natura accepit: vt ferueo. Deriuatiua q̄ a primitiuis deriuatur: vt feruesco. **¶** Cuius speciei est amo? Primitiue. qz a nullo deriuatur: sed primā positionē accepit a natura.
¶ Quot sūt spēs deriuatiuoz verborū? qnq;. Inchoatiua que incipiū actus vel passionis primitiui significant: vt hīscō. Meditatiua

ua: q̄ significāt meditationē cū primitiuo: vt esurio. Frequētatiua: que frequentiā act⁹ primitiuū significāt: vt agito. Delideratiua: q̄ significāt infinitiuū primitiuū cū cupio: vt viso. Diminutiua: q̄ in lo desinūt z diminutionē significāt. vt sorbillo.

¶ Quot sūt alie deriuatiōes verborū p̄ter supra dictas: quattuor aut enī a noibus fiunt: vt a patre patrīso. aut a verbis: vt a vello vellico. aut ab aduerbiis: vt a perendie perendino. aut a prepositionibus: vt ab intra intro.

¶ Quot sūt figure verborū: Tres. Simplex. q̄ simpliciter p̄fertur: vt cupio. Cōposita: q̄ ex duabus aut plurib⁹ vocibus componitur: vt cōcupio. Decōposita: q̄ nō p̄ se cōponitur sed a cōposito verbo deriuatur: vt concupisco.

¶ Cui⁹ figure amo: Simplicis. quia simpliciter p̄fertur.

¶ Que sūt verba cōposita quorū simplicia nō inueniūt: Sūt hec defendo. p̄cutio. allicio. compleo. aspicio. reperio. suffragor. appello. deleo. defensor defensoris. ¶ Cum quot ptib⁹ orōis componit verbū: cū quattuor. Noie. n̄bo. aduerbio. z p̄positione sicut p̄ticipia: vt amplifico. calefacio. maledico. p̄duco.

¶ Cui⁹ cōiugatiōis amo: Prime. Quare: qz̄ habet a p̄ductam ante s. Quot sūt cōiugatiōes n̄borū: Quattuor. Prima q̄ habet a p̄ductā ante s vel ante ris: vt amo amas: z amor amaris. Secūda q̄ in secūda p̄sona p̄ntis indicatiui habet e p̄ductā ante s vel ante ris: vt doceo doces: z doceor doceris. Tertia q̄ in secūda p̄sona p̄ntis indicatiui habet i correptā ante s/vel e correptā ante ris: vt lego legis/ z legor legeris. Quarta q̄ habet i p̄ductā ante s vel ris: vt audio audis/ z audioz audiris.

¶ Cui⁹ p̄sone amo: Prime. qz̄ de se sola loquit. Quot sūt p̄sone verborū: Tres. Prima q̄ de se sola vel cū aliis loquit. vt dico dicimus. Secūda ad quā vel de qua vel sola vel cū aliis prima loquit: vt dicis dicitis. Tertia de qua extra se z illā posita ad quam dirigit sermonē loquitur prima: vt dicit dicit.

¶ Quare impatiuus caret prima p̄sona singulari: Quia natura iter nullus sibi imperat.

¶ Pluit tonat fulgurat z silia: q̄re carēt primis z sc̄dis p̄sonis: Quia ad hoīes nō p̄tinēt. Habēt tamē primas z sc̄das p̄sonas figurate p̄ apostrophē iuppiter introducāt.

¶ Cui⁹ numeri amo: singularis. quare: qz̄ singulariter p̄fertur. ¶ Quot sunt numeri verborū: Duo. singularis: vt lego. Plu-

ralis: vt legimus.

¶ Amo quō facit p̄teritū imp̄fectū? Amabā. Per quā regulā? qz prima z sc̄da cōiugatio abiecta s sc̄de p̄sone indicatiui et addita bam faciunt p̄teritum imp̄fectum.

¶ Quō facit p̄teritū p̄fectū? Amaui. Per quā regulā? Prime cōiugatiōis v̄ba a secūda p̄sone p̄ntis indicatiui abiecta s et addita vi faciunt p̄teritum p̄fectum.

¶ Quō facit p̄teritū plusq̄p̄fectū? Amauerā. Per quā regulam Omne p̄teritū p̄fectū in i desinit / z mutat i in e correptā et assūpta ram facit p̄teritū plusq̄p̄fectum.

¶ Quō facit futurū? Amabo. Per quā r̄lam? qz futurū indicatiui modi in prima z sc̄da cōiugatiōe fit a sc̄da p̄sone p̄ntis indicatiui modi abiecta s z addita bo: vt am as amabo.

¶ Quō facit secundā p̄sonam impatiui p̄ntis? Ama. Quare? qz secunda p̄sone singularis imperatiui modi fit a secunda p̄sone p̄ntis indicatiui abiecta s: in tertia vero coniugatione abiecta s: et in e mutata.

¶ Quō facit t̄ciā p̄sonā singl̄aris impatiui? Amet. qz t̄cia p̄sone fit o positioe v̄bi mutata i p̄ia cōiugatiōe in et: in aliis in at.

¶ Quō facit primā pl̄is tam p̄ntis q̄ futuri impatiui? Amemus. Per quā regulā? Quia prime p̄sone pl̄es impatiuoz fiunt a sua tertia singulari abiecta t z addita mus.

¶ Quō facit sc̄das? Amate. Quare? qz sc̄da p̄sone pl̄is p̄ntis impatiui fit a sua sc̄da addita te: z in t̄cia cōiugatiōe e mutata in i.

¶ Quō facit tertiā? Ament. quare? qz fit a tertia singulari n litte ra interposita ante t.

¶ Quō facit secūdā z tertiā p̄sonā singl̄aris futuri? Amato. quare? qz fit a tertia singularis p̄ntis indicatiui addita o.

¶ Quō facit secūdā pl̄is futuri? Amstote. Quare? quia fit a secunda singularis addita te.

¶ Quō facit tertiā pl̄is futuri? Amanto. Quare? qz fit a tertia pluralis p̄ntis indicatiui addita o. Prima p̄sone p̄ntis z p̄teriti imp̄fecti optatiui modi / z p̄teriti imp̄fecti subiectiui quō facit? Amarē. quare? qz fiūt a sc̄da p̄sone singl̄aris impatiui addita rē. P̄teritū p̄fectū z plusq̄p̄fectū optatiui / z p̄teritum plusq̄p̄fectū coniunctiui / quō formāt primā p̄sonā? A prima p̄sone p̄teriti indicatiui addita s. et sem.

¶ Amo quō facit primā p̄sonā futuri optatiui et presentis con

iunctiui? Amem. Quare? qz formant ab ipsa prima positioe verbi:
o in pria coniugatioe mutata in em. in ceteris in am.

¶ Quod facit pteritū pfectū subiunctiui? Amauerim. quare? qz for-
mat a pterito pfecto indicatiui mutata i in e correpta / z addita ri.

¶ Quod facit futurū subiunctiui? Amauero. quare? qz format a p-
terito pfecto eiusdem modi mutata rim in ro.

¶ Quod facit pns z pteritū impfectū infinitiui? Amare. quare? qz
fit a prima psona impatiui addita re.

¶ Quod facit pteritū pfectū z plusq̄pfectū infinitiui? Amauisse.
quare? qz fit a pterito pfecto indicatiui addita s. z se.

¶ Quod facit futurū infinitiui? Amatū ire vel amatur eē. quare? qz
fit cū supio i um z ire vel addita eē neutrali pticipio futuri.

¶ Quod facit supinū? Amatū. Per quā r lam? In vi syllabā faci-
entia p̄tū (cuiuscūqz coniugatiois) vi mutata i tū faciūt supinum.

¶ Quod facit impersonale? Amatur. quare? qz impersonalia in tur for-
mant a tertius psonis singularib⁹ actiuis addita ur.

¶ Quod facit pns et preteritū impfectū passiui indicatiui? Amor
et amabar. quare? qz oīa actiua q̄ in o desinūt addita r: que vero i
m / mutata m in r faciūt passiuum.

¶ Quod facit pteritū pfectū passiui indicatiui z que ab eo fiunt.
Amatus sū vel fui: amat⁹ erā vel fuerā. amat⁹ essem vel fuisset /
et reliqua. quare? qz pteritū pfectū et q̄ ab eo sūt formant p par-
ticipiū preteriti temporis / et sum es est:

¶ Quod facit secūdā psonam p̄ntis impatiui singularis? Amare
quare? quia fit ab actiua addita re.

¶ Quomodo facit tertiā personā? Ametur. quare? quia fit a ter-
tia persona addita ur.

¶ Quod facit primā pluralis? Amemur. quare? quia fit a sua acti-
ua mutata s in r.

¶ Quod facit secūdā pluralis? Amamini. quare? qz fit a secunda
p̄ntis indicatiui remota s z addita mini.

¶ Quod facit tertiā? Amēt. quare? qz fit a tertia actiui addita ur.

¶ Quod facit secūdā et tertiā futuri impatiui? Amator. quare? qz
fiunt a sua actiua addita r.

¶ Quod facit primā pluralis futuri impatiui? Amemur. quare? qz
fit a sua actiua mutata s in r.

¶ Quod facit secūdā pluralis futuri impatiui? Amaminoz. qua-
re? quia fit a secunda sui p̄ntis mutata i in oz.

¶ Quō facit infinitiuū: amari. quare: qz fit ab actiuo mutata e i
i. que mutatio in tertia cōiugatiōe fit prius abiecta re.

¶ Do quō declinat: Declinat sic. Indicatiuo mō tpe pnti
amo amas amat. Et pluraliter amamus amatis amant.
Preterito imperfecto amabā amabas amabat. Et plr amabam⁹
amabatis amabāt. Preterito pfecto amauī amauisti amauit. Et
pluraliter amauim⁹ amauistis amauerūt vel amauere. Preterito
plus pfecto amauerā amaueras amauerat. Et plr amaueram⁹
amaueratis amauerāt. Futuro amabo amabis amabit. Et plura
liter amabimus amabitis amabūt.

¶ Imperatiuo modo tpe pnti ad secundā z tertiā psonam ama
amet. Et plr amemus amate amēt. Futuro amato tu amato ille
Et plr amemus amatote amāto vel amātote.

¶ Optatiuo mō tpe pnti z pterito imperfecto vtinā amarem ama
res amaret. Et plr vtinā amarem⁹ amaretis amarēt. Preterito
perfecto z plus pfecto vtinā amauissem amauisses amauisset. Et
plr vtinā amauissem⁹ amauissetis amauissent. Futuro vtinā amē
ames amet. Et plr vtinā amem⁹ ametis amēt.

¶ Coniunctiuo mō tpe pnti cum amē ames amet. Et plr cū ame
mus ametis ament. Preterito imperfecto cū amare amares ama
ret. Et plr cū amarem retis. rent. Preterito pfecto cū amaue
rim ris. rit. Et plr cū amauerimus ritis. rint. Preterito plus p
fecto cū amauissem amauisses amauisset. Et plr cū amauissem⁹
setis sent. Futuro cū amauro amaueris amauerit. Et plr cū amā
uerimus amaueritis amauerint.

¶ Infinitiuo modo sine numeris z personis tpe pnti z pterito
imperfecto amare. Preterito pfecto z plus pfecto amauisse. Fu
turo amatū ire vel amaturū esse.

¶ Gerūdia sunt hec amandī amādo amandū.

¶ Supīna sunt hec: amatū amatu.

¶ Quot sūt pticipia q trahūt nr a verbo actiuo: Duo. vnū pntis
et preteriti imperfecti tps in ans vel in ens: vt amans z docens. al
terū in rus futuri: vt amaturus a. um.

¶ De verbo passiuo.

¶ Indicatiuo mō tpe pnti amor amaris vel amare amatur.
Et plr amamur amamini amantur. Preterito imperfecto
amabar baris vel bare bas. Et pluraliter amabamur amabamini

mi bantur. Preterito pfecto amatus sum vel fui es vel fuisti est vel fuit. Et plr amati sum⁹ vel fuim⁹ estis vel fuistis sūt; fuerūt vel fuere. Preterito plusq̄ pfecto amatus erā vel fuerā eras vel fueras erat vel fuerat. Et pluraliter amati eramus vel fueram⁹ eratis vel fueratis erāt vel fuerant. Futuro amabor beris vel bere bitur. Et pluraliter amabimur binini buntur.

¶ Impatiuo modo tpe pnti ad secūdā z tertiam psonam amare amet. Et plr amemur amamini amētur. Futuro amator tu amator ille. Et pluraliter amemur amaminoz amātoz.

¶ Optatiuo modo tempore presenti z pterito imperfecto vtinam amarer amareris vel rere retur. Et pluraliter vtinam amaremur amaremīni amarentur. Preterito pfecto z plusq̄ pfecto vtinam amat⁹ essem vel fuissē esses vel fuisses esset vel fuisset. Et plr vtinā amatī essemus vel fuissēm⁹ essetis vel fuissetis essent vel fuisset Futuro vtinam amer ameris vel amere amet. Et pluraliter vtinā amemur amemīni amētur.

¶ Coniunctiuo mō tpe pnti cū amer ameris vel amere amet. Et plr cū amemur minī mētur. Preterito imperfecto cū amarer reris vel rere retur. Et plr cū amaremur remini rētur. Preterito pfecto cū amat⁹ sim vel fuerim sis vel fueris sit vel fuerit. Et plr cū amati sim⁹ vel fuerim⁹ sitis vel ritis. sint vel rint. Preterito plusq̄ pfecto cū amat⁹ essem vel fuissē eēs vel fuisses esset vel fuisset. Et plr cū amati essem⁹ vel fuissēm⁹ essetis vel fuissetis essēt vel fuisset Futuro cum amat⁹ ero vel fuero eris vel fueris erit vel fuerit. Et plr cū amati erim⁹ vel rim⁹ eritis vel ritis erint vel fuerint.

¶ Infinitiuo mō sine nūeris z psonis tpe pnti z pterito imperfecto amari. Preterito pfecto z plusq̄ pfecto amatū esse vel fuisse. Futuro amatum iri.

¶ Quot pticipia deriuātur a verbo passiuo? Duo. Unuz pteriti perfecti z plusq̄ pfecti tps in tus vel in sus vel in xus: vt amatus alterū futuri in dus: vt amādus.

¶ Nota q̄ actiui verbi regulā neutrale verbū sequit: passiuī cōmune z deponēs.

¶ De secūda cōiugatioue.

¶ Doceo quō declinat? Doceo verbū actiuū indicatiuo modo dictū tēporis pntis numeri singularis figure simplicis psonē prime cōiugationis secūde: sic declinat.

¶ Indicatiuo mō tpe pnti. Doceo doces docet. Et pluraliter docemus docetis docēt. Preterito imperfecto docebā docebas bat.

Et pluraliter docebamur batis bāt. Præterito pfecto docui cui-
sti cuit. Et pluraliter docuim⁹ istis. docuerūt vel docuere. Præte-
rito plusq̄ pfecto docuerā ras rat. Et pluraliter docueram⁹ ratis
rant. Futuro docebo docebis docebit. Et pluraliter docebimus
docebitis docebunt.

¶ Imperatiuo modo tpe pñti ad secūda z tertīa psonā doce do-
ceat. Et plr doceamus docete doceant. Futuro doceto tu doceto
ille. Et pluraliter doceamus docetote docēto.

¶ Optatiuo modo tpe pñti z pterito impfecto vtinā docerē ce-
res ceret. Et plr vtinā doceremus ceretis. cerent. Præterito pfe-
cto z plusq̄ pfecto vtinā docuissē cuisses. cuisset. Et plr vtinā do-
cuissēmus docuissetis docuissent. Futuro vtinā doceam doceas do-
ceat. Et plr vtinā doceamus doceatis doceāt.

¶ Coniunctiuo modo tpe pñti cum doceā doceas doceat. Et plu-
raliter cum doceamus doceatis doceāt. Præterito impfecto cum
docerē doceres doceret. Et plr cum docerem⁹ retis rēt. Præteri-
to pfecto cum docuerim⁹ ris. rit. Et plr cū docuerim⁹ ritis. cuerit.
Præterito plusq̄ pfecto cū docuissē docuisses docuisset. Et plu-
raliter cum docuissēmus docuissetis docuissent. Futuro cum do-
cuero docueris docuerit. Et pluraliter cum docuerimus docueri-
tis docuerint.

¶ Instructiuo modo sine numeris z psonis tpe pñti z pterito im-
pfecto docere. Præterito pfecto z plusq̄ pfecto docuisse. Futuro
doctum ire vel docturū esse.

¶ Gerūdia docēdi / docēdo / docēdum. ¶ Supina doctū doctu.

¶ Participia docēs z docturus.

D Doceor quō declinatur. Indicatiuo modo tempore pñti. Do-
ceor doceris vel docere docetur. Et plr docemur docemini
docētur. Præterito impfecto docebar docebaris vel docebare do-
cebatur. Et plr docebamur docebamini docebātur. Præterito p-
fecto doctus sum vel fui es vel fuisti est vel fuit. Et pluraliter do-
cti sumus vel fuimus estis vel fuistis sūt fuerūt vel fuere. Præteri-
to plusq̄ pfecto doctus eram vel fueram eras vel fueras erat vel
fuerat. Et plr docti eramus vel fueramus eratis vl fueratis erāt
vel fuerant. Futuro docebor doceberis vel bere bitur. Et plr do-
cebimur docebimini docebuntur.

¶ Imperatiuo modo tpe pñti docere doceat. Et plr doceamur
docemini doceantur. Futuro docetor tu docetor ille. Et pluralis

ter doceamur docemini docentur.

C Optatiuo modo tpe pnti z pterito imperfecto vtinam docerer reris vel rere retur. Et plr vtinam doceremur remini ratur. Preterito pfecto z plusq̄ pfecto vtinam doct⁹ essem vel fuissetm eēs vl' ses. esse vel set. Et plr vtinam docti eēm⁹ vel fuissetm⁹ eētis vel setis. essent vel fuissent. Futuro vtinam docear aris vel are atur. Et pluraliter vtinam doceamur doceamini doceatur.

C Coniunctiuo modo tpe pnti cum docear docearis vel are atur. Et plr cum doceamur ceamini ceatur. Preterito imperfecto cum docerer reris vel rere ref. Et plr cū doceremur remini reni. Preterito pfecto cū doctus sim vel fuerim sis vel fueris sit vel fuerit. Et plr cū docti simus vel fuerim⁹ sitis vel fueritis sint vl' fuerint. Preterito plusq̄ pfecto cū doct⁹ esse vel fuisset eēs vel ses eēt vel fuisset. Et plr cū docti eēm⁹ vel fuissetm⁹ essetis vel setis essent vel fuisset. Futuro cū doctus ero vel fuero eri vel fueris erit vel fuerit. Et pluraliter cum docti erimus vel fuerimus eritis vel fueritis erunt vel fuerint.

C Infinitiuo modo sine numeris et personis tpe pnti et pterito imperfecto doceri. Preterito pfecto z plusq̄ pfecto doctū esse vel fuisse. Futuro doctum iri.

C Quot sunt pticipia huius verbi? Duo. Unū pteriti temporis doctus: alterū futuri docendus.

C De declinatiōe tertie cōiugationis.

I Ego quō declinat? Indicatiuo modo tpe pnti lego legis legit. Et plr legim⁹ legitis legūt. Preterito imperfecto legebā legebas legebat. Et plr legebam⁹ batis bāt. Preterito pfecto legi legisti legit. Et plr legimus legistis legerūt vel legere. Preterito plusq̄ pfecto legerā legeras legerat. Et pluraliter legeramus legeratis legerāt. Futuro legam leges leget. Et pluraliter legemus legetis legent.

C Imperatiuo modo tempore pnti lege legat. Et pluraliter legamus legite legāt. Futuro legito tu legito ille. Et pluraliter legamus legitote legunto.

C Optatiuo modo tpe pnti z pterito imperfecto vtinam legerem legeres geret. Et plr vtinam legeremus retis gerēt. Preterito pfecto et plusq̄ pfecto vtinam legisset legissetis legisset. Et plr vtinam legissetis legissetis legisset. Futuro vtinam legam legas legat. Et pluraliter vtinam legamus legatis legant.

C Coniunctiuo mō tēpore pñti cum legā legas legat. Et plr cum legamus legatis legant. Preterito imperfecto cū legerem legeres legeret. Et plr cū legeremus legeretis legerēt. Preterito pfecto cū legerim legeris legerit. Et pluraliter cū legerimus geritis gerint. Preterito plus q̄pfecto cū legissem legisses legisset. Et plr cum legissemus gissetis gissent. Futuro cū legero legeris legerit. Et plr cū legerimus legeritis legerint.

C Infinitiuo modo sine numeris et personis tēpore presentī et preterito imperfecto legere. Preterito pfecto et plus q̄pfecto legisse. Futurū lectū ire vel lecturū esse.

C Gerundia legendi legendo legendum.

C Supina lectum lectu.

C Quot pticipia trahūtur ab hoc verbo? Duo. vnū presentis tēporis legens: et alterū futuri lecturus.

l Egoz quomodo delinatur? Indicatiuo modo tpe presentī

Legoz legeris vel legere legi. Et pluraliter legimur legimini leguntur. Preterito imperfecto legebar legebaris vel legebare legebatur. Et pluraliter legebamur legebamini legebant. Preterito pfecto lectus sum vel fui es vel fuisti est vel fuit. Et plr lecti sumus vel fuimus estis vel fuistis sūt fuerūt vel fuere. Preterito plus q̄pfecto lectus erā vel fuerā eras vel fueras erat vel fuerat. Et pluraliter lecti eramus vel fueramus eratis vel fueratis/erant vel fuerant. Futuro legar legeris vel legere legetur. Et plr legemur legimini legentur.

C Imperatiuo modo tēpore presentī legere legatur. Et pluraliter legamur legimini legantur. Futuro legitor tu legitor ille. Et pluraliter legamur legimini leguntur.

C Optatiuo modo tēpore presentī et preterito imperfecto vtinam legerer legereris vel legerere legeretur. Et pluraliter vtinam legeremur legeremini legerētur. Preterito pfecto et plus q̄pfecto vtinā lectus essem vel fuisset essem vel fuisset esset vel fuisset. Et plr vtinā lecti essem⁹ vel fuisset⁹ essetis vel fuissetis essent vel fuisset. Futuro vtinam legar legaris vel legare legatur. Et pluraliter vtinā legamur legamini legātur.

C Coniunctiuo modo tēpore presentī cum legar legaris vel gare gatur. Et plr cū legamur legamini legātur. Preterito imperfecto cū legerer reris. vel rere. retur. Et pluraliter cum legeremur legeremini legerentur. Preterito pfecto cum lectus sim vel fue

rum sis vel fueris sit vel fuerit. Et pluraliter cum lecti simus vel fuerim⁹ sitis vel ritis sint vel fuerit. Preterito plusq̄perfecto cum lect⁹ esse vel fuisset eēs vel fuisset eēt vel set. Et pl^r cū lecti eēmus vel fuisset⁹ essetis vel fuissetis essēt vel fuisset. Futuro cū lectus ero vel fuero eris vel fueris erit vel fuerit. Et pl^r cū lecti erim⁹ vel fuerim⁹ eritis vel fueritis erūt vel fuerint.

¶ Infinitiuo modo sine nūeris z psonis tpe pnti et pterito imperfecto legi. Preterito pfecto et plusq̄perfecto lectū esse vel fuisse. Futuro lectū iri. ¶ Quot picipia deriuant ab hoc verbo? Duo. Unū tēporis pteriti lectus. Alterū futuri legēdus.

¶ De quarta cōiugatione.

¶ Verbo quō declinat? Indicatiuo mō tpe pnti. Audio audis audit. Et pl^r audimus auditis audiūt. Preterito imperfecto audiebā audiebas audiebat. Et pl^r audiebamus audiebatis audiebant. Preterito pfecto audiui audiuisti audiuit. Et pluraliter audiuimus audiuistis audiuerunt vel audiuerunt. Preterito plusq̄perfecto audiuerā audiueras audiuerat. Et pl^r audiueram⁹ ratis rant. Futuro audiā audies audiet. Et pl^r audiemus audietis audiet. ¶ Impatiuo modo tpe pnti audi audiat. Et pluraliter audiam⁹ audite audiāt. Futuro audito tu audito ille. Et pluraliter audiam⁹ auditote audiūto. ¶ Optatiuo modo tpe pnti et pterito imperfecto utinā audirē audires audiret. Et pl^r utinā audirem⁹ retis rent. Preterito pfecto et plusq̄perfecto utinā audiuissem audiuissets audiuisset. Et pl^r utinā audiuissem⁹ audiuissetis audiuisissent. Futuro utinā audiā audias audiat. Et pluraliter utinā audiamus audiatis audiāt. ¶ Coniunctiuo mō tpe presentī cū audiā audias audiat. Et pl^r cū audiam⁹ audiatis audiant. Preterito imperfecto cū audirem audires audiret. Et pl^r cū audiremus audiretis audirent. Preterito pfecto cū audiuerim audiueris audiuerit. Et pl^r cum audiuerim⁹ audiueritis audiuerint. Preterito plusq̄perfecto cum audiuissem audiuissets audiuisset. Et pl^r cū audiuissemus audiuissetis audiuisissent. Futuro cum audiuerō audiueris audiuerit. Et pluraliter cum audiuerimus audiueritis audiuerint. ¶ Infinitiuo modo sine numeris z personis tempore presentī et preterito imperfecto audire. Preterito pfecto et plusq̄perfecto audiuisse. Futuro auditum ire vel auditurum esse.

¶ Gerundia audiendī audiendo audiendum.

C Snpina auditum auditu.

C Quorū pticipia trahūtur ab hoc verbo: Duo. Unū presentis temporis audiēs, alterū futuri audiēdus.

a **C** Uior quō declinat: Indicatiuo mō tpe pnti audior audi ris vel audire auditur. Et plr audimur audimini audiunt. Preterito imperfecto audiebar baris vel bare batur. Et pluraliter audiebamur audiebamini audiebatur. Preterito perfecto auditus sum vel fui / auditus es vel fuisti auditus est vel fuit. Et pluraliter auditi sumus vel fuimus estis vel fuistis sunt fuerunt vel fuere. Preterito plusq̄perfecto auditus erā vel fueram eras vel fueras erat vel fuerat. Et pluraliter auditi eramus vel fueramus eratis vel fueratis erant vel fuerant. Futuro audiar audies ris vel audire audietur. Et pluraliter audiemur audiemini audientur.

C Imperatiuo modo tpe pnti audire audiatur. Et plr audiamur audimini audiantur. Futuro auditor tu auditor ille. Et pluraliter audiamur audimini audiūtor.

C Optatiuo modo tpe pnti z pterito imperfecto utinam audirer audireris vel audirere audiretur. Et pluraliter utinā audiremur audiremini audirentur. Preterito perfecto z plusq̄perfecto utinā auditus essem vel fuisset essem vel fuisset essem vel fuisset esset vel fuisset. Et plr utinā auditi essem⁹ vel fuisset⁹ essetis vel fuissetis essent vel fuisset. Futuro utinā audiar audiaris vel audire audiat. Et pluraliter utinā audiamur audiamini audiātur.

C Coniunctiuo mō tpe pnti cū audiar audiaris vel audire audiat. Et plr cū audiamur audiamini audiātur. Preterito imperfecto cū audirer audireris vel audirere audiretur. Et pluraliter cū audiremur audiremini audirentur. Preterito perfecto cū auditus sum vel fuerim sis vel fueris sit vel fuerit. Et pluraliter cū auditi sum⁹ vel fuerimus sitis vel fueritis sint vel fuerint. Preterito plusq̄perfecto cū audit⁹ essem vel fuisset essem vel fuisset essem vel fuisset esset vel fuisset. Et plr cū auditi essem⁹ vel fuisset⁹ essetis vel fuissetis essent vel fuissent. Futuro cum audit⁹ ero vel fuero eris vel fueris erit vel fuerit. Et plr cū auditi erim⁹ vel fuerim⁹ eritis vel fueritis erūt vel fuerint.

C Infinitiuo modo sine numeris z psonis tpe pnti z pterito imperfecto audiri. Preterito perfecto et plusq̄perfecto auditum esse vel fuisse. Futuro auditū iri.

¶ Quot sūt pticipia que deriuātur ab hoc verbo? Duo. Unum p̄teriti t̄p̄is auditus. alterū futuri audiēdus.

¶ De verbis anomalis.

q Quot sūt verba anomala? quattuor. Sū/volo/fero/z edo
Quare dicūtur anomala? quia nullius coniugationis regulā sequūtur. Et ideo quasi inequalia sūt. Nam anomalon inequale significat.

f Un quō declinat? Indicatiuo mō t̄p̄e p̄nti. Sum es est.
Et pluraliter sumus estis sunt. P̄terito imp̄fecto eram eras erat. Et pl̄r eram⁹ eratis erant. P̄terito p̄fecto fui fuisti fuit. Et pl̄r fuim⁹ fuistis fuerūt vel fuere. P̄terito plusq̄p̄fecto fuerā fueras fuerat. Et pluraliter fueram⁹ fueratis fuerant. Futuro ero eris erit. Et pl̄r erim⁹ eritis erūt.

¶ Impatiuo mō t̄p̄e p̄nti sis vel es sit. Et pl̄r s. m⁹ este sint. Futuro esto tu esto ille. Et pl̄r s. m⁹ estote sūto vel sūtote.

¶ Optatiuo modo t̄p̄e p̄nti z p̄terito imp̄fecto vtinam essem esses esset. Et pluraliter vtinā essemus essetis essent. P̄terito p̄fecto et plusq̄p̄fecto vtinā fuissē fuisses fuisset. Et pluraliter vtinā fuissēmus fuissetis fuissent. Futuro vtinā sim sis sit. Et pluraliter vtinā simus sitis sint.

¶ Coniunctiuo modo t̄p̄e p̄nti cū sim sis sit. Et pl̄r cū simus sitis sint. P̄terito imp̄fecto cū essem esses esset. Et pl̄r cum essemus essetis essent. P̄terito p̄fecto cū fuerim fueris fuerit. Et pl̄r cū fuerim⁹ fueritis fuerint. P̄terito plusq̄p̄fecto cū fuissē fuisses fuisset. Et pl̄r cū fuissē⁹ fuissetis fuisset. Futuro cū fuerō fueris fuerit. Et pl̄r cū fuerim⁹ fueritis fuerint.

¶ Infinitiuo mō t̄p̄e p̄nti z p̄terito imp̄fecto esse. P̄terito p̄fecto et plusq̄p̄fecto fuisse. Futuro caret. ¶ Gerundia essendi essendo essendum. Supinis caret. ¶ Quot participia deriuant̄ ab hoc verbo? Unum ens.

v Olo quō declinat? Indicatiuo mō t̄p̄e p̄nti. Volo vis vult
Et pluraliter volumus vultis volunt. P̄terito imp̄fecto volebam volebas volebat. Et pluraliter volebam⁹ batis bāt
P̄terito p̄fecto volui voluisti voluit. Et pl̄r volumus voluistis voluerūt vel voluere. P̄terito plusq̄p̄fecto voluerā volueras voluerat. Et pluraliter volueram⁹ volueratis voluerāt. Futuro volam les let. Et pl̄r volumus letis lent. ¶ Impatio caret sed in p̄positiōe h̄z noli z nolite. Futuro nolito. Et pl̄r nolitote.

C Optatiuo modo tpe pnti et preterito imperfecto vtinā vellem velles vellet. Et plr vtinā vellem⁹ velletis vellet. Preterito pfecto et plusq̄perfecto vtinā voluissē voluisses voluisset. Et pluraliter vtinā voluissēm⁹ setis sent. Futuro vtinā velim velis velit. Et plr vtinā velim⁹ velitis velint.

C Coniunctiuo mō tpe pnti cū velim velis velit. Et plr cū velimus velitis velint. Preterito imperfecto cū vellem velles vellet. Et plr cū vellem⁹ velletis vellet. Preterito pfecto cū voluerim volueris voluerit. Et plr cū voluerim⁹ volueritis voluerit. Preterito plusq̄perfecto cū voluissē voluisses voluisset. Et pluraliter cū voluissēm⁹ setis sent. Futuro cū voluero volueris voluerit. Et plr cū voluerim⁹ volueritis voluerint.

C Infinitiuo modo sine nūeris et personis tēpore pnti et pteri to imperfecto velle. Preterito pfecto et plusq̄perfecto voluisse Futuro caret.

C Gerūdia volendi volendo volendū. Supinis caret.

C Quot pticipia trahunt ab hoc verbo? Unū: volens.

f Ero quō declinat? Indicatiuo mō tpe pnti. fero fers fert
Et plr ferim⁹ fertis ferūt. Preterito imperfecto ferebam
bas bat. Et plr ferebam⁹ batīs bāt. Preterito pfecto tuli tulisti
tulit. Et plr tulim⁹ tulistis tulerūt vel tulere. Preterito plusq̄p
fecto tulerā tuleras tulerat. Et plr tuleram⁹ tuleratis rant. Fu
turo ferā feres feret. Et plr ferem⁹ feretis ferent.

C Impatiuo mō tpe pnti fer ferat. Et plr feram⁹ ferte ferant.
Futuro ferto tu ferto ille. Et plr feram⁹ fertote ferūto.

C Optatiuo modo tpe pnti et pteri to imperfecto vtinā ferrē ferres ferret. Et plr vtinā ferrem⁹ ferretis ferrēt. Preterito pfecto et plusq̄perfecto vtinā tulissēm tulisses tulisset. Et plr vtinā tulissēm⁹ tulissetis tulissent. Futuro vtinā ferā feras ferat. Et plr vtinā feramus feratis ferant.

C Coniunctiuo mō tpe pnti cū ferā feras ferat. Et plr cū feramus feratis ferant. Preterito imperfecto cū ferrem ferres ferret. Et plr cū ferrem⁹ ferretis ferrent. Preterito pfecto cum tulerim tuleris tulerit. Et plr cū tulerimus tuleritis tulerint. Preterito plusq̄perfecto cū tulissēm tulisses tulisset. Et plr cū tulissēm⁹ tulissetis tulissent. Futuro cū tulerō tuleris tulerit. Et plr cū tulerimus tuleritis tulerint.

C Infinitiuo modo tempore pnti et preterito imperfecto ferre.

Præterito pfecto z plusq̄pfecto tulisse. Futuro latū ire vel latu-
rum esse. ¶ **Serundia** ferēdi ferēdo ferēdum.

Supina latum latu.

¶ Quot p̄ticipia trahunt ab hoc verbo: Duo. Unū p̄ntis t̄p̄is:
ferens. alterū futuri ferēdus.

f **Ero** quō declinat? Indicatio modo t̄p̄e p̄nti feror fer-
ris vel ferre fertur. Et pluraliter ferimur ferimini ferunt.

Præterito imp̄fecto ferebar ferebaris vel ferebare ferebat. Et
pluraliter ferebamur ferebamini ferebant. Præterito p̄fecto la-
tus sum vel fui es vel fuisti est vel fuit. Et pluraliter lati sumus
vel fuimus estis vel fuistis sūt fuerūt vel fuere. Præterito plusq̄
perfecto latus erā vel fueram eras vel fueras erat vel fuerat. Et
pluraliter lati eramus vel fueramus eratis vel fueratis erant v̄l
fuerant. Futuro ferar fereris vel ferere feretur. Et pluraliter fe-
remur feremini ferētur.

¶ **Impatiuo** modo t̄p̄e p̄nti ferre feratur. Et p̄r feramur fera-
mini ferant. Futuro fertor tu fertor ille. Et pluraliter feramur fe-
riminor feruntor.

¶ **Optatiuo** modo t̄p̄e p̄nti z p̄terito imp̄fecto vtinā ferrer fer-
reris vel ferrere ferret. Et pluraliter vtinam ferremur ferremini
ferrētur. Præterito p̄fecto z plusq̄pfecto vtinam latus essem
vel fuisset essem vel fuisset esset vel fuisset. Et pluraliter vtinam
lati essemus vel fuisset essemus vel fuisset essent vel fuisset. Fu-
turo vtinam ferar feraris vel ferare feratur. Et pluraliter vtinā
feramur feramini ferant.

¶ **Coniunctiuo** modo t̄p̄e p̄nti cū ferar feraris vel ferare ferat.
Et pluraliter cū feramur feramini ferant. Præterito imp̄fecto
cum ferrer ferreris vel ferrere ferret. Et pluraliter cuz ferremur
ferremini ferrent. Præterito p̄fecto cum latus sim vel fuerim
sis vel fueris sit vel fuerit. Et pluraliter cū lati sim⁹ vel fuerim⁹
sitis vel fueritis sint vel fuerint. Præterito plusq̄pfecto cum la-
tus essem vel fuisset essem vel fuisset esset vel fuisset. Et plurali-
ter cum lati essemus vel fuisset essemus vel fuisset essent vel
fuisset. Futuro cum latus ero vel fuero eris vel fueris erit vel
fuerit. Et pluraliter cum lati erimus vel fuerimus eritis vel fue-
ritis erint vel fuerint.

¶ **Infinitiuo** mō t̄p̄e p̄nti z p̄terito imp̄fecto ferri. Præterito p̄-
fecto z plusq̄pfecto latū esse vel fuisse. Futuro latū iri.

Folio

¶ Quot participia trahuntur ab hoc verbo? Duo. Unū p̄teriti tēporis latus. Alterū futuri ferēdus.

e Do quō declinat? Indicatiuo mō t̄p̄e p̄nti Edo es est. Et pl̄r edim⁹ editis edūt. P̄terito ip̄fecto edebā edebas edebat. Et pl̄r edebam⁹ edebatis edebāt. P̄terito p̄fecto edī edīsti edit. Et pl̄r edim⁹ edīstis ederūt vel edere. P̄terito plusq̄p̄fecto ederā ederas ederat. Et pl̄r ederam⁹ ederatis ederāt. Futuro edā edes edet. Et pl̄r edemus edetis edēt.

¶ Impatiuo mō t̄p̄e p̄nti es edat. Et pl̄r edamus edite vel este edāt. Futuro esto tu esto ille. Et pl̄r edam⁹ estote edūto.

¶ Optatiuo mō t̄p̄e p̄nti et p̄terito ip̄fecto vtinam essem esses esset. Et pl̄r vtinā essem⁹ essetis essent. P̄terito p̄fecto et plusq̄p̄fecto vtinā edissem edisses edisset. Et pl̄r vtinā edissem⁹ edissetis edisset. Futuro vtinā edā edas edat. Et pluraliter vtinā edamus edatis edant.

¶ Coniunctiuo modo t̄p̄e p̄nti cum edam edas edat. Et pluraliter cū edamus edatis edant. P̄terito ip̄fecto cū essem esses esset. Et pluraliter cū essem⁹ essetis essent. P̄terito p̄fecto cū ederim ederis ederit. Et pl̄r cum ederimus ederitis ederit. P̄terito plusq̄p̄fecto cum edissem edisses edisset. Et pluraliter cum edissemus edissetis edissent. Futuro cū edero ederis ederit. Et pl̄r cū ederimus ederitis ederint.

¶ Infinitiuo mō t̄p̄e p̄nti et p̄terito ip̄fecto esse. P̄terito p̄fecto z plusq̄p̄fecto edisse. Futuro esū ire vel essurū esse.

¶ Gerundia edēdi edendo edēdum.

¶ Supina: esum esu.

¶ Quot participia deriuantur ab hoc verbo? Duo. Unū p̄ntis tēporis edens. Alterū futuri esurus

e Ois it. Et pl̄r imus itis eunt. P̄terito ip̄fecto ibam ibas ibat. Et pl̄r ibam⁹ ibatis ibant. P̄terito p̄fecto iui iuisti iuit. Et pl̄r iuim⁹ iuistis iuerūt vel iuere. P̄terito plusq̄p̄fecto iuerā iueras iuerat. Et pl̄r iueram⁹ iueratis iuerāt. Futuro ibo ibis ibit. Et pl̄r ibimus ibitis ibunt.

¶ Impatiuo mō t̄p̄e p̄nti I eat. Et pl̄r eamus ite eant. Futuro ito tu ito ille. Et pl̄r eam⁹ itote eunto.

¶ Optatiuo modo tempore p̄fēti z p̄teritio ip̄fecto vtinam irem ires iret. Et pluraliter vtinā iremus iretis irent. P̄ter-

terito pfecto z plusq̄pfecto vtinā iuissem iuisses iuisset. Et plu-
 raliter vtinā iuissem⁹ ietis sent. Futuro vtinam eam eas eat. Et
 plr vtinā eam⁹ eatis eāt. ¶ Coniunctiuo mō tpe pnti cū eā eas
 eat. Et plr cū eamus eatis eant. Preterito impfecto cum irem/
 ires iret. Et plr cū iremus iretis irent. Preterito perfecto cum
 iuerim iueris iuerit. Et plr cū iuerimus iueritis iuerint. Preteri-
 to plusq̄pfecto cum iuissem iuisses iuisset. Et plr cū iuissem⁹
 iuissetis iuisent. Futuro cū iuero iueris iuerit. Et plr cum iueri-
 mus iueritis iuerint. ¶ Infinitiuo mō tpe pnti z preterito imp-
 fecto ire. Preterito perfecto z plusq̄pfecto iuisse. Sueuro itū
 ire vel iturum esse. ¶ Gerundia eundi. eundo. eundum. ¶ Supi-
 na itum itu. ¶ Quot pticipia descēdunt ab hoc verbo: Duo. vnū
 pntis tēporis iens euntis. Alterū futuri iturus itura iturum.
 ¶ Queo quis quiui similiter declinatur. Unde etiam similia fi-
 unt participia/ quiens queuntis: quiturus quitura quiturum.

f Ho quō declinat: Indicatiuo mō tpe pnti. Fio fis fit. Et
 pluraliter fimus fitis fiunt. Preterito impfecto fiebam fi-
 ebas fiebat. Et pluraliter fiebam⁹ fiebatis fiebant. Preterito p-
 fecto factus sum vel fui es vel fuisti est vel fuit. Et pluraliter fa-
 cti sumus vel fuimus estis vel fuistis sūt fuerūt vel fuere. Prete-
 rito plusq̄pfecto factus eram vel fueram eras vel fueras erat
 vel fuerat. Et pluraliter facti aramus vel fueramus eratis vel
 fueratis erant vel fuerant. Futuro fiam fies fiet. Et pluraliter fi-
 emus fietis fient.

¶ Impatiuo mō tpe pnti si fiat. Et plr fiamus fite fiāt. Futuro
 fito tu fito ille. Et plr fiam⁹ fitote fiunto.

¶ Optatiuo mō tpe pnti z pterito impfecto vtinā fierē fieres fi-
 eret. Et plr vtinā fieremus fieretis fierēt. Preterito perfecto et
 plusq̄pfecto vtinā factus essem vel fuissē esses vel fuisses eēt vel
 fuisset. Et pluraliter vtinā facti essemus vel fuissemus essetis vl
 fuissetis essent vel fuissent. Futuro vtinā fiam fias fiat. Et plura-
 liter vtinā fiamus fiatis fiant.

¶ Coniunctiuo mō tēpore pnti cū fiam fias fiat. Et plr cum fia-
 mus fiatis fiant. Preterito impfecto cum fierē fieres fieret. Et
 plr cū fieremus fieretis fierēt. Preterito perfecto cū factus sim
 vel fuerim sis vel fueris sit vel fuerit. Et pluraliter cum facti
 simus vel fuerimus sitis vel fueritis sint vel fuerint. Preterito

plusq̄pfecto cū factus esse vel fuisset esset vel fuisset
 set. Et plr cū facti essemus vel fuissetis eētis vel fuissetis eēt
 vel fuisset. Futuro cum factus ero vel fuero eris vel fueris erit
 vel fuerit. Et plr cum facti erimus vel fuerim⁹ eritis vel fueritis
 erint vel fuerint.

¶ Infinitiuo mō tpe p̄nti z p̄terito impfecto fieri. Preterito p̄-
 fecto z plusq̄pfecto factū esse vel fuisse. Futuro factū iri. ¶

¶ Gerūdis caret. ¶ Supina sūt hec. Factū factu. ¶

¶ Quot p̄cipia deriuāt ab hoc v̄bo: tria fiēs fact⁹ z facturus
 g Audeo quō declinat⁹. Indicatio mō tpe p̄nti. Gaudeo gau-
 des gaudet. Et plr gaudemus gaudetis dent. Preterito
 impfecto gaudebam gaudebas gaudebat. Et plr gaudebamus
 gaudebatis gaudebāt. Preterito p̄fecto gauisus sum vel fui es
 vel fuisti est vel fuit. Et pluraliter gauisi sum⁹ vel fuim⁹ estis vel
 fuistis sūt fuerūt vel fuere. Preterito plusq̄pfecto gauisus erā
 vel fuerā eras vel fueras erat vel fuerat. Et plr gauisi eramus
 vel fueramus eratis vel fueratis erāt vel fuerāt. Futuro gaude-
 bo bis bit. Et plr gaudebim⁹ bitis bunt.

¶ Impatiuo mō tpe p̄nti gaude gaudeat. Et plr gaudeamus
 gaudete gaudeant. Futuro gaudeto tu gaudeto ille. Et plr gau-
 deamus gaudetote gaudēto.

¶ Optatiuo mō tpe p̄nti z p̄terito impfecto vtinā gauderē gau-
 deres gauderet. Et plr vtinam gauderemus gauderetis gaudē-
 rent. Preterito p̄fecto z plusq̄pfecto vtinam gauisus essem vl
 fuisset eses vel ses esset vel set. Et plr vtinam gauisi essem⁹ vl
 fuissetis essetis vel fuissetis essent vel fuisset. Futuro vtinam
 gaudeam gaudeas gaudeat. Et plr vtinam gaudeamus gaude-
 atis gaudeant.

¶ Coniunctiuo mō tpe p̄nti cū gaudeam gaudeas gaudeat. Et
 plr cū gaudeam⁹ gaudeatis gaudeant. Preterito impfecto cuz
 gauderē res ret. Et plr cū gauderem⁹ retis rent. Preterito per-
 fecto cum gauisus sim vel fuerim sis vel fueris sit vel fuerit. Et
 plr cum gauisi sim⁹ vel fuerim⁹ sitis vel fueritis sint vel fuerint.
 Preterito plusq̄pfecto cū gauisus esse vel fuisset eēs vel fuisset
 esset vel fuisset. Et plr cū gauisi essem⁹ vel fuissetis essetis vel fu-
 issetis essent vel fuisset. Futuro cum gauisus ero vel fuero eris
 vel fueris erit vel fuerit. Et plr cū gauisi erim⁹ vel fuerim⁹ eritis
 vel fueritis erint vel fuerint. ¶ Infinitiuo mō tpe p̄nti et prete-

rito imperfecto gaudere. Preterito perfecto et plusquamperfecto gausū esse vel fuisse. Futuro gausū ire vel gausurū esse.

¶ Gerūdia gaudēdi gaudēdo gaudendū.

¶ Supina gausū gausu.

¶ Quot participia descēdūt ab hoc verbo: tria. unū pntis tēporis gaudēs. unū pteriti gausus. et unū futuri gausur⁹.

m Emni quō declinat? Indicatūo mō tpe pnti et pterito perfecto memini meministi meminuit. Et plr meminim⁹ meministis meminerūt vel meminere. Preterito plusquamperfecto meminerā m emineras meminerat. Et pluraliter memineram⁹ memineratis meminerāt. Futuro caret.

¶ Imperatiuo mō tpe pnti et futuro memento tu. Et plr memento vos.

¶ Optatiuo mō tpe pnti et pterito imperfecto et pterito perfecto et plusquamperfecto utinā meminissē meminisses set. Et plr utinā meminissēmus meminissetis meminisset.

¶ Coniunctiuo mō tpe pnti et pterito perfecto cū meminerim meminueris. Et plr cū meminerimus meminueritis. Preterito plusquamperfecto cū meminissē meminisses meminisset. Et plr cū meminissēmus meminissetis meminisset. Futuro cū meminero meminueris meminerit. Et plr cū meminerim⁹ memineritis meminerint.

¶ Infinitiuo modo tpe pnti pterito imperfecto pterito perfecto et plusquamperfecto meminisse.

¶ Futuro/Gerūdiis/Supinis et participiis caret.

¶ Similiter declinat odi odisti odit. Noui nouisti nouit. Cepi cepisti cepit.

¶ De impersonaliū declinatione.

i Impersonalia que deriuant a verbis in o significatib⁹ actiōnem quomodo declinātur? In tertijs tantum personis hoc modo.

¶ Indicatūo mō tpe pnti

Amatur

Preterito imperfecto

Amabatur.

Preterito perfecto

Amatū est vel fuit.

Preterito plusquamperfecto

Amatū erat vel fuerat.

Futuro

Amabitur.

¶ Imperatiuo modo tpe pnti

Ametur.

Futuro

Amatoz.

¶ Optatiuo mō tpe pnti et pterito imperfecto utinā amaretur.

Præterito pfecto et plusq̄pfecto vtinã.	Amatũ esset vel fuisset
Futuro vtinam	Ametur.
¶ Coniunctiuo mō tpe pñti cū	Ametur.
Præterito imperfecto cū	Amaretur.
Præterito pfecto cū	Amatũ sit vel fuerit.
Præterito plusq̄pfecto cū	Amatũ eēt vel fuisset.
Futuro cum	Amatũ erit v' fuerit.
¶ Infinitiuo mō tpe pñti z pterito impfecto	Amari.
Præterito pfecto z plusq̄pfecto	Amatũ esse vel fuisse.
Futuro	Amatũ iri.
¶ Verbo impersonali. Indicatiuo modo tpe pñti.	Sportet.
Præterito imperfecto	Sportebat.
Præterito pfecto	Sportuit.
Præterito plusq̄pfecto	Sportuerat.
Futuro	Sportebit
¶ Impatiuo mō tpe pñti	Sporteat.
¶ Optatiuo mō tpe pñti z pterito impfecto vtinã.	Sporteret.
Præterito pfecto z plusq̄pfecto vtinã	Sportuisset.
Futuro vtinam	Sporteat.
¶ Coniunctiuo mō tpe pñti cū	Sporteat.
Præterito imperfecto cū	Sporteret.
Præterito pfecto cū	Sportuerit.
Præterito plusq̄pfecto cū	Sportuisset.
Futuro cum	Sportuerit.
¶ Infinitiuo mō tpe pñti z pterito impfecto.	Sportere.
Præterito pfecto z plusq̄pfecto	Sportuisse.
Futuro caret.	
¶ Quot sūt verba q̄ in impatiuo patiunt Apocopen? quattuor	
dic/duc/fac/z fer.	

¶ De participio.

p Participiũ quid est? Est pars orōnis declinabilis que pro verbo ponitur ex quo deriuatur /genus z casũ habens ad similitudinẽ nois.

¶ Quare dicitur participiũ? qz ptẽ capit a noie: partẽ a verbo.

¶ Participio quot accidit? Sex. genus. casus. tẽpus. significatio. numerus. z figura.

¶ Quot sūt gĩa picipioꝝ? quattuor. Masculinum: vt amatus foeminũ: vt amata. neutrũ: vt amatũ omne: vt hic z hec z hoc amas

¶ Amatus cuius generis? Masculini: Quare? quia omne participium desinens in us est masculini generis.

¶ Amata cuius generis? Fœmini. Quare? quia omne participium desinens in a est fœmini generis.

¶ Amatū cuius generis? Neutri. Quare? quia omne participium desinens in um est neutri generis.

¶ Amans cuius generis? Omnis. Quare? quia omne participium desinens in ns est omnis generis.

¶ Casus participiorum quot sūt? Sex. Nominatiuus. Genitiuus. Datiuus. Accusatiuus. Locatiuus. et Ablatiuus.

¶ Quō declinant participia? Ad regulam nominis: exceptis illis que nascuntur a verbo quarte coniugationis in eo: quorum generis i.e. vocales in eu mutat: vt iens eūtis. quies queūtis. rediēs redeūtis.

¶ Quot sūt numeri participiorum? Duo. Singularis: vt amans. Pluralis vt amantes.

¶ Quot sūt tempora participiorum? Quinque. Presens et preteritū imperfectum simul omnium participiorum in ans vel in ens desinentiū: vt amans et legēs. Preteritū perfectū et plusquamperfectū simul omnium participiorum in rus. sus. et xus. desinentiū: vt amatus. visus. nexus. et mortuū quod solū in uus terminat. Futurū per se omnium participiorum in rus et in dus desinentiū: vt amaturus amādus.

¶ Legēs cuius temporis? Presens et preteritū imperfecti. Quare? quia omne participium desinens in ans vel in ens presentis et preteritū imperfecti est temporis.

¶ Amatus cuius temporis est? Preteritū perfecti et plusquamperfecti. Quare? quia omne participium desinens in uo vel in a vel in um. d vel r nō antecedit: preteritū perfecti et plusquamperfecti temporis est.

¶ Lecturū et legēdus cuius temporis est? Futuri. Quare? quia quotiescūque participium desinit in rus vel in dus est futuri temporis.

¶ Participia in ns desinentia quō formantur? A prima persona preteritū imperfecti indicatiui modi bā mutata in ns: vt amabā amās. Exceptiū in eo desinentia quarte coniugationis: vt iens. quies. adies.

¶ Participiū in rus quō formatur? ab extremo supino addita r vt amatu amatur. Participiū in dus quō formatur? A genitiuo sui presentis participii: tis syllaba mutata in dus.

¶ Participiū preteritū temporis quō formatur? Ab extremo supino correpta u et addita s: vt amatu amatus.

¶ Quot sūt significationes participiorum? Quinque. Actiua cum ab

Folio

actiuo descendit participium: vt ab amo amans. Passiua: vt ab amor amat⁹. Neutra: vt a sedeo sedēs. Lōis in vtraq; significatiōe: vt ab hortor hortat⁹. Leponēs: vt a p̄ficiscoz p̄fect⁹ z p̄fecturus. ¶ A verbo actiuo quot p̄ticipia descēdūt: duo in ns z i rus quādo nō carēt supino. ¶ A verbo passiua quot p̄ticipia descēdūt: duo. vnū p̄teriti: z alterū futuri t̄pis in dus.

¶ A verbo cōi quot p̄ticipia descēdūt: Quattuor. duo in actia significatiōe in ns z in rus: vt criminās criminatur⁹.

¶ In passiua vnū in dus: vt criminādus. z in cōi vnū p̄teriti p̄fecti z plus q̄p̄fecti t̄pis: vt criminat⁹. ¶ A verbo deponēti quot p̄ticipia descēdūt: Tria. vnū in ns: alterū in rus / z vnū in tus: p̄teriti p̄fecti z plus q̄p̄fecti t̄pis.

¶ A verbo neutro quot p̄ticipia descēdūt: duo. sicut ab actiuo: nisi sint trāsitiua: a q̄bus descēdūt quattuor: vt arās araturus z aratus / z arādus. Sūt tñ aliqua neutra q̄ tria in vsu habēt p̄ticipia: z sūt hec. Lenās cenat⁹ cenatur⁹. Prandēs / prāsus / pransurus. Placēs placit⁹ placitur⁹. Nubēs nupta nuptura. Assuescēs assuetus assuetur⁹. Quiescēs quiet⁹ quietur⁹. Carēs cassus cariturus. Titubās titubat⁹ titubatur⁹. Et neutropassiua quinq; vt gaudēs gauisus gauisur⁹. Audēs ausus ausurus. Solēs solitus: soliturus. Fidēs filus filur⁹. Fiens fact⁹ futurus d̄re cā: ne si facturus dicam⁹ a facio esse videat Sūt etiā alia patiēs passus passurus. Merēs mestus mestur⁹. Licēs licitus licitur⁹. Tacēs tacitus tacitur⁹. Iurans iurat⁹ iuratur⁹.

¶ Que sūt q̄ in formādis p̄ticipiis duplicare vidētur supinum: Ortus oritur⁹. Mortuus moritur⁹. Partus paritur⁹. Nat⁹ nasciturus. Rutilus ruitur⁹. Fructus fruiturus. Ignotus ignosciturus.

Quidius rus. Lauo lauturus vel lotur⁹. Quidius tamē dixit. Sacra lauaturas mane petebat aquas.

¶ Oīa v̄ba q̄ carēt supinis carēt p̄ticipiis q̄ descēdūt ab eis.

¶ Que sūt v̄ba q̄ carēt supinis: Oīa meditatiua / inchoatiua / impersonalia: z pleraq; in uī diuisas syllabas / z neutra sc̄de coniugationis faciētia p̄teritum in uī diuisas. Preterea q̄cūq; carent p̄terito: vt ambigo scādo video vergeo arceo mādo strideo. Similiter glisco sisto ferio vescor medeor reminisco. ¶ Que sunt neutra verba sc̄de coniugationis q̄ q̄uis p̄teritū in uī diuisas faciunt tamē habent supina: Hoceo valeo placeo careo pareo liceo oleo taceo torreo doleo.

¶ Que sūt que carēt participiis p̄ntis t̄p̄is? *Edi/noui/cepi/et memini.* qz p̄nti carēt/ō̄p̄uis veteres meminēs dixerint.

¶ Quot sūt p̄ticipia q̄ duplicato sup̄ino dupliciter efferuntur? *Salitus et salus/soniturus z sonatur⁹/altus z alitus/astatū et astatū/prestitū et prestatū.*

¶ Que sūt q̄ cū formā habeāt p̄ticipioꝝ (qz tñ carēt t̄p̄e) semp̄ noīa sūt? *Baleatus/scutat⁹/pileatus/tunicat⁹/manicat⁹/caligatus/brachiat⁹/penulat⁹/bacchar⁹/palliat⁹/p̄textat⁹/trabeatus/comat⁹/soleatus/cristat⁹/ocreat⁹/hastat⁹/limat⁹/stellat⁹/litteratus/turrīt⁹/polit⁹/cornut⁹/astut⁹/hirsutus.*

¶ Quot sūt figure p̄ticipioꝝ? *Tres. Simplex: vt fract⁹. Cōposita: vt effract⁹. Decōposita: vt effractio.*

¶ Quot mōis in vim noīs trāseūt p̄ticipia? *Quattuor modis. Cōpositiōe. cōstructiōe. cōpatiōe. z t̄p̄is amissione. Cōpositiōe/ si dictioni adiūgīt que cū verbo suo nō cōponit: vt innocens. Cōstructiōe/ si nō habet casū q̄ a verbo req̄rit: vt amās iustitie. Cōpatiōe cū cōpatur: vt indulgēs indulgētior. Tēporis amissione: vt amādus/ id est dignus amari.*

¶ Regēs p̄ticipiū quō declinat? *Noīatiuo hīc et hec et hoc legens. genitiuo hui⁹ legentis. datiuo huic legenti. accusatiō bunc et hanc legentem et hoc legens. vocatiuo o legens. ablatiuo ab hoc et ab hac z ab hoc legente vel legenti. Et p̄r noīatiuo hīc et hec legentes z hec legentia. ḡtō horū z harū z hoz legentum vel legentiū. datiuo his legentibus. accusatiuo hos et has legentes et hec legentia. vocatiuo o legentes et o legētia. ablatiuo ab his legentibus.*

¶ Nominatiuo lectus lecta lectū. genitiuo lecti lecte lecti. datiuo lecto lecte lecto. actō lectū lectā lectū. vctō o lecte lecta lectū. ablatiuo lecto lecta lecto. Et p̄r ntō lecti lecte lecta. ḡtō lectoꝝ lectarū lectoꝝ. dtō lectis. actō lectos lectas lecta. vctō o lecti lecte lecta. abltō lectis. Sīr declinant lectur⁹ et legendus.

¶ De pronomine.

¶ Quid est p̄nomē? *Est ps orōis declinabilis que p̄ noīe proprio vnīuscuiusqz accipit: p̄sonal qz finitas recipit.*

¶ Pronoī quot accidūt? *Sex species. genus. numerus. figura. persona. casus.*

¶ Quot sūt spēs p̄noīz? *due. primitia: vt ego. deriuatia: vt me⁹*

¶ Quot sūt p̄noīa primitia? *octo. ego: tu. sui. ille. iste. ip̄e. hīc z is*

- ¶ Quot sūt pnoia demonstratiua? quattuor. ego. tu. hic. iste.
- ¶ Quot sūt pnoia relatiua? Duo. Sui: z is.
- ¶ Quot sūt pnoia mō demonstratiua mō relatiua? duo. ille. ipse.
- ¶ Quot sūt pnoia deriuatiua? Septē. meus. tuus. suus. noster. et vester. nostras z vestras.
- ¶ Quot sūt gna pnoim? quāq. masculinū: vt me^o. foeinū: vt mea neutriū: vt meū. cōe: vt qualis. triū generū: vt ego tu sui
- ¶ Quot sūt nūeri pnoim? duo. singularis: vt ego. plis: vt nos.
- ¶ Quot sūt figure pnoim? Due. Simplex et cōposita. simplex: vt is. cōposita: vt idem.
- ¶ Quot pnoia cōponūtur p ntios? Tria. iste hic is. Iste z hic se cum cōponūtur: vt istic istec istoc. Is vero cū aduerbio demū cōponit. et fit idē: qđ significat is demū / id est iterū is.
- ¶ Cū quot ptib⁹ orōis cōponunt pnoia? cū quattuor. Cū noib⁹: vt huiusmodi. eiusmodi. istiusmodi. Cū pnoibus: vt istic meme. tete. sese. Cū aduerbiis: vt eccū. eccā. eccos. eccas. Cū p^opositione: vt mecū tecū secū nobiscū vobiscū.
- ¶ Quot sūt psone pnoim? Tres. prima: vt ego. scda: vt tu. t^ocia vt ille. ¶ Ego cui⁹ psone? prime. quare? qz omnia noia et pnoia sunt tertiarū psonarū: exceptis ego: qđ est prime. z tu qđ ē scde. et vctis casibus alioz q sūt psone scde.
- ¶ Psone quō se cōcipiūt? prima tā scdam qz tertiā cōcipit: vt ego z vos z illi fecim⁹. Secūda vero tñ tertiā: vt vos z illi fecistis. Tertia vero tertiā solā: vt isti et illi fecerūt.
- ¶ Quot sūt casus pnoim? Sex. Nōtus. genitiuus. datiuus. accusatiuus. vocatiuus et ablatiuus.
- ¶ Quot pnoia hūt vctm⁹? quattuor. tu me^o noster z nostras.
- ¶ Quot sūt modi declinationū in pnoib⁹? quattuor. Primus modus est cui⁹ gtūs in i vel ī is desinit: z dtūs in i.
- ¶ Quot pnoia declinant hoc mō? tria. ego. tu. sui.
- ¶ Nōtatiuo ego. gtō mei vel mis. datiuo mibi. actō me. ablatio a me. Et plr ntō nos. genitiuo nostrū vel nostrī. dtō nobis. accusatiuo nos. ablatiuo a nobis.
- ¶ A genitiuo mei deriuatur meus mea meū.
- ¶ A gtō nostrī deriuat noster nostra nostrū: z nostras.
- ¶ Nōtō tu. gtō tui vel tis. datio tibi. actō te. vctō o tu. ablatiuo a te. Et plr ntō vos. gtō vestrū vel vestri. datiuo vobis. accusatiuo vos. vocatiuo o vos. ablatiuo a vobis. ¶ A genitiuo tui deriuat

tuus tua tuū. A gō vestri. Vester vestra vestrū z vestras.

¶ Gō sui. dtō sibi. actō se. abltō a se. Et pl'r zc. vt in singulari.

¶ A genitiuo sui derivat Suus sua suū.

¶ Secūdi modi. pnoia sūt que genitiuū singularē in ius termi-
nant z datiuū in i. pter pronomē hic qđ facit datiuū huic addita
c. vt differat ab hui interiectione.

¶ Quot pnoia declināt hoc mō? qnq;. Iste ille is hic ipse.

¶ Noiatiuo ille illa illud. genitiuo illius. datiuo illi. accusatiuo
illū illā illud. ablatiuo ab illo ab illa ab illo. Et pl'r ntio illi ille il-
la. genitiuo illorū illarū illoꝝ. datiuo illis. accusatiuo illos illas
illa. ablatiuo ab illis.

¶ Noiatiuo iste ista istud. genitiuo istius. datiuo isti. accusatiuo
istum istā istud. ablatiuo ab isto ab ista ab isto. Et pl'r nomiatiuo
isti iste ista. gō istozum istarū istoꝝ. datiuo istis. actō istos istas
ista. ablatiuo ab istis.

¶ Noiatiuo ipse ipsa ipsū. gō ipsius. datiuo ipsi. actō ipsum
ipsam ipsū. ablatiuo ab ipso ab ipsa ab ipso. Et pluraliter noiatiuo
uo ipsi ipse ipsa. genitiuo ipsoꝝ ipsarū ipsoꝝ. datiuo ipsis. accusa-
tiuo ipsos ipsas ipsa. ablatiuo ab ipsis.

¶ Noiatiuo hic hec hoc. genitiuo huius. datiuo huic. accusatio
hunc hāc hoc. ablatiuo ab hoc ab hac ab hoc. Et pl'r nomiatiuo
hi he hec. genitiuo horum harū hoꝝ. datiuo his. actō hos has
hec. ablatiuo ab his.

¶ Noiatiuo is ea id. gō eius. datiuo ei. accusatiuo eū eā id. ab-
latiuo ab eo ab ea ab eo. Et pl'r ntō ii ee ea. gō eozū earū eozum.
dtō eis. actō eos eas ea. ablatiuo ab eis.

¶ Noia que secūdo mō. pnomiū declinant quot sunt? Octo.
Unus/totus/solus/alius/vilus/vter/alter/quis vel qui: cum
suis compositis.

¶ Noiatiuo quis vel qui que quod vel quid. gō cuius. datiuo
cui. actō quē quā qđ vel qđ. ablatiuo a quo vel a qui/ a qua vel a
qui/ a quo vel a qui. Et pl'r ntō qui que qua. genitiuo quoz qua
rū quoz. datiuo quis vel quibus. actō quos quas que. ablatiuo a
quis vel a quibus.

¶ Noiatiuo alius alia aliud. gō alius. dtō alii. zc.

¶ Noiatiuo alter altera alterū. gō alterius. dtō alteri. zc.

¶ Noiatiuo vterq; vtraq; vtrūq;. gō vtriusq;. dtō vtriq;. ac-
cusatiuo vtrūq; vtramq; vtrūq;. ablatiuo ab vtroq; ab vtraq;

ab utroq. Et plr. Noiatiuo utriq. utreque utraq. Gto utroque
 utrarum utroque. Datiuo utrisq. Accusatiuo utrosque utrasque
 utraq. Ablatiuo ab utrisq.

¶ No neuter neutra neutrū. gto neutrius / et reliqua.

¶ Noiatiuo aliquis aliqua aliquod vel aliqd. genitiuo alicui.
 datiuo alicui. accusatiuo aliquē aliquā aliquod vel aliquid. abla-
 tiuo ab aliquo ab aliqua ab aliquo. Et pluraliter nominatio ali-
 qui aliq. aliq. genitiuo aliquorum aliquarum aliquorum. da-
 tiuo aliquibus. accusatiuo aliquos aliquas aliqua. ablatiuo ab
 aliquibus.

¶ Nominatiuo quidā quedam quoddā vel quiddam. Genitiuo
 cuiusdam. datiuo cuidā. accusatiuo quēdā quādam quoddā vel
 quiddā. ablatiuo a quodā a quadam a quodā. Et pluraliter no-
 minatiuo quidā quedam quēdā. genitiuo quorūdam quarūdam
 quorūdam. datiuo quibusdā. accusatiuo quosdā quosdā quedam
 ablatiuo a quibusdam.

¶ No adū q. interrogatiua / infinita / abnegatiua / distributiua
 relatiua quoniam carēt demonstrat. oē carent etiā vctō casu vt qs/
 qualis / talis / ali⁹ / null⁹ / alter / vter / binī. trinī / et similia.

¶ Tertii modi pronōia sūt. que per omnes casus sequūt decli-
 nationē mobiliū nominū declinationis secūde.

¶ Quot pronōia hoc modo declinātur? Quīq. meus / tuus / suus /
 noster / et vester. Sed me⁹ in vocatiuo cū deberet facere mee: du-
 as ee breues in ī longā conuertit ⁊ facit o mi.

¶ Noiatiuo meus mea meū. genitiuo mei mee meī. datiuo meo
 mee meo. accusatiuo meū meā meū. vocatiuo o mi mea meū. ab-
 latiuo a meo mea meo. Et pluraliter nominatiuo mei mee mea.
 genitiuo meorū meorū meorum. datiuo meis. accusatiuo meos
 meas mea. vctō o mei mee mea. abltō a meis.

¶ Noiatiuo tuus tua tuū. Eodē mō: caret vctō.

¶ Noiatiuo suus sua suū. Noster nostra nostrū. Vester vestra vestrū
 eodem modo.

¶ Quarti modi pronōia sūt: que per oēs casus sequūtur tertiam
 declinationē: vt nostras et vestras / que antiqui etiā in nominati-
 uo dicebant nostratis et vestratis: ideo circūflectūtur quia sunt
 per syncopen dicta.

¶ Nominatiuo hic et hec nostras et hoc nostrate. genitiuo hu-
 ius nostratis. dtō huic nostrati. accusatiuo hūc ⁊ hāc nostratem

et hoc nostrate. vctō o nostras z o nostrate. ablatiuo ab hoc z ab hac z ab hoc nrate vel nratī. Et p̄r ntō bī z he nostrates z hec nostratia. gto hoz z harū z hozz nostratū. datiuo his nostratib⁹. actō hos z has nostrates z hec nostratia. vctō o nostratesz o nostratia. ablatiuo ab his nostratibus.

¶ Hoīatiuo hic z hec z hoc vestras. Et reliqua.

¶ De prepositione.

q Quid est p̄positio? Est ps orōis indecl. nabilis q̄ alī's partibus orō. s in appositioē vel in cōpositioē p̄ponit. ¶ Prepositioni quot accidūt? Unū. Quid? Casus tm̄ Qui casus accidūt p̄positio? Accusatiuus z ablatiuus. ¶ Que sūt p̄pōes seruiētes actō casui? Ad/ apud/ ante/ intra/ aduersus/ vel aduersum/ cis/ citra/ circū/ circa/ contra/ erga/ extra/ inter/ intra/ infra iuxta/ ob/ pone/ per/ prope/ ppter/ scdm/ post/ trās/ vltra/ supra. p̄ter/ circiter/ vīq; / secus/ penes. Dicim⁹ enī ad patrē. apud villā. ante edes. Aduersū inimicos. cis rhenum. citra forū. circum vicinos. circa templū. contra hostes. erga propinquos. extra terminos. inter naues. intra menia. Infra tectum. iuxta macellum. ob augurium. pone tribunal. per parietē. prope fenestram. propter dīc. plinā. scdm fores. post tergū. trās ripā. vltra fines. p̄ter officū. supra celū. vīq; oceanū. secus v. ā. penes arbitros. circiter annos. ¶ Que sūt prepositiones seruiētes ablatiuo casui? A/ ab/ abs. cū. corā. clā. de. e. ex. pro. p̄. palam. sine. absq; tenus. Quō? Dicim⁹ enī. Adomo. ab hoīe. ab hoste. abs te. cū exercitu. coram testibus. clā custodibus. de foro. e iure. ex p̄fectura. p̄ clientibus. p̄re timore. palā oibus. sine labore. absq; iniuria. ten⁹ pube/ quod nos dicimus pubetenus. ¶ Que sūt p̄pōes vtriq; casui seruiētes? In/ sub/ super/ et subter. ¶ Quando accusatio casui seruiūt? Quando vel nos vel quoslibet ad locū ire isse vel ituros esse significamus. Quando ablatiuo? Quando vel nos vel quoslibet in loco esse/ fuisse futuros esse significamus. In actō casui. Itur in ant. z quā siluā. In ablatō casui: stans celsa in puppi. Sub accusatio casui: potesq; sub ipsos nitunt gradibus. Sub ablatiuo casui: arma sub aduersa posuit radiantia quercu.

Virgilius

¶ Que sūt p̄positiones que vsitaxat in cōpositione reperit̄ur Di. dis. re. se. an. con. Quō? Dicimus enī diduco distraho recipio secubo amplector congregior. ¶ Que sunt que cōiungi non possunt? Apud. penes. ¶ Que coniunguntur et separantur?

Relique oēs. ¶ Quot p̄positiones desinūt in x? Una tantum.
Que est? Ex. Et nulla alia pars orōis desinūt in x p̄ter noīa z vix
et mox: z par aduerbiū comicū. ¶ De aduerbio.

q. Quid est aduerbiū? Est pars orōis indeclinabilis q̄ adiecta
verbo significatiōē eius explanat atq; implet. Quare dicitur
aduerbiū: quia stat ad verbū / hoc est iuxta verbū. ¶ Ad-
uerbio quot accidūt? Tria. Que? Spēs / significatio z figura.

¶ Quot sunt spēs aduerbiorū? Due. Primitiua: vt sepe. Deri-
uatiua: vt sepiſſime. ¶ Aduerbia vñ deriuātur? Vel ab aliis ad-
uerbiis: vt a clam clāculū. a sepe sepius. Vel a noībus: vt Tullī-
us Tulliane: latin⁹ latine. Vel a verbo siue p̄ticipio seu p̄ticipia
li noīe: vt sentio sensus sensim. sto status statim. singultio singul-
tus singultim. Vel a nomie z verbo: vt a pede z rēto pedetētim.
Vel a pronōie: vt hic illic: ab hic z ille. Vel a p̄positiōe: vt ex ex-
tra. in intra. con contra. ¶ Quot sūt deriuatiuoz aduerbiorum
spēs? Tres. Aut enī cōpatia sūt / aut suplatiua / aut diminutia /
vt bene melius optime belle. clare clarus clarissime. primum p̄-
mulū. longe longule. ¶ Quot sūt significatiōes aduerbiorum?
Diuerse. Aut enī temporis sūt. aut loci. aut numeri. aut negandi.
Preterea affirmādi. demōstrandi. optandi. hortādi. ordinis. in-
terrogandi. similitudinis. qualitatis. q̄tītatis. dubitandi. aliqua
etiā sūt aduerbia p̄sonalia. vocādi. respōdendi. separādi. iurandi
eligendi. cōgregādi. phibendi. euētus. cōparandi.

Da aduerbia loci: hic sibi illuc vnde intro foras intus foris.

Da t̄pis: hodie nup̄ cras aliquādo nūc olim iātam iāduum.

Da numeri: semel bis ter quater decies cēties z milles.

Da negandi: haud nō nec neq; z nequāq;.

Da affirmādi: profecto scilicet quippe videlicet quoniam.

Da demonstrandi: en ecce.

Da optandi: vtinam osi outinam.

Da ordinis: deinde deinceps postea preterea.

Da interrogandi: cur quare quamobrem.

Da similitudinis: ceu quasi velut veluti vt vti.

Da qualitatis: bene male docte pulcre fortiter suaviter.

Da quātītatis multum parū minimū magnopere.

Da dubitādi: fors fortassis fortasse forsan forte.

Da personalia: mecum tecum secum nobiscū vobiscum.

Da vocandi: beus o.

Da respondendi: eu oe o.

Da sepandi: seorsū sec^o secreto sigillatim bifariā omnifariā.

Da cōgregandi: simul vna pariter conūctim.

Da iurādi: edepol castor hercle mediussidius.

Da eligendi: potius immo.

Da prohibendi: ne.

Da euentus: forte casu forte fortuna.

Da hortandi: Eia age agite.

Da remittendi: seni im paulatim pede tentim.

Da intendendi: valde nimiū proxius penitus omnino.

Da cōparatiui: magis minus plus celerius tardius.

Da suplatiui: maxime minime ocyslime: quod ab greco vocabulo deriuatur.

¶ Quot sūt figure aduerbioꝝ? Tres. simplex: vt dīu huc. Cōpōsita: vt interdū adhuc. Decōposita que a cōpositis deriuat: vt a misericordia misericordiē. ab idocto idocte. ab efficace efficacit.

¶ De interiectione.

¶ Quid est interiectio? Est pars orōnis indeclinabilis voce incognita mentis affectū significans. ¶ Quare dicit interiectio? Quia interiacet aliis partibus orationis.

¶ Cur greci interiectionē inter aduerbia ponunt? Quoniam hec quoq; vel adiūgitur verbis: vt si dicā. Pape quid video. v' verba ei subaudiūtur: vt si dicā. Pape: etiā si nō addatur miror: habet in se eius verbi significationem.

¶ Interiectioni quot accidit? Unū tantū. Significatio.

¶ Quot sūt significatiōes interiectionū? Diuerse. Aut enī dolētis sūt: vt heu hei ah. Aut gaudentis: vt euax io en oe euge. Aut metuētis: vt atat. Aut admirātis: vt pape. Aut execrātis: vt ab. Aut illudēdi: vt euge euge. Aut ridēdi: vt bahaha.

¶ De coniunctione.

¶ Quid est cōiunctio? Est pars orationis indeclinabilis annectens ordinās q; sententiā.

¶ Cōiunctioni quot accidit? Tria. que? species figura 2 ordo

¶ Quot sūt spēs cōiunctionū? Decē et octo. que? Cōpulatia. cōtinuatiua. subcōtinuatiua. adiunctiua. causalis. approbatiua. disiunctiua. subdisiunctiua. dubitatiua. dissertiua vel electiua. aduersatiua. abnegatiua vel rationalis. interrogatiua. cōpletiua. effectiua. distributiua. diminutiua.

¶ Que est cōiunctio copulatiua? que copulat tā verba q̄ sensū: vt et q̄ ac atq̄ quodē quoq̄ ut aut sed autē vero.

¶ Que sūt p̄iunctiōes cōtinuatiue? q̄ cōtinuatōnē z cōsequētā rerū signāt. vt si: cū et grecū significat. q̄n̄ enī significat eā casua: lis est. Si r̄ siue sin seu / tā cōtinuatiue q̄ causales. Ut si eū volo manere quid ad te. et si stertit dormit.

¶ Que sūt subcōtinuatiue? que causā cōtinuatōnis ostendunt consequentē cū essētis rerū: vt quia quoniā. vt quia sol est supra terram dies est.

¶ Que sūt adiunctiue? q̄ verbis subiunctiuis adiungunt: vt si. cum dum / z quatenus. q̄dā tamē ex his sūt etiā causales.

¶ Que sūt causales? q̄ adiuncte verbo indicatiuo significāt causam p̄cedentē. Et hoc interest int̄ causales z adiunctias / q̄ causales cū affirmatiōe: adiunctiue cū dubitatiōe p̄ferunt.

¶ Que sūt approbatiue? q̄ approbāt rē: vt q̄dē equidē. z aliquādo si: sicut apud Virgiliū. Di si qua est coelo pietas.

¶ Que sūt disiunctiue? q̄ quibus dictiōes cōiungāt: sensū t̄n̄ disiungunt. z alterā q̄dē rem esse: alterā nō esse significant: vt ve vel aut seu siue: vt aut lux est aut tenebre.

¶ Que sūt subiunctiue? que voce disiunctiuarū vtrūq̄ tamen esse significāt / vel simul vel discrete. Simul: vt apud Terentiū. Vel rex semp̄ tibi maximas gratias agebat. pro etiā rex. Et Alexander sue paris / pro alexander qui z paris dicitur. Discrete: vt tota die vel legit iste vel cogitat. Significat enī vtrūq̄ facere: sed non simul.

¶ Que sūt dubitatiue? q̄ dubitatōnē ostendūt: vt aut p̄dest aut non p̄dest diuitias querere.

¶ Dissertiuē vel electiuē q̄ sūt? Cū diuersis p̄positis aliquōd ex eis nos eligere ostēdimus: vt diues esse volo q̄ paup. Terenti⁹. Que inhoneste hic voluit diuitias parare: q̄ honeste in patria paup̄ v̄uere. ¶ Aduersatiue q̄ sūt? Que aduersum conuenienti significāt: vt tamē quāq̄ quibus etsi etiamsi.

¶ Abnegatiue q̄ sūt? Que verbis cōiuncte posse rē fieri ostēdūt: s̄ p̄pter causā aliquā impediri vt iussē nisi hostes impediuissent.

¶ Collectiue vel rationales q̄ sūt? Que rōne confirmāt supradicta: vt ergo igitur itaq̄ quin alioquin immo vtiq̄. atqui. Dicunt etiā illatiue / q̄ p̄positis aliis inferuntur.

¶ Interrogatiue que sūt? Que dubitatōnē cum interrogatiōe:

significant: vt an. ne. necne.

¶ Cōpletive q̄ sūt: Be. vero. asit. quidē. equidē. quoq̄. enim. nā. nāq̄. Et fere vbiq̄ cōiunctiōes ornatus cā vel metri nulla significationis necessitate ponuntur.

¶ Effectiue que sunt: Que significant effectum ex causa. vt legi nam doctus sum.

¶ Distributiue que sunt: Que diuersis diuersa distribuunt: vt ego lego: tu vero dormis.

¶ Diminutiue que sunt: Que diminutionē significant: vt si non potes vtrūq̄ cōcedere saltē concede alterū.

¶ Quot sūt figure coniuñtionū: Due. Simplex: vt at. sed. Cōposita: vt atq̄. sedenim.

¶ Ordo coniuñtionis quotuplex est: Triplex. Aut enī prepositiue sūt cōiunctiōes/ aut subiunctiue/ aut cōmunes.

¶ Que sūt cōiunctiōes p̄positiue: Que semper p̄ponūtur in ordine orationis: vt at. ast. ac. vel. nec. neq̄. si. quin. quatenus. siue. siue. ni.

¶ Que sunt coniuñtionē subiunctiue: Que semper subiunguntur in ordine orationis: vt q̄. ve. ne (que etiā enclitice dicuntur) quidem. quoq̄. autem.

¶ Que sunt coniuñtionē medię: Que idifferēter z p̄poni z subiungi possūt: vt ergo. igitur. itaq̄. z alie pene oēs coniuñtionē.

¶ De cōstructione orationis.

¶ Quid est cōstructio: Est debita dispositio partiū orationis in ipsa oratione.

¶ Adiectiuū cū substantiuo in quot accidētibus cōuenire debet: In tribus. In genere/ numero/ et casu: vt Pyrrhus modestus. Penelope pudica.

¶ Noiatiuus cū verbo in quot accidētibus cōuenire debet: In duobus. Persona z numero: vt Pyrrhus discit.

¶ Relatiuum cum antecedente in quot accidentibus conuenire debet: In genere/ numero/ et persona/ et aliquando in casu: vt Pyrrhus qui legit. Penelope que cantat. Tempora que edificantur. Urbem quā statuo vestra est.

¶ Que sūt verba q̄ tā ante se q̄ post se exigūt noiatiuū casum: Duo substantiua verba. Sum z existo: vt sū bonus. sū doctus.

¶ Item quinq̄ vocatiua. vocor/ dicor/ nommor/ nuncupor/ et appello: vt dicor Pyrrhus. Item fio: vt ego fio quotidie do-

etior: et ego factus sū eques. Preterea oīa fere v̄ba q̄ reciproce dicunt: vt ego euado doct⁹. efficioz fortis. scribor magnanimus. cantor liberalis. p̄dicoz pius. sto imobilis. Et sīr tu euadis. efficieris. scriberis. cātaris. p̄dicaris. ille euadit. efficit scribitur. cantatur. p̄dicat doctus. fortis. magnanim⁹. liberalis. pius. imobilis

¶ Quotplex est verbū? Duplex. Personale et impersonale. Personale est quod habet distinctos numeros et personas. Impersonale quod caret numeris et personis. ¶ Quid est verbū actiuum? Quod in o desinēs facit ex se passiuū in oz: vt amo amor. Excipiuntur facio et cōposita eius: vt frige facio. calefacio. paruifacio: quorum passiuua sunt fio / frigeō / caleō / paruifio / et reliqua.

¶ Verba actiua quos casus exigūt? Hoīatiuū semp ante se pro re agēte: post se accusatiuū vel datiuū pro re patiēte. vt amo te / et inuideo tibi. ¶ Mōne exigūt etiā infinitū: vt cupio legere. In finitū eo loco in vim noīs transit / et est indeclinabile. Unde cū ad

sectiuo cōiungit: vt apud Persium. Scire tuū nihil est nisi te scire hoc sciat alter. Et alibi. Velle suum cuiq̄ est / nec voto viuatur vno. ¶ Nota q̄ interdū absolute ponuntur verba actiua: vt ego amo / id est amore captus sum. et cogito / id est cogitabundus sū.

¶ Nota etiā q̄ vltra proprios casus omne verbū potest habere datiuū post se. Item ablatiuū vnum significantē causam efficiētem. aliū significantē instrumentū. aliū significantē causam finalem. aliū etiā cū prepositiōe: vt ego sūmo studio scribo mihi librum calamo in mēbranis / bonitate et⁹ / vtilitate mea / quocūq̄ loco et tpe. ¶ Nota etiā q̄ eadē v̄ba p̄nt esse diuersorū ordinū et diuersorū generū: vt audio te est primī ordīs / et ḡnis actiui. Item septimi ordīs: et p̄t esse ḡnis neutri / cū dicim⁹ audio tibi: vt inferius explicabit. Item sexti ordīs: cū dicim⁹ audio virgiliū abs te

¶ Cū qb⁹ actis iūgunt v̄ba actia? Interdū cū actis signībus aīal rōnale. Interdū cū accusatiuis signītib⁹ rem: vt amo hoīem amo agrū: qd̄ nō accidit neutris. non enī dicim⁹ aro hoīem sicut aro agrū. Variat ne significatio verbī q̄n variat significatio accusatiui? Aliq̄n nō variat: vt amo hoīem. amo agrū: eadem vtro biq̄ est significatio. Aliq̄n variat: vt oro te. i. p̄cor te. et oro vitā. i. peto vitā. Vñ exorauī te: est psuasi tibi. et exorauī vitam: est impetraui vitā. ¶ Quot sūt ordīnes verborū actiuorū? Septem.

¶ Quae sūt verba actiua primī ordīs? Quae exigunt nominatiuum ante se pro re agente: et accusatiuum post se pro

Persius

re patiente: vt Pyrrhus amat Penelopen.

Diligo	gis	xi. ctum	
Amo	as	am. atum	amer
Audio	dis	diui. ditū	ouir
Exaudio	dis	diui. ditū	exauser
Fastidio	dis	iu. atum	ennuyer.
Lango	gis	tetigi. ctū	toucher
Lolo	lis	lui. cultū.	amer. orner. habiter
labourer. et honnourer.			
Fero	fers	tuli. latū	porter
Uideo	des	di. sum	veoir.
Uerbero	as	am. atū	batre
Ledo	ais	ctidi. cesum	
Percutio	tis	cussi. cussū	frapper
Aspicio	cis	xi. ctum.	
Respicio	cis	xi. ctum	regarder
Despicio	cis	xi. ctum	
Contemno	nis	psi. ptū	depaiser.
Sperno	is	cu. etum	
Desidero	as	am. atū	desirer.
Cupio	pis	piui. itū	couuoiter
Opto	tas	am. atū	desirer.
Appeto	tis	tuui. itū	appeter.
Nosco	is	oui. otum	
Cognosco	is	oui. itū	cognoistre
Agnosco	is	oui. itum	
Expecto	as	am. atū	attendre
Fallo	lis	fefelli. falsum	
Decipio	pis	epi. ptum	deceptoir.
Capio	pis	cepi. captum	
Sumo	mis	psi. ptū	prendre
Intelligo	gis	xi. ctum	entendre.
Consulo	lis	lui. sultū	conseillier
Uoco	cas	caui. atum	
Appello	as	am. atū	appeller
Nomino	as	am. atū	nommer
Rego	gis	xi. ctum	
Suberno	as	am. atum	gouuerner

Administro	as	auī. atū	administrer
Perficio	cis	eci. ctum	
Compleo	es	eui. etū	acomplir
Absoluo	is	ui. utū	absouldre.
Finio	is	lui. itum	finier
Torqueo	es	orst. ortū.	tourmenter
Occido	dis	si. sum	tuer.
Interficio	cis	eci. ctum.	
Interimo	is	emi. emptum	
Perimo	is	emi. emptū	tuer
Reco	as	auī. atum	
Trucido	as	auī. atū	tuer
Obtrunco	as	auī. atum	
Terreo	es	rui. ritū	espoventer.
Timeo	es	ui. caret supino.	
Metuo	tuis	tui. caret su.	craindre
Formido	das	dauī. datum	
Facio	cis	feci. factū	faire
Ago	gis	egi. actum	
Frigefacio	cis	eci. ctū	refroider
Calefacio	cis	eci. ctū	eschauer
Paruifacio	cis	eci. ctum	
Mihilifacio	cis	eci. ctum	
Floccifacio	cis	eci. ctum	
Paruipēdo	dis	di. sum	petit passer
Mihilipendo	dis	di. sum	
Floccipendo	dis	di. sum	
Pronubilobabeo	bes	but. bitū	petit passer
Perdo	dis	di. ditū	perdre
Amitto	tis	si. issum	
Quero	ris	siui. situm	
Inquiro	ris	siui. itum	
Exquiro	ris	siui. itū	querir
Vestigo	gas	gaur. gatum	
Inuenio	nis	eni. entum	
Reperio	ris	peri. pertum	
Comperio	ris	peri. pertū	trouer.
Inuestigo	as	auī. atum.	

Acquiro	ris	siui. situm	acquérir
Lucrifacio	cis	eci. ctū	gagner
Pario	ris	peperi. ptū	enfanter
Signo	gnis	genui. itum	
Genero	as	genui. atū	engendrer
Pono	nis	sui. itū	mettre.
Libero	as	genui. atū	deliurer.
Recipio	is	epi. ptū	receuoir.
Suscipio	pis	epi. ptum	
Adiuuo	as	uii. utū	aidier
Duco	cis	xi. ctum	mener
Moueo	es	oui. otū	mouuoir
Comoueo	es	oui. otū	comouuoir
Remoueo	es	oui. otū	oster
Verto	tis	ti. sum	tourner
Conuerto	tis	ti. sum	conuertier
Laudo	das	genui. atū	louer.
Utupero	as	genui. atū	vituperer
Vulnero	as	genui. atū	naurer
Saucio	as	genui. atum	
Fugio	gis	gi. gitū	fuir
Fugo	gas	genui. gatū	chasser
Expello	lis	puli. pulsū	debouter
Repello	lis	puli. pulsum	
Compello	lis	uli. ussum	
Logo	gis	coegi. actū	contraindre
Vinco	cis	vici. victū	vaincre
Supero	as	genui. atū	sourmonter
Augeo	es	xi. ctum	acrostre
Diminuo	is	ui. utum	
Extenuo	is	ui. utū	diminuer
Facio	as	genui. atum	
Prolicio	cis	ieci. ctū	feter
Delicio	cis	ieci. ctum	deicter
Precipito	tas	taui. atū	precipiter
Mergo	gis	si. sum	noyer

Submergo	gis	ersi.ersum	noyer
Recreo	as	auí.atum	recreer
Foueo	es	oui.otum	nourrir
Mordeo	es	momordi.morsu	mordre
Paro	as	auí.atu	appareiller.
Apparo	as	auí.atum	
Effero	fers		esleuer
Extollo	lis	extulí.elatum	

nota
¶ Quó differút inter se diligo/colo/et amo? Diligimus leuiter.
 Amamus veheméter. Colimus cú veneratione.

¶ Fero quot significaciones habet? Quinq;. Ferre portare/ferre
 dicere.ferre optare.vt fert anim⁹.ferre pducere:vt arbor fert
 bonos fructus.ferre pati.

nota
¶ Cōsulo quot significatiōes hz? Tres. Consulere enī cū actio
 casu est primí ordís actiuorū z significat petere cōsiliū:vt cōsule
 iurisperitos. i. cōsiliū pete a iurisperitis. Cōsulere cum dō septí
 mí ordís actioz ē dare cōsiliū:vt cōsulāt tibi iuriscōsulti. i. dent
 tibi cōsiliū. Cōsulere x̄bū neutrū scđi ordís ē iuuare z presidíuz
 ferre:vt cōsule honori tuo. cōsule calamitati hoim. Cū cōsultoz
 quí ppr'e dicat q̄ cōsiliū ab alio q̄rit: significat tñ etiā eū q̄ con
 sult:vt ē in puerbio illo. Malū cōsiliū cōsultoz pessimum.

¶ Occido q̄tā habet penultimā? Lōgā qñ actiuum est primí or
 dis:z significat iustificio. Itā qñ penultimā breuē hz neutrū est ab
 solutū:z significat mori. q̄q̄ dicat etiā de sole occidi: cū a cōspe
 ctu n̄o terre in̄positiōe auferē:z occasus solis quasi mors. Ita
 etiā pōt dici ort⁹ hois z occasus: sicut ort⁹ solis z occasus.

¶ Timeo z metuo: cū primí ordinis sūt z accusatiuū habēt sig
 nificāt formidare:vt discipulus timet p̄ceptorē. Qñ autē habent
 dtm sūt septimí ordinis:z significāt vereri ne qd malí alicui acci
 dat:vt timeo mihi. timeo tibi. timeo amico.

¶ Perdo perdis quādo habet accusatiuū significantē rē idem
 est q̄ amitto:vt perdidí pecuniā/hoc ē amisi pecuniā. Quādo au
 tem habet actiū significantē animal interdū significat amittere:
 vt perdidí patrē. perdidí fratrē. Interdū significat destruere:vt
 perdam in̄micos meos/hoc est destruam eos.

¶ Quid interest inter parere z pturite? Parturire neutrū est et
 desideratiuū: significat autē enī z quasi ptum desiderare. Pare

re aut actiuū est: z significat in lucē iā emittere z enixā esse: vt qđ iam diu parturūt aliquādo pariet.

¶ Recipio si actm̄ habet sine ablatiuo cū a vel ab primi ordis actioz est: z significat accipe. Si aut cū abltō z a vel ab sexti ordinis est: z idē significat. Si nō om̄ hēat: septimi ordis actioz est z significat pm̄ittere: vt recepisti mihi/hoc ē pm̄isisti mihi.

¶ Cogere aliquñ significat cōpellere/aliquñ cōiūgere z coadunare: vt cogite capellas/id est coadunate.

¶ Superare aliquando est vincere cū est actiuū primi ordinis. Aliquādo aut est neutrū z significat superesse: vt superant pecunie/id est supersunt.

¶ Que sunt verba actiua secūdi ordinis? Que exigunt noiatiuum ante se: z post se actm̄ cū genitiuo vel ablatiuo: vt tu implesti domū tritico. z cōsulo te remediū.

Emo	is	mi-emptū	achater
Comparo	as	auī.atum	
Vendo	dis	didi.itū	vendre
Venundo	as	dedi.atum	
Reuendo	dis	didi.itū	reuendre
Estimo	as	auī.atū	estimer
Redimo	mis	emi.ptū	rachater
Culpo	as	auī.atū	blasmer
Arguo	is	uī.utū	arguer
Reprehendo	dis	di-sum	reprendre
Increpo	as	auī.atum	
Accuso	as	auī.atū	accuser
Incusso	as	auī.atum	
Damno	as	auī.atū	damner
Condēno	as	auī.atū	condamner
Castigo	as	auī.atū	chastier
Punio	is	iuī.itum	
Dulcto	as	auī.atū	punir.
Impleo	es	eui.etū	emplir
Euacuo	as	auī.atum	vuidet

¶ Quid interest inter accusare et incusare? Incusamus maiores: accusamus pares vel inferiores. Et possunt habere datiuum vel ablatiuum cum coram/vel accusatiuum cum apud/aut ante: vt Pyrrhus accusat Penelopen superbie coram mas

*una va e pōda est q̄ appēdit̄. c. dragnis. v. vīnys. d̄t̄ qu. titatis
 magno regis dragnis est vīnys d̄t̄ qu. titatis hūcī magne regis
 appēdit̄ p̄sa aā. it̄ p̄dēzazē r̄dēp̄f̄c̄t̄ om̄s p̄dēzatio aūq̄. l. auz*

Folio

t̄se sua/vel apud aut ante matrem suam.

Plautus
Horatius

In verbis precii significatibus in quo casu ponit̄ precium.
In ablatiuo. vt emi equū decē mnis/vel emi equū magno precio.
Et potest addi ablatiuus cū a vel ab: vt emi a Platone vel So-
 crate. sicut cū v̄do potest addi datiu⁹: vt v̄didi tibi libruꝝ decē
 aureis. Ceterū hec adiectiua tanti z quanti z sua cōposita: vt tā-
 tidem quātūnis quātūcūqꝝ quantūlibet. Item pluris z minoris:
 cum sine substantiuo sūt semper ponūtur in genitiuo. Et preter
 hec oīa alia in ablatiuo ponūtur: vt Plautus quanti eam emit̄.
 vili. Et Horatius. quātū empte? paruo. Eandem legem seruant
 hec adiectiua cum aliis etiam verbis similibus. valeo. estimo. re-
 dimo. veneo. liceo. conduco. loco: et aliis huiusmodi. Quod si ad-
 dantur substantiua statim in ablatiuos conuertūtur. Et sicut nō
 dicimus quanto emisti: sed quātū emisti. Ita nō possumus dicere
 quātū precii emisti: sed quātū precio emisti. sic dicimus quātūnis
 emisti: et quātūnis precio emisti: quātūlibet emas/ et quātūnis precio
 emas. Excipit̄ tātidē qd̄ in ablatiuum resolui nō potest. qz duos
 casus tantū habet tantūdem z tantūdem. Eadē ratio est de pluris
 et minoris cōparatiuis. Dicimus enī pluris emit̄ z minoris vendit̄.
 Dicim⁹ etiā cari⁹ z vilius: nō t̄si carioris z vilius emi vel vendit̄.
Plinius libro xxxv. cū de pāphilo pictore scribit. Reminem
 (inquit) minoris docuit talēto. i. neminē minori p̄cio docuit q̄ ta-
 lento. Cōtra vallēsīs laurentiī sentētīā qui vult huiusmōi. ḡtōs
 iungi dūtaxat cū verbis. emo valeo v̄do cōsto estimo.

Plinius

Que sunt verba actiua tertiū ordinis? Que exigūt nominati-
 uum ante se: et post se accusatiuū z datiuum. Ut trado te
 studiis philosophiē.

Do	das	dedi. datum.	
Dedo	dis	didi. ditum	
Trado	dis	didi. ditum	
Tribuo	is	ui. utum	
Prebeo	bes	hui. tum	
Impendo	ris	di. sum	donner
Prepono	is	sui. situm	
Antepono	nis	sui. sitū	deuāt mettre
Prefero	fers	tuli. latum	
Premitto	tis	si. stū	deuant enuoler
Dico	cis	xi. ctum	dire

Dico	as	caui. atū	dedir ou cōsacrer
Subiugo	gas	gaur. gatū	
Subigo	is	egi. actum	
Subiugio	icis	eci. ctū	subiuger ou sōmet
Subdo	dis	didi. itum	(tre.
Suppono	is	sui. itum	
Mitto	tis	si. sum	enuoyer
Destino	nas	auī. atum	mander
Lego	gas	gaur. gatum	
Oppono	is	sui. itum	
Obiugio	cis	eci. ctū	opposer
Predico	cis	xi. ctum	
Prenūcio	cias	auī. atum	deuant dire
Edico	cis	xi. ctum	
Judico	cis	xi. ctum	
Jubeo	bes	si. sum	cōmander
Impero	ras	raui. ratum	
Precipio	pis	epi. ptū.	cōmander
Muncio	as	auī. atum	noncier.
Renūcio	as	auī. atum	
Interdico	cis	xi. ctū	interdire
Prohibeo	bes	ui. itum	
Ueto	as	ui. itum	defendre
Confero	ers	tuli. latū	donner
Comparo	as	auī. atum	cōparer
Cōmendo	as	auī. atū	recōmander
Prodo	dis	didi. itū	traier
Indico	as	ani. atum	
Declaro	as	auī. atū	demonstrer
Manifesto	as	auī. atum	
Ostendo	dis	di. sum	
Explico	as	auī. atum	
Enucleo	as	auī. atum	
Dilucido	as	auī. atū	declarer z expliquer
Aperio	is	rui. ertum	
Cōmodo	as	auī. atum	
Mutuo	as	auī. atū	prester
Reddo	dis	didī. redditum	

Restituo	is	ui. utum	
Promitto	tis	si. sum	
Spondeo	es	spopōdi. sū	promettre
Ad dico	cis	ri. ctum	
Accōmodo	as	auī. atū	approprier
Dono	as	auī. atū	donner

¶ Legare quot significatiōes hz: duas. Legare enī est mittere unde dicunt legati / q̄ oratores mittant. Hinc etiā dicunt college: quasi simul mittantur ad idē officiū. Itē legare est testamēto reliquere. unde dicuntur legata hoc est relicta: z legatarū.

¶ Dare litteras dicimus nō ei ad quē scribim⁹: s; ad eū. Et ecōuerso nō ad eū qui fert litteras: sed ei. vt do tibi litteras ad ciceronē / id est do tibi lras quas feras ad ciceronē. z dedi lras ad te ciceroni / id est dedi ciceroni litteras quas ferret ad te.

¶ Cōmēdare quot significatiōes habet: duas. Est enī aliqñ p̄mi ordinis z significat laudare: vt cōmēdaui te in senatu z apud cesarē / hoc est laudaui. Aliqñ est tertii ordinis: z significat tradere fidei: vt cōmēdo me tibi / id est tue trado fidei. z commēdo tibi pecuniā / aut cōmēdo rem memoriē.

¶ Quid infest inē mutuo z cōmodo? Cōmodam⁹ q̄ eadē restituunt: vt libros vestes vasa z silia. Mutuam⁹ q̄ nō reddūt eadē. et cōsistūt in pōdere fere z nūero z mēsurā: vt pecunias oleū triticū z silia. vñ dicim⁹ mutuū q̄si meū tuū: q̄ ex meo fiat tuū.

¶ Qd̄ verbū hui⁹ ordinis h̄re potest post actm̄ duos datiuos? Do das: vt do tibi virginē dono. dedi filie tue talentū doti.

¶ Reddo quot significatiōes hz: Tres: Reddere enī hui⁹ ordinis n̄s significat restituerē: vt reddo tibi pecunias. Significat etiā cōsignare: vt reddo tibi lras quas cicerō mibi ad te dedit. Significat etiā facere qñ quartū ordinis est / z duos habet accusatiuos vt reddā te doctū. id est faciā te doctū.

¶ Reddo quō cōponit? Ex re z do. **¶** Quare geminat d̄ vt i terponitur d̄ vt cuitet̄ hiatus qui esset in reo / hoc est euphonie gratia quēadmodū fit in redintegro z redimo.

¶ Que sunt vba hui⁹ ordinis q̄ possunt etiā esse ordinis quinti. Sunt hec. Dono. impartio. augeo. conduplico. accumulo / et si qua sunt similia. Dicimus enī. do tibi libertatem: z dono te libertate. Impartio tibi res meas: z impartio tibi rebus meis. Augeo

tibi fortunas: et augeo te fortunis. Conduplico et accumulo tibi diuitias: conduplico et accumulo te diuitiis.

¶ Que sunt verba huius ordinis que iunguntur tam datiuo quam accusatiuo cum ad: Duo. Rescribo et mitto. Dicimus enim. Rescribo tibi: et rescribo ad te. Mitto tibi et mitto ad te.

¶ Que sunt verba actiua quarti ordinis? Que exigunt nominatiuum et accusatiuos duos: ut ego doceo te arte grammatice.

Doceo	ces	cui. ctu	enseigner
Moneo	es	ui. itum	ammonester
Flagito	tas	au. atum	
Peto	tis	tiui. itum	demander
Posco	scis	poposci. itum	
Postulo	las	au. atum	requerir
Rogo	gas	gaur. gatum	
Oro	as	aur. atum	prier
Celo	as	aur. atum	celer
Calcio	as	aur. atum	chauser
Induo	duis	dui. utum	
Vestio	is	iui. itum	vestir
Exuo	is	ui. utum	despoullier.
Lingo	gis	xi. ctum	saindre.
Interrogo	gas	gaur. gatum	demandar

¶ Quid interest inter orare et exorare? Orare est precari: exorare est impetrare.

¶ Celo quot modis construuntur cum casibus suis? Tribus. Dicimus enim celo tibi hanc rem. celo te hac re. celo te de hac re.

¶ Quot sunt verba huius ordinis que post primum actum proficiunt habere etiam ablatiuum loco secundi accusatiui? Sunt hec. cingo. calcio. exuo. vestio. induo. Dicimus enim induo te vestem et veste. Accingo te gladio vel gladio. calcio me cothurnos vel cothurnis. Exuo me et induo et vestio pallium et pallio. Peto etiam et postulo plerumque ablatiuum habent cum a vel ab: ut ego peto et postulo hec abs te.

¶ Que sunt verba actiua quinti ordinis? Que exigunt nominatiuum et accusatiuum cum ablatiuo sine prepositione: Ut pasce te liberalibus studiis.

Spolio	as	aur. atum	despoullier
Priuo	as	aur. atum	prier
Onero	as	aur. atum	chargier

Folio

Aggrauo	as	auī.atum	aggrauer
Premo	is	essi.essum	presser
Exonero	as	auī.atum	descharger
Alleuo	as	auī.atum	allegier
Leuo	as	auī.atum	
Impleo	es	eui.etum	emplir
Imbuo	is	bui.utum	
Euacuo	as	auī.atum	vuider
Infectio	is	eci.ctum	infecter ou infaire
Farcio	is	si.tum	farsir
Orno	as	auī.atum	
Exorno	as	auī.atum	orner
Allo	lis	ui.itum.	
Nutrio	is	lui.itum	nourir
Lacto	as	auī.atum	alaister
Munio	is	iu.itum	garnir
Inquino	as	auī.atum	
Lōquino	as	auī.atum	
Maculo	as	auī.atum	soullter
Lego	gis	xi.ctum	
Operio	ris	rui.opertum	
Cooperio	ris	rui.pertū	couurir
Impartio	tis	lui.itum	partir
Pasco	is	pauī.pastum	
Libo	as	auī.atum	paistre
Educo	as	auī.atum	nourir

¶ Pasco quot mōis cōstruit? Octo.dicim⁹ enī boues pascunt herba.herba pascit boues.boues pascūt herba.herbis pascūt boues.Ego pasco boues ego pasco herbā.Boues pascūtur bo-

¶ Lacto ⁊ lacteo quō dicit inter se? Lactare (ues pascūt est lacte nutrire:vt matres lactāt pueros.Lactere vero ē sugere vt infantes lactēt/hoc est lac sugūt.

¶ Impartio quot modis cōstruit? Quattuor.Dicimus enī.Impartio tibi bona mea.Impartio te bonis meis Impartior te bonis meis. ⁊ tu impartiris a me bonis meis.

¶ Que sūt verba q̄ suscipiūt etiā datiuū? Sūt hec septem. onero.exonero.spargo.fundo.figo.sterno.leuo:vt onero te donis:et onero tibi dona.Figo terram hasta:et figo hastam terre. Ster-

no lectū logicē: et sterno logicē lecto. Spargo fundo tibi aquam
 Spargo fundo tibi aqua. Leuabo te hoc fasce: et leuabo tibi hunc
 fascē. Possūt addi huic ordini etiā aliorū ordinū v̄ba: vt t̄ago te
 digito. video te oculis. Soecūdo te erūnis. Audio te aurib⁹. cum
 alioquin primi ordinis sūt hec verba. Audio etiā sexti.

¶ **Q**ue sunt verba actiua sexti ordinis? Que exigūt noiatiuuz
 et accusatiuū cum ablatiuo a vel ab mediāte. Ut ego audi
 ui hoc a p̄tore. ego quesīui hoc abs te.

Audio	dis	diui. itum	ouir
Ausculto	tas	auī. atū	escouter
Alieno	as	auī. atū	aliener
Auerto	tis	ti. sum	destourner
Amoueo	es	oui. otum	
Remoueo	es	oui. otum	
Abigo	gis	egi. actū	oster
Intelligo	gis	xi. ctū	entendre
Diuido	dis	si. sum	diuiser
Separo	as	auī. atum	separer
Accipio	pis	epi. ptū	prendre
Recipio	pis	epi. ptū	receptuoir
Quero	ris	siui. itū	demander
Eripio	pis	pui. ptū	deliurer

¶ **A**udio et ausculto iūgūtur etiā utō soli / et significāt obedire
 sūtq; sequētis / hoc est septimi ordinis. Et recipio s̄i r: qđ signifi
 cat promittere. ¶ **A**moueo / hoc est remoueo sine d. scribit̄. nā s̄i
 cum d. scriberet̄ admoueo esset tertiū ordinis: et significaret adiu
 gere siue appropinquare. ¶ **E**ripio duobus modis cōstruit̄. **D**i
 cimus enī eripio te a malis: et eripio te malis. Et est tertiū ordi
 nis: vt iste eripuit tibi filiam tuā. ¶ **Q**uero cuius figure? **C**omposite
Componitur enī ex que et res. **C**ū enī nihil aliud sit querere: qđ qđ
 sit aliqua res dubitare: ideoq; per diphthongū scribitur. quanq; et
 alia ratio esse possit: vt eius passiuum differat a queroz deponen
 te: quod est lamentor.

¶ **Q**uero in cōpositione mutat diphthongū in i longam: in quō
 cuius verbi regimē varle auctores accipiūt. **D**icimus enī que
 ro vel requiro hanc rem abs te / et q̄ro vel requiro te de statu rei
 publice / quēadmodum etiā deponente eiusdem significationis
 vtimur: vt habeo quos percūctor: et percūctare hanc rem ab illo

q Que sunt verba actiua septimi ordinis? Que exigunt notatiuum ante se: et dicitur post se sine aliquo actō. Sūt tamen quibec putāt magis neutra dici debere: sed nos cōtrariū cēsemus cuz etiā passiuā eorū reperiāt: vt ego inuideo tibi. et tu inuideris a me.

Horatius

Horatius i poetica: ego cur acq̄rere pauca si possū inuideor.

Inuideo	es	di. sum	enuser
Recipio	is	epi. prū	receuotr
Audio	is	iui. itū	ouir
Ausculto	as	qui. atū	escouter
Impero	as	aul. atū	cōmander
Benedico	is	xi. ctum	biendre.
Maledico	is	xi. ctum	mauldire.
Timeo	es	ui. caret supino.	
Metuo	is	ui. caret supino. craindre	
Interdico	is	xi. ctum	defendre.

¶ Nota q̄ nō pōt dici hoc vrbū interdico nō esse actiuum: qz habet i vrbū passiuū interdico: nec pōt dici q̄ h̄re possit actiū post se. Nō enī possum dicere interdico tibi aquā et ignē/ nec interdico te aqua et igni: sed dūtaxat dicim⁹ interdico tibi aqua et igni: quā q̄ passiuē possū dicere tu interdictus es aqua et igni et aqua et ignis interdictus est tibi. et tibi interdictum est aqua et igni: sed hoc postremū est magis impersonale. ¶ Officio officis etiā huius ordinis est/ id est noceo: cuius passiuū est officio. Lucreti⁹ in. ii. Officiū vti cogantur tardius ire.

Lucretius

¶ Inuideo cui⁹ figure? Cōposite. Unde cōponit? Ex in et video q̄ oculos et aīn in eos q̄bus iusdem⁹ cōtinue intētos teneamus. propter qd̄ veterēs hoc verbū nō datino sed actō iungebant. vt

Ennius

Ennius. Quis nā liberū florem inuidit meū.

q Quid est verbū passiuū?

¶ De verbo passiuo.

quod in or desinens format ab actiuo. Quot sunt ordines verborū passiuorū? Septē sicut actiuorū: et oēs exigunt ante se nōm p̄sone patiētis et post se abltm̄ cū a vel ab p̄sone agētis: vt preceptor amat pyrrhū. Pyrrhus amat a p̄ceptore. Preceptor docet pyrrhū. Pyrrhus docet a p̄ceptore. Casus enī q̄ vltra duos p̄cipales sūt nō mutātur in passiuo: vt ego doceo te grāmaticam. tu doceris a me grāmaticā. Ego summo studio scribo mibi librum calamo in mēbranis bonitate eius/ vtilitate mea quocunq̄ loco et tempore. A me summo studio scribitur mibi liber calamo in

mēbrans/bonitate eius vtilitate mea quocūq; loco z tempore.

Diligor	ris	ctus.sum	estre aime
Emor	ris	ptus.sū	estre achate
Dor(nō est in vsu)	ris	tus.sum	estre donne.
Doceor	ris	ctus.sū	estre enseigne.
Spolioz	aris	atus.sum	estre despoulie
Audior	iris	itus sum	estre ouy
Inuideor	ris	ius.sum	estre enuise

¶ De verbis neutris.

q Quod est verbū neutrum? Quod in o desinēs nō format passiuum in oz. Unde dicitur neutrum? Quia hec verba neutra sunt/hoc est nec actiua nec passiuā.

¶ Quot sunt ordines verborū neutrorū? Nouē. Substantiuum q̄q; improprie dicatur neutrum: quia nō desinit in o. Possessiuum. Acquisitiuū. Transitiuū. Effectiuū. Absolutum. Imperfectum. Neutrū passiuum/z neutropassiuum.

q Que sunt verba neutra primi ordinis? Que dicuntur substantiua: vt sū es est q̄ per se substant: vt ego sū. z in ipsuz cetera verba resoluitur: vt amo/so est amans sum. legebā/ id est legēs eram. z ab eo cōposita: vt adsum/absum. Copulat autem similes casus: vt ego sum fortis. Construit etiā cum ḡtō: vt hic liber est pyrribi. z cum datiuo: vt est mihi pater. et cum ablatiuo. vt sum magno animo. z cum duobus datiuis: vt sum tibi cure. sū tibi impedimento. z cum ablatiuo cum prepositione in vel sub: vt sum in foro/sub tecto. Vel cum accusatiuo cum hac prepositione apud: vt sum apud macellum. Interdum sine casu posteriore: vt deus est. deus fuit semp. z deus erit semper. Composita autem iunguntur fere semper datiuo: vt ego inter sum lectioni illi inest virtus. multa mihi desunt.

Sum	es	fui	estre
Inter sum	es	fui	estre present
Obsum	es	fui	nuyre
Prosum	es	fui	profiter.
Presum	es	fui	presid: r
Adsum	es	fui	estre pres
Absum	es	fui	estre absent.
Desum	es	fui	defaillir.
Insum	es	fui	estre dedens

Subsum	es	Folio fui	estre desous
Supersum	es	fui	estre desus

Licero.

C Nota q̄ adsum nō significat presens sū vt quidē estimāt: sed prope sum/sicut absū significat lōge sū qđ ex ip̄a significatione prepositio nis cōponentis intelligitur. Ad enī significat apud et quasi prope. Licero de officiis. Inter hoīem z beluā hoc maxie interest/q̄ hec tātū q̄tū sensu mouet ad id solū quod adest: qđ q̄ presens est se accōmodat hoc est ad id qđ proprie est z quod presens est. Quod ipsemet declarat subiūgēs. z paululū admodum sentiēs preteritū aut futurū / id est sentiēs tantū qđ adest/ hoc ē quod mox abiit vel mox futurū est.

Que sunt verba neutra secundi ordinis? Que discuntur possessiua/z exigūt noiatiuū ante se: z post se ablatiuum sine prepositione. Ut pyrrhus abundat libris.

Egeo	es	ui. caret sup̄no	
Indigeo	es	ui. caret su.	auoir besoing.
Careo	es	ui. itum	desauoir
Abundo	as	ui. atū	abunder.
Affluo	is	xi. xum	
Exubero	as	ui. atum	
Satago	gis	egi. actū	efforcer
Memini	isti	caret sup̄no.	recorder.

Terentius. Que sunt ex his que z genitiuo iungūtur? Egeo. indigeo. satago. Ut Terentius. Sic satagit rerum suarum/ id est anxius z curiosus est rerum suarum.

Virgilius Memini hui⁹ ordinis neutrum ē: licet in o nō desinat. z tñ aliā quando iūgitur accusatiuo: vt Virgilius. Forſan z hec olim meminisse iuuabit. Aliqñ etiā iūgit abltō cū de p̄pōe. Sed qñ actio z ḡtō iūgit significat recordari: vt nō memini hanc rē vel huius rei/ hoc est nō recordor. Qñ aut iūgitur abltō cū p̄positione de/ vel interdū ḡtō significat mētionē facere: vt Puscian⁹ nō meminit de hac re vel hui⁹ rei/ id est mētionē nō fecit.

Abūdo z affluo p̄nt etiā eē acq̄sitiua. Dicim⁹ enī ego abundo et affluo reb⁹ oibus/z res omnes abundant z affluūt mibi.

Careo z indigeo v̄nt. quia nō indigem⁹ oibus q̄bus carem⁹: vtputa carem⁹ multitudie seruoꝝ qua nō indigem⁹. Oibus autē quib⁹ indigem⁹ carem⁹: quia si nō carerem⁹ nō indigerem⁹.

Deficio deficiis huius ordinis est: vt ego deficio pecunia. Po

test tamen etiã esse acquisitiuum tertii ordinis: vt pecunia deficit mihi. Potest quoq; actiuũ esse primi ordinis: vt inopem deficiũt omnes amici / hoc est deserunt.

¶ Ne sunt verba neutra tertii ordinis? Que dicũtur acquisitiua et exigũt nominatiuũ ante se & post se datiuum: vt ego indulgeo amori nostro.

Seruo	is	lui. itum	
Inseruo	is	lui. itum	seruir <i>amorem</i>
Fauo	es	au. atum	
Aspiro	as	au. atum	fauoriser
Benefacio	cis	eci. ctum	bien faire
Derogo	as	au. atum	diminuer
Detraho	his	xi. ctum	blasmer
Studeo	des	dui. caret supino	estudier
Hereo	res	si. sum	
Inhereo	res	si. sum	herdre
Adhereo	res	si. sum	adjoindre
Obuio	as	au. atum	encontrer
Occurro	ris	ri. sum	
Succurro	ris	ri. sum	secourir
Subuenio	nis	len. entum	
Prooudeo	des	di. sum	pouruoir
Placeo	ces	cui. citum	plaire
Displiceo	ces	cui. citum	desplaire
Proficio	cis	eci. ctum	profiter
Parco	cis	pepersi. parsum	
Indulgeo	es	ulsi. ultum	pardõner
Pareo	res	rus. caret supinis	
Obedio	dis	diui. itum	obeir
Obtempero	ras	raui. ratũ	consentir
Annuo	is	nui. utum	
Abnuo	is	nui. utum	denir
Soluo	uis	ui. utum	paier
Laueo	ues	ui. cautum	euster
Obfisto	stis	stiti. stitum	resister
Obsto	stas	stiti. stitum	
Repugno	as	au. atum	repugner
Ledo	dis	cessi. cessũ	donner lieu

Consulo	lis	lui. sultum	conseillier
Debeo	bes	bui. bitum	debuoir
Satisfacio	ctis	ect. actum	satisfaire
Incumbo	bis	bui. bitum	intendre <i>proclama</i>
Claco	cas	caui. catum	<i>advalgo</i>
Acquiesco	is	eui. etum	estre content.
Sapio	pis	pui. itum	assauouer

Iuuenalis

Hereo quot significatiões habet? Duas. Aliquē enī significat adherere: vt hereo parieti. Aliquē dubitare: z tūc est neutrū absolutū, vnde fit frequētatiuū hesito: vt apud Iuuenalē. Et tamen heret / z dubitat alta Chionē deducere sella.

Placeo quō facit preteritū? Placui z placitus suz. sicut etiā pleraq; alia neutra. Juro iuravi z iuratus sū. Prandeo prandi et prāsus sum. Lenō cenavi z cenat⁹ sū. Careo carui z cassus sum. Pateo patui z passus sū. Titubo titubas titubatus sum. Poto potavi z potus sū. Potus tamē; cenatus z iuratus aliquādo passive capiūtur. Ut epoto medicamēto efflauit animum / z iuratus discessit. Et it incenatus cubitum.

Cauēo pōt etiā int̄ actiua cōnumerari septimī ordīs; et eius passiuū est caueor: vt caue tibi. i. attēde ne quōd tibi malī accidat. Potest etiā iūgi cū ablatiuo cū prepositiōe: vt caue ab illo. Itē cū accusatiuo: vt caue illū. Item cū alio verbo: vt caue cadas.

Ubi notādū est qd cū negatiōe z sine negatiōe eadē est significatio: vt caue cadas / z caue ne cadas idem significāt.

Seruiō z inseruiō quō differūt? Illud necessitatis est: hoc voluptatis. **C**onsulo / debeo / et sapio interdū habent etiam post se accusatiuū: vt consulo tibi cōmodū tuū et debeo tibi talentū. Et carmina sapiūt demorsum vnguem: sed tūc consulo z debeo sunt actiua. Sapio vero nō est actiuū: sed figurata est hec locutio Sapit mel / hoc est habet saporem mellis. quēadmodum fit ī quibusdam aliis verbis actiuis / passiuīs / z neutrīs: vt ille agit vxorem / id est agendo representat vxorem. Et vxor temulentavomuit maritum / id est vomitu sparsit maritum. Et tu viuīs bacchanalia / id est viuendo bacchanalia exeres. Sonas asinum / id est sonando refers asinum. Et epistola redolet antiquitatem / id est bene olendo representat antiquitatem. Ad hec dicunt aliqui expuisti me / exhibilasti me / excreasti me / id est expuendo. exhibilando excreando verisisti me.

Quod verbū ex his / cōtrariā sibi hñs significatiōē cū abltō iūe
gitur? Vaco. Nā si dō iūgit significat do operā vt vaco lris Si
no abltō significat p̄riū: vt vaco curis / hoc ē careo. Si absolute
ponat vacare iterdū significat supfluū esse: vt q̄ndeci carmīa vac-
cāt. i. abūdāt z supflua sūt. In dō cōmotū eē z ocū esse: vt si va-
cat nostros audire labores. i. si cōmotū est z si ocū est

q̄ Ue sūt vba neutra quarti ordinis? Que trāsitiua dicuntur
et exigūt nt̄m ante se / z post se actm̄ sicut actia: vt tu aras
terrā: z ego sero agrū. Pōt etiā addi dt̄s: vt Virgī. En quis cō
seuim⁹ agros? Et hñt passiuū in t̄cis p̄sonis i vtroq; numero: vt
terra arā a te / z agri serūt a me. Poete tñ p̄ p̄rosopopciā vtū-
tur etiā aliis p̄sonis: vt si terra loquēs dicat aro.

Virgilius

Aro	as	aur.atum	arer
Lolo	lis	lul.cultum	labourer
Semino	as	aur.atum	femer
Sero	is	ui.satum	
Insero	ris	rui.sertum	
Consero	is	eui.itum	enter
Planto	as	taui.atum	planter
Poto	as	taui.tum	
Bibo	is	bi.itum	boire
Edo	dis	di.sum	menger
Comedo	is	edi.stum	
Leno	nas	naui.atum	souper
Loquo	is	coxi.coctum	
Decoquo	is	xi.ctum	cuire
Digero	is	essi.stum	digerer.
Sorbeo	bes	bui.caret supino.humer	
Absorbeo	bes	bui.caret supino	
Mingo	gis	xi.ctum	pisser
Suo	is	sui.sutum	coudre
Dissuo	is	ui.atum	descoudre
Heo	es	eui.etum	fler
Glomero	ras	aur.atum	ommonceler
Texo	is	xui.xtum	tiestre
Uoluo	is	ui.atum	tournoier
Euoluo	is	ui.atum	
Inuerto	is	ti.sum	tourner

Folio

Retexo	is	xi. xtum	retiestre
Implico	cas	caui. catum.	enueloper
Impedio	is	sui. itum	empescher.
Explico	cas	caui. catum	expliquer
Misceo	ces	scui. xtum	messer
Frango	is	egi. actum	rompre.
Scindo	is	di. issum	trencher.
Findo	is	di. fissum	fendre
Diuido	is	isi. sum	diuiser
Incido	is	idi. sum	entailler
Sero	as	au. atum	ferrer ou enclore
Amputo	tas	taui. tatum	trencher
Edifico	as	au. atum	edifier
Molo	is	lui	moudre
Pinso	is	sui. sum	pastrir
Contundo	is	tudi. tusum	piler
Pingo	is	xi. ctum	peindre
Terebro	as	au. atum	
Perforo	as	au. atum	percir
Gello	is	li. vulsum	enracher
Condio	is	sui. itum	assauoer
Puto	as	au. atum	cuider
Meto	is	sui. sum	cuidre les bles
Repastino	as	au. atum.	
Tero	is	trui. itum	braier
Clindemio	as	au. atum	vendenger
Naugo	as	au. atum	nauirer
Inhibeo	bes	bui. itum	defendre
Pitillo	as	au. atum	boire petit a petit
Pregusto	as	au. atum	deuant guster.
Trituro	as	au. atum	batre le grain
Ventilo	as	au. atum	ventiler
Dulso	as	au. atum	batre

Virgilius

Nota q sero is. seui satū significat idē q semino. quādo autē facit in supino fertū significat plantare: vt serit arbores. Virgilius. Insere nūc me libee pios. Inde dicit ager cōsitus: id est plenus arboribus. Significat etiā ordinare. Unde dicitur series/ id est ordo. & desero, id est derelinquo. et serio aduerbium cuius cō-